MINOVICI

CONGRESUL DE ANTROPOLOGIE

# CRIMINALA

1892

# RAPORT

ASUPRA

# CONGRESULUI DE ANTROPOLOGIE CRIMINALA

ȚINUT LA BRUXELLES IN 1892

ADRESAT

DOMNULUI MINISTRU DE JUSTIȚIE



DE

DR. M. MINOVICI

DELEGAT AL GUVERNULUI ŞI PREŞEDINTE DE ONOARE AL CONGRESULUI

52977

BUCURESCI

IMPRIMERIA STATULUI

1893

*Domnule ministru,*

Avênd deosebita onóre de a fi delegat de D-vóstre pentru a lua parte la al treilea Congres de antropologie criminală, ce s'a ţinut anul trecut la Bruxelles, de la 7 până la 14 August 1892, am profitat de orele libere ce din când în când 'mi le a putut lăsa, în acéstă vacanţă, multiplele ocupaţiunĭ reclamate, în mod permanent, de funcţiunea ce 'mi s'a încredinţat, pentru a vĕ adresa acest raport. Prin el mĕ voiŭ încerca de a vĕ comunica un resumat fidel de tóte cestiunile ce s'aŭ agitat în acest congres, relative la acéstă nouă sciinţă numită »Antropologia criminală«, căreea deja savanţiĭ ce aŭ creeat'o, şi carĭ în mare parte aŭ participat la acest congres, 'ĭ aŭ dat temeliĭ din cele maĭ solide, făcênd'o ast-fel să fie deja fecundă în resultate practice, atât în interesul sciinţeĭ, cât şi în interesul societăţeĭ, luminând, din ce în ce maĭ mult şi maĭ profund, aceste abisurĭ ale criminalităţeĭ, carĭ preocupă în mod deosebit pe toţĭ ómeniĭ de legĭ, pe sociologiĭ şi antropologiĭ de pretutindenĭ.

Voiŭ căuta, prin acest raport, să expun, în mod cât se póte de scurt, tóte ideile sciinţifice emise în sênul acestuĭ congres, neinsistând însă de cât asupra acelor cestiunĭ ce aŭ o deosebită importanţă practică şi permiţêndu'mĭ în acelaşĭ timp de a arăta folósele imense ce ar resulta atât pentru prevenirea crimelor, cât şi pentru amelio-

rarea morală a criminalilor, din adoptarea şi în ţéra nóstră a acelor mĕsurĭ resultate din cercetările antropologice ce se practică cu óre-care succes în cele-alte ţĕrĭ.

*Domnule ministru,*

In adevĕr, Antropologia criminală este, dupe cum am ḑis şi dupe cum D-vóstră cunósceţĭ atât de bine, o sciinţă cu totul nouă, unde, în cestiunile de cea maĭ mare şi maĭ gravă importanţă, savanţiĭ şi profunḑiĭ observatorĭ umblă încă pe dibuite.

Şi nicĭ nu se póte alt-fel, când nu sunt de cât 20 anĭ de când s'aŭ început primele cercetărĭ antropologice. Cu tóte cercetările de psichiatrie ale luĭ Pinel, Esquirol şi Morel, cu tóte că Broca a pus cel d'ântêiŭ temeliile uneĭ Antropologiĭ, cu tóte că Orfila şi Tardieu aŭ creeat Medicina legală, totuşĭ, întréga lume savantă de antropologĭ e unanimă în a recunósce că adevĕratul creeator al aceste nouĭ sciinţe este Cesar Lombroso prin cartea sa *L'uomo delinquente.*

Lombroso, considerând pe criminal ca fruct al eredităţeĭ, al atavismuluĭ, a creeat o adevĕrată scólă, grupând împregĭurul luĭ o adevĕrată falangă de medicĭ şi de legiştĭ italianĭ, din carĭ ceĭ maĭ distinşĭ representanţĭ sunt, fără înduoială, Enrico Ferri şi baron Garofalo, carĭ aŭ continuat şi aŭ completat opera magistruluĭ prin studiĭ briliante.

Lucrările scóleĭ italiane daŭ impulsul, pun pe lucru, pe cercetărĭ asiduĭ, pe antropologiştiĭ celor-alte ţĕrĭ şi ast-fel vedem că se formézǎ în Francia alte duoĕ scolĭ antropologice în oposiţiune cu scóla italiană :

I. Şcóla spiritualistă, care nu vede în crimă de cât un fapt de domeniul absolut al moraleĭ, şi al căreĭ şef, ca să ḑicem aşa, D. A. Guillot, a combătut cu un rar talent, prin operile sale *Le crime* şi *La France criminelle,* teoriile scóleĭ italiane ;

II. Scóla numită positivistă, represintată prin Lacas-

sagne, Emile Laurent şi Tarde, şi care explică criminalitatea înăscută, nu prin atavism ca Lombroso, ci prin degenerarea fisică a delicuenţilor, punênd în acelaşĭ timp în relief influenţa enormă a mediuluĭ social asupra criminalilor, cestiune care nu preocupă absolut de loc pe scóla italiană.

In acelaşĭ timp, în Francia, se descoperă metoda identificăreĭ antropometrice de către distinsul meŭ amic D. A. Bertillon, metodă care pretutindenĭ, pe unde se aplică, dă sciinţeĭ penale un serviciŭ imens.

Toţĭ ceĭ-alţĭ antropologiştĭ din cele-alte ţĕrĭ se repartiséză maĭ mult saŭ maĭ puţin în aceste treĭ scóle.

Savantele lupte urmate între represintanţiĭ acestor scóle, prin opere de cea maĭ mare valóre, aŭ dat un impuls enorm Antropologieĭ criminale, provocând în 1885 primul congres de antropologie ce s'a ţinut la Roma.

In acest prim congres, lupta a fost gigantică între represintanţiĭ scóleĭ italiane şi aĭ celeĭ francese, şi succesul bine-meritat a fost al D-luĭ Lacassagne care a combătut cu vigóre, cu probe irefutabile, ideile luĭ Lombroso.

Dupe patru anĭ, la 1889, un al duoilea congres de antropologie criminală se ţine la Paris.

Şi în acest congres lupta între cele duoĕ scóle se continuă, cu maĭ multă vigóre, cu maĭ mult talent, aducênd fie-care representant nouĭ fapte, nouĭ exemple, nouĭ cercetărĭ.

Victoria a fost şi de astă-dată, şi o victorie strĕlucită, tot a scóleĭ francese, ipotezele luĭ Lombroso neputênd rezista serióselor critice la carĭ aŭ fost supuse.

Vorbind de resultatul acestuĭ al duoilea congres ţinut la Paris, Tarde se exprimă ast-fel : »pretinsul tip criminal a eşit de aci cu totul estropiat saŭ maĭ bine redus în stare de fantomă gata de a dispare«. Şi maĭ departe, continuând, ḑice : »O sciinţă născêndă trebue să considere ca un câştig perderea chimerilor sale, carĭ ar fi putut să 'ĭ rătăcéscă primiĭ paşĭ. E timp de a înlocui umbrele prin corpurĭ şi conjecturile prin certitudinĭ.

Eĭ bine, resultatul practic al congresuluĭ din 1889 a fost că el a pus în adevĕrată lumină preponderanţa causelor sociale ale delictuluĭ şi, prin urmare, urgenţa de a trata Antropologia criminală, înainte de tóte, ca pe o psichologie şi o sociologie criminală«.

Congresul din 1889 se închide prin următórele cuvinte ale presidentuluĭ sĕŭ, ilustrul meŭ profesor Brouadel:

»Problema ce D-vóstre aţĭ pus'o, este póte cea maĭ înaltă problemă a filosofieĭ; ea a preocupat pe cugetătoriĭ din tóte timpurile şi din tóte ţĕrile.

»Suntem noĭ prada unuĭ destin implacabil? Avem noĭ plenititudinea libertăţeĭ nóstre individuale? Acéstă libertate este ea câte o dată limitată? Este ea deosebită pentru fie-care din noĭ?

»Noĭ am adus materialele unuĭ viitor edificiŭ; dar planul, dimensiunile sale nu sunt încă fixate şi, dacă posedăm câte-va pietre destul de fin lucrate, noĭ nu scim încă unde să le aşeḑăm.

»Cu tóte acestea, nu e numaĭ chaos în opera nóstră. Noĭ ne am întrebat dacă există o predisposiţie pentru crimă. Acéstă idee de ereditate se impune. Acéstă fatalitate, care lovesce pe toţĭ membriĭ uneĭ aceleeaşĭ familiĭ, a fost una din isvórele cele maĭ fecunde din carĭ s'aŭ adăpat mariĭ tragedianĭ Grecĭ; ea a fost relatată, studiată de istoriciĭ tutulor timpurilor; eĭ aŭ urmărit'o în familiile suverane; în sfèrşit ea este ceva obicĭnuit, observată ḑilnic de alieniştĭ. Ceea ce este adevĕrat pentru alienat, n'ar putea să fie óre şi pentru criminal?

»Născut bine conformat, atât din punct de vedere moral, cât şi fisic, copilul nu póte suferi, printr'o desvoltare imperfectă, diformărĭ naturale saŭ psichice, carĭ creează o predisposiţiune criminală dobêndită?

»Fără o ereditate rea, fără nicĭ o turburare patologică saŭ de desvoltare, un copil născut onest, nu va suferi el, aşeḑat într'un mediŭ demoralisat, influenţele cele maĭ rele? Va fi în deajuns numaĭ aceste influenţe pentru a face din el un criminal?

»Dacă tóte aceste cestiunĭ ar fi resolvate în mod afir-

mativ, ar trebui încă să ne întrebăm: ce parte trebue făcută intervenireĭ reciproce a fie-căreea din aceste cause? Putem noĭ distinge, în miḑlocul acestor factor diferiţĭ, puterea fie-căruia din eĭ? Cunóscem, noĭ chiar, existenţa tutulor acestor factorĭ?

»Unul singur dintre eĭ este în de ajuns pentru a pe»cetlui copilul cu sigiliul uneĭ fatalităţĭ absolute?

»D-vóstre n'aţĭ uĭtat acest strigăt scăpat, faţă de a»céstă idee, din inima unuia din colegiĭ noştri: »A»césta, chiar dacă ar fi adevĕrat, n'o spuneţĭ nicĭ o dată: »copilul care s'ar crede perdut, n'ar maĭ face nicĭ o »sforţare spre bine, educatorul ar fi descuragiat«.

»Colegul nostru ne a pus în faţa practiceĭ şi noĭ simţim că daca filosoficesce suntem liberĭ de a scotoci, de a rĕscoli aceste probleme, *atuncĭ chiar când noĭ am fi de acord asupra causelor şi modurilor de evoluţiune,* noĭ n'am sci să intrăm în aplicaţiunile lor, fără să riscăm a turbura societatea, fără chiar a modifica posiţiunea criminaluluĭ într'un sens contrariŭ dorinţelor nóstre«.

Sub influenţa acestuĭ puternic rechisitor al stăreĭ în care se află încă Antropologia criminală, sub influenţa acestor nenumĕrate cestiunĭ puse de savantul meŭ profesor D. Brouardel, cestiunĭ din cele maĭ grave, carĭ aştéptă încă resolvarea lor pentru a putea ḑice că avem o sciinţă criminală, se hotărasce al treilea Congres de antropologie pentru anul 1892, care să se ţină la Bruxelles.

Programul acestuĭ al treilea congres a fost în mod clar indicat prin discursul de închidere al celuĭ de al duoilea congres, şi el era format din următórele patru părţĭ: 1) antropologia criminală; 2) psichologia şi psichopatologia criminală; 3) sociologia criminală; 4) aplicaţiunile legale şi administrative ale antropologieĭ criminale.

Cu toţiĭ se aşteptaŭ că, în desbaterea acestor importante cestiunĭ, lupta dintre şcóla francesă şi cea italiană va continua şi în acest al treilea congres, şi că ea

va fi şi maĭ interesantă şi maĭ fecundă în resultate, fie-care luptător aducênd cu dênsul nouĭ fapte, nouĭ cercetărĭ, nouĭ probe în sprijinul ideilor şi ipoteselor lor. Eraŭ cu toţiĭ convinşĭ că din acéstă nouă luptă dată pe terenul experienţeĭ şi observaţiuneĭ, »Antropologia criminală« nu va putea să nu facă progrese uĭmitóre în resolvarea numeróselor cestiunĭ ce intereséză atât de mult atât sciinţa, cât şi societatea.

Din nenorocire, aceste unanime aşteptărĭ nu s'aŭ putut realisa, din causă că representanţiĭ scóleĭ italiane s'aŭ abţinut de a participa la acest congres, comunicând nestrĕmutata lor hotărîre prin următórea scrisóre ce aŭ adresat'o D-luĭ Dr. Semal, directorul asiluluĭ de alienaţĭ din Mons şi preşedinte al comitetuluĭ de organisare al acestuĭ congres:

Iată scrisórea antropologiştilor italianĭ:

*D-luĭ Semal,*

*Preşedinte al comitetuluĭ de organisare al celuĭ de al treilea Congres de antropologie criminală.*

La Bruxelles.

»Subsemnaţiĭ, mulţumindu-vĕ de invitarea cordială la al treilea Congres de antropologie criminală, care se va ţine la Bruxelles de la 7 până la 14 August viitor, regretăm că nu putem lua parte la acest congres, pentru următórele motive:

»De la congresul ţinut la Paris în August 1889 (şi ale căruĭ acte n'aŭ apărut de cât în 1891), cercetările sciinţifice de antropologie şi sociologie criminală, de şi mărite prin nouĭ studiĭ asupra femeeĭ criminale (Lombroso, de Ryckere, Aubry, Sergi, Ferrero); asupra prostituţiuneĭ (Tarnowsky, Tammeo); asupra intemniţaţilor şi bolnavilor din închisorĭ (Laurent, Garnier, Semal); asupra copiilor criminalĭ (Raux, Joly, Desarlo, Tommel, Rollet); asupra tipuluĭ criminal în artă (Lefort), în anatomie (Benedikt, Tenchini, Penta) şi în fisiologie (Otto-

lenghi, Gurrieri); asupra psichologieĭ mulţimeĭ criminale (Sighele); asupra alcoolismuluĭ (Zerboglio), etc., nu sunt cu tóte acestea destul de cópte pentru a fi aduse într'un congres sciinţific, care nu trebue să fie o logomachie maĭ mult saŭ maĭ puţin briliantă, ci o dare de sémă sumară şi definitivă a nouilor conchiste experimentale.

»Şi acésta cu atât maĭ mult cu cât congresul din Paris a numit în unanimitate, dupe propunerea D-luĭ Garofalo, o comisiune de şépte antropologiştĭ, însărcinată să facă o serie de observaţiunĭ comparative, pe carĭ să le presinte viitoruluĭ congres, asupra a o sută de criminalĭ în viéţă şi asupra a o sută ómenĭ oneştĭ ale căror antecedente atât ale lor, cât şi ale familiilor lor, să fie cunoscute în mod perfect.

»Acest vot, însă, n'a priimit de la 1889 nicĭ un început de executare.

»Ast-fel, dar, însuşĭ programul acestuĭ al treilea congres se găsesce lipsit de fundamentul faptelor, care singur ar putea da loc la o discuţiune în adevĕr sciinţifică şi conchiḑĕtóre.

»Urmărind de departe, cu simpatia nóstră cea maĭ cordială, silinţele D-vóstre pentru congresul acesteĭ nouĭ sciinţe, vĕ trimitem urările nóstre cele maĭ sincere«.

Semnaţĭ toţĭ antropologiştiĭ italianĭ în numĕr de 49, în cap cu Lombroso, Ferrero, Garofalo, etc.

Comunicarea acesteĭ abţinerĭ a fost priimită, natural, cu cea maĭ profundă părere de rĕŭ; totuşĭ însă, graţie aderărilor priimite din tóte cele-alte ţĕrĭ, acest al treilea congres a avut o reuşită completă, dupe cum se va vedea din darea de sémă a importantelor luĭ lucrărĭ, care a asigurat un succes definitiv nouilor teoriĭ asupra Antropologieĭ criminale.

Insăşĭ Italia, printr'o fericită şi delicată compensaţie, a fost oficial representată la acest congres, prin excelenţa sa D. baron de Renzis de Montanoro, trimisul extra-

ordinar şi ministrul plenipotenţiar al Italieĭ la Bruxelles.

Sub aceste auspiciĭ se deschide al treilea congres de antropologie criminală, ţinut la Bruxelles în marea sală de serbărĭ a palatuluĭ Academiilor şi sub preşedinţa de onóre a excelenţeĭ sale D. Le Jeune, ministrul de justiţie al Belgieĭ.

## PRIMA ŞEDINŢĂ

### Duminică, 7 August 1892

**D. Le Jeune**, *ministrul de justiţie al Belgieĭ,* deschide şedinţa, salutând, în numele guvernuluĭ şi al ţĕreĭ, Congresul, mulţumindu'ĭ că a ales Bruxelles ca sediŭ al întruniriĭ sale.

»Epoca actuală, dice D. Le Jeune, e gloriósă pentru antropologia criminală, organisarea lupteĭ contra crimeĭ, îmbunătăţirea sistemuluĭ penal, discuţiunea principiilor şi a midlócelor de represiune, apărarea socială în contra viciuluĭ şi a demenţeĭ, tóte aceste cestiunĭ intră în domeniul sĕŭ şi cu cât zona de explorare se desemnéză maĭ limpede, cu atât prevenirile în contră'ĭ încep să dispară şi împăcarea se face între realităţile fisice şi realităţile morale pe carĭ ea le studiază.

»A pune represiunea penală în raport cu exacta repartiţie a responsabilităţilor, acésta este opera pe care congresul o urmăresce, pentru triumful adevĕruluĭ şi al dreptăţeĭ şi pentru binele omeniriĭ«.

Dupe acéstă caldă cuvêntare a D-luĭ ministru de justiţie se alege, prin aclamaţie, biuroul definitiv al congresuluĭ, în modul următor:

**Preşedinte de onóre**: *D. Le Jeune,* ministrul de justiţie.

**Preşedinte**: *D. Dr. Semal,* director al asiluluĭ de alienaţĭ al Statuluĭ la Mons, membru al academieĭ regale de medicină, alienist al administraţieĭ penitenciare, fost preşedinte de onóre al congresuluĭ din Paris.

**Vice-preşedinţĭ:** *D. Dr. Paul Heger*, profesor de fisiologie la universitatea din Bruxelles.

*D. Dr. Lefebvre,* profesor la universitatea din Louvain, membru şi fost preşedinte al Academieĭ regale de medicină.

*D. Nyssens*, profesor de drept criminal la universitatea din Louvain, deputat.

*D. Thiry*, profesor de drept criminal la universitatea din Liège.

**Secretarĭ generalĭ:** *D. Dr. Houzé,* medic de spitale, fost preşedinte al societăţeĭ de antropologie din Bruxelles, profesor de antropologie la universitatea din Bruxelles.

*D. Dr. Francotte,* profesor la universitatea din Liège.

**Secretarĭ-ajutorĭ:** *D. Dr. De Boeck,* medic al caseĭ de sănĕtate din Uccle.

*D. P. Hymans*, advocat la Bruxelles.

*D. Is. Maus,* doctor în drept şi filosofie la Bruxelles.

*D. P. Otlet*, advocat la Bruxelles.

**Chestor-casier:** *D. Van Gael*, şef de divisie la direcţia generală de higienă şi la serviciul sănĕtăţeĭ din ministerul agriculture, industrieĭ şi al lucrărilor publice.

**D. Dr. Semal**, preşedinte, mulţumind congresuluĭ în numele biurouluĭ, adaogă următórele:

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .

»Antropologia criminală este, în adevĕr, dominată de o principală grije, aceea de a cruţa cât maĭ mult posibil societăţeĭ, regretul de a fi lovit pe neresponsabilĭ, dându'ĭ în acelaşĭ timp midlóce maĭ sigure pentru a'ĭ asigura liniştea.

»Ar fi o glorie contemporană acésta, de a imprima sciinţelor penale acéstă mişcare reformatóre ce va da societăţeĭ putinţa de a exercita, în represiune, protecţiunea luminată pe care ea o datoresce celuĭ maĭ modest şi maĭ incomod din membriĭ sĕĭ; de a se afirma că interesul societăţeĭ este legat de îndeplinirea acesteĭ datoriĭ, pentru

că ast-fel se vor descoperi şi isvórele criminalităţeĭ şi midlócele de a le combate.

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .

»*Belgia, din acest punct de vedere, are drept de a se mândri.*

»*Legea asupra condamnăreĭ condiţionale, care lasă judecătoruluĭ facultatea de a amâna o expiaţiune póte nefolositóre,* nu obligă ea pe judecĕtor de a presimţi disposiţiile intime ale justiţiabiluluĭ şi a se îngriji ast-fel de elementele individuale ale delictuluĭ?

»*Proiectele de legĭ asupra protecţiuneĭ copilărieĭ, conjurând crima prin epuraţiunea mediurilor sociale, organisarea patronagielor, atenuând urmările reîntórcereĭ premature în societate,* sunt opere născute din antropologia criminală şi trădéză în evoluţiunea lor progresivă trebuinţa de încuragiare a nouilor tendinţe.

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .

»Ideea conducĕtóre a organisatorilor acestuĭ congres a fost de a pune maĭ cu sémă în lumină circumstanţele, fórte numeróse, în carĭ voinţa se încovóe, se întunecă şi devine criminală sub presiunea netăgăduită a condiţiunilor adesea morbide, tot-d'a-una excepţionale, de a reclama pentru ele mĕsurĭ speciale şi de a utilisa tóte competinţele, tóte bunele-voinţĭ pentru a le precisa termeniĭ şi valórea.

» Mĕ veţĭ scusa dacă voiŭ sintetisa, prin câte-va exemple, importanţa particulară ce o va presenta cestiunile pe carĭ sunteţĭ chiămaţĭ a le desbate:

»Experienţa a demonstrat că actele omenescĭ îşĭ pot procura elementele determinaţiuneĭ lor din necesităţile organismuluĭ, de unde obligaţia pentru criminaliştĭ de a studia patologia criminaluluĭ şi de a degagia în acelaşĭ timp influenţa mediurilor a căror acţiune deleteră se resimte asupra degenerescenţelor, alteraţiunilor şi deviaţiunilor morbide.

»Trebue dar a se apela, înainte de tóte, la medicina mintală pentru a precisa semnificarea semnelor notate

la aceştĭ nenorocițĭ, carĭ personifică, pentru a ḑice astfel, tendința criminală.

»Dar criminalul apare asemenea ca o entitate psichologică, a căreĭ existență e lipsită de orĭ ce caracter exterior, şi atențiunea D-vóstre va fi chiămată, asupra acestor particularitățĭ de ordin intelectual, prin revelațiunĭ inedite asupra obsesiunilor criminale morbide.

»Acestea descopere, în adevĕr, mecanismul acestor situațiunĭ deconcertante, unde consciința asistă cu durere la distrugerea uneĭ voințe care n'are putere de a se smulge din acea strîngere penibilă şi tiranică ce o têrasce în calea crimeĭ.

»Alte studiĭ vĕ vor face să asistațĭ la aceste perderĭ ale personalitățeĭ sub presiunea uneĭ sugestiunĭ străine, ale căreĭ acțiunĭ şi ruagiĭ rĕmân încă obscure.

»Altele vĕ vor semnala analogia între organismele sociale şi organismele umane, descriind mulțimele compacte de ómenĭ supuşĭ la influențe latente şi misteriose, arătându-le în perióda unor impulsiunĭ tot atât de subite ca şi curióse şi rostogolindu-se în crimă cu aparențele celeĭ maĭ formale zăpăcelĭ de minte.

»Noĭ nu ne am împlinit datoria care ne a fost impusă, dacă, în preocupațiunile D-vóstre, n'am fi lăsat o largă parte aplicațiunilor biologieĭ şi sociologieĭ criminale şi în particular acelora carĭ intereséză siguranța publică.

*»Invĕțămintele acestor sciințe avênd de scop de a evita loviturile nedrepte date neresponsabililor, ar fi un fórte funest present dacă ar avea ca singur efect de a rearunca în curentul social aceste ființe a căror instabilitate morală constitue un pericol permanent; asemenea ele tind de a provoca mĕsurĭ speciale față de aceĭ pe carĭ ignoranța nóstră, maĭ mult de cât perversitatea lor, ne obligă de a'ĭ califica ca incorigibilĭ.«*

Dupe acéstă cuvêntare a preşedinteluĭ congresuluĭ, din care n'am notat de cât părțile cele maĭ importante, se dă citire listeĭ delegaților oficialĭ aĭ guvernelor străine.

Țĕrile carĭ aŭ avut delegațĭ oficialĭ la acest congres sunt următórele: Belgia, Brasilia, China, Danemarca, Statele-Unite ale Americeĭ, Statul-Liber de Orange, Francia, Ungaria, Italia, Japonia, Paraguaĭ, Țĕrile-de-Jos, Persia, Portugalia, Rusia, Serbia, Elveția şi România.

Pe lângă acestea, societățile savante din Belgia, din America, din Francia şi din Rusia aŭ avut representanțĭ oficialĭ.

Se aleg maĭ mulțĭ *preşedințĭ de onóre* aĭ congresuluĭ, între carĭ şi subsemnatul a avut distinsa onóre a figura, acésta de sigur ca o atenție deosebită dată țĕreĭ căreea aparțineam şi onor. guvern ce representam.

ȘEDINȚA A II-a

**Lunĭ, 8 August (dimineața)**

**Obsensiunea de a omorî.**—Asupra acesteĭ importante cestiunĭ, **D. Dr. Ladame,** *privat-docent la universitatea din Geneva, delegatul oficial al Elvețieĭ,* presintă un important raport întemeiat pe maĭ multe observațiunĭ propriĭ, conchiḑênd că trebue a face o grupă a parte din aceĭ alienațĭ omuciḑĭ carĭ sunt împinşĭ la omor prin aşa numitele *obsesiunĭ patologice.*

Obsesiunea de a omorî aparține mareĭ clase a nebunieĭ hereditare, ca şi dipsomania, kleptomania, etc. Ea se presintă de obiceiŭ sub forma unuĭ «sindrom episodic» al degenerăreĭ mintale.

D. Dr. Ladame împarte pe aceştĭ obsedațĭ omuciḑĭ în duoĕ clase:

I. Aceia ale căror *obsesiunĭ rĕmân teoretice,* adică carĭ aŭ ajuns la actul omuciduluĭ.

II. Aceia carĭ fac tentative de omor saŭ carĭ comit omucide în urma *obsesiunilor lor impulsive.*

Obsesiunea la omor se observă câte o dată isolat la óre-carĭ ereditarĭ. Ea póte reveni prin accese intermitente saŭ periodice şi atuncĭ ea formézā o varietate clinică importantă prin sine însăşĭ şi nu este numaĭ un

sidrom episodic, mobil şi transitoriŭ, al uneĭ degenerărĭ mintale, dupe cum acésta se vede la un mare numĕr de ereditarĭ degeneraţĭ. Ea póte persista în timp de maĭ mulţĭ anĭ şi dobêndesce ast-fel o extremă importanţă în medicina legală.

Obsesiunea de a omorî se presintă în stare sporadică, dar, *maĭ adesea, sub formă de epidemie morală, în urma crimelor devenite celebre prin descrierile făcute de ḑiare saŭ în urma execuţiunilor capitale.*

Majoritatea membrilor congresuluĭ carĭ aŭ participat la discuţiunea conclusiunilor acestuĭ important raport al D-luĭ Dr. Ladame, aŭ admis aceste conclusiunĭ, aducênd nouĭ fapte în sprijinul lor, recunoscênd că în penitenciare sunt fórte mulţĭ criminalĭ de aceştia obsesioniştĭ, şi ceva maĭ mult, sunt chiar recidiviştĭ maĭ cu sémă hoţĭ, pe carĭ D. Benedict, profesor la Universitatea din Viena, îĭ numesce în mod paradoxal »recidiviştĭ oneştĭ« carĭ luptă mult timp, cu o energie extraordinară, contra tentaţiunilor născute, dar cu tóte acestea tot-d'a-una sucombă.

Cu tótă acéstă recunóscere, nicĭ o voce nu s'a ridicat contra D-luĭ Benedict, când acesta a arătat că tot temniţa şi puşcăria este locul unde trebue tratată fie-care formă a acesteĭ *moral insanity*, saŭ a acesteĭ nebuniĭ morale.

Cu acéstă ocasiune, **D. Dr. Aubry,** din Francia, a propus congresuluĭ de a studia pentru sesiunea viitóre miḑlócele profilactice de a împedica presa să dea în *extenso* istorisirea crimelor saŭ a desbaterilor carĭ aŭ loc la curţile cu juraţĭ, lucru care contribue în mare parte, dupe arătările D-luĭ Dr. Ladame, ca aceste obsesiunĭ la omor să devină adevĕrate epidemiĭ morale.

La acéstă propunere D. preşedinte Dr. Semal a rĕspuns următórele:

»Veţĭ obţine cu greŭ satisfacţie, maĭ cu sémă într'o ţéră ca Belgia, care a înscris libertatea preseĭ în pactul sĕŭ fundamental.«

Terminându-se cu discuţiunea acestuĭ raport, D. **Dr. Dallemagne,** delegatul societăţeĭ de antropologie din Bruxelles, dă citire raportuluĭ sĕŭ care tratéză despre : *Etiologia funcţională a crimeĭ.*

Conclusiunile acestuĭ raport sunt următórele :

»Studiul problemeĭ crimeĭ trebue să fie, înainte de tóte, studiul psichofisiologic al criminaluluĭ. Acest studiŭ nu se póte face de cât în condiţiunile următóre :

»A privi evoluţiunea individuală şi evoluţiunea socială ca subordonate la treĭ felurĭ de factorĭ, pe carĭ iĭ vom numi nutritivĭ, genesicĭ şi intelectualĭ.

»A readuce orĭ ce act normal individual saŭ social la acţiunea maĭ mult saŭ maĭ puţin directă a unuia din aceştĭ treĭ factorĭ, saŭ a resultanteĭ maĭ multora din eĭ.

»A căuta, în actele patologice sociale, deviaţiunile morbide saŭ cel puţin anormale a unuia saŭ a maĭ multora din aceştĭ factorĭ.

»A coprinde în aceste deviaţiunĭ, maĭ ânteiŭ de tóte, efectele nesatisfacereĭ pur şi simplu a trebuinţeĭ.

»In urmă a vedea la ce circumstanţe particulare acéstă nesatisfacere a uneĭ trebuinţe determinate a imprimat un caracter care póte să'l apropie saŭ să'l depărteze, în mod considerabil, de trebuinţa normală fisiologică.

»In fine, a căuta, în stările degenerate saŭ desechilibrate, filiaţiunea anomaliilor succesive suferite de unul din factoriĭ noştri saŭ de maĭ mulţĭ dintre eĭ, anomaliĭ a căror resultantă finală constitue stările de degenerare şi de desechilibrare.«

Asupra acestor conclusiunĭ, D. **Dr. Decterew,** *delegatul societăţeĭ ruse de igienă publică*, şi D. **Drill,** *advocat la Moscova,* aŭ observat că D. Dallemagne a ţinut fórte puţin socotélă de *factorul social* al crimeĭ.

Ambiĭ oratorĭ aŭ susţinut ideea că crima este tot-d'a-una consecinţa a duoĭ factorĭ: ânteiŭ, factorul social care formézā naturele viţióse, predispuse la crimă, şi carĭ le împinge la crimă în condiţiunĭ date şi pe urmă

vine natura organică, adică natura viţiósă în sine care îi târasce la crimă.

**D. Dallemagne** s'a raliat la aceste observaţiunĭ, recunoscênd că societatea jócă un rol fórte considerabil în criminalitate şi în etiologia crimeĭ. Dacă nu a vorbit de acest foctor este că D-sa nu a voit a se ocupa în raportul sĕŭ de cât numaĭ de factorul biologic. E adevĕrat, ḑice D-sa, că societatea creează trebuinţe şi obiceiurĭ, că ea specialiséză întru cât-va viéţa individuluĭ. Mediul social modifică condiţiunile de nutriţiune, de reproducţie şi de inteligenţă a fiinţeĭ umane. Individul, din causa unor condiţiunĭ speciale sociale, póte fi târât la comiterea uneĭ crime. Dar nu este maĭ puţin adevĕrat că actul fisiologic normal este destinat, în tóte casurile, de a satisface necesităţile funcţionale.

La temelia crimeĭ celeĭ maĭ imputabile societăţeĭ există tot-d'a-una factorul biologic, care, la urma urmelor, apare ca o causă eficientă într'o prea largă mĕsură, ḑice, terminênd, D. Dallemagne.

## ŞEDINŢA A III-a

### 8 August (dupe prânḑ)

**D-na Dr. Paulina Tarnowsky**, din Petersburg, comunică resultatul observaţiunilor ce a făcut asupra organelor simţurilor la 200 femeĭ din centrul Rusieĭ, împarţite în patru grupe de câte 50 persóne fie-care, adică 50 femeĭ omucide, condamnate la muncă silnică, 50 hóţe recidiviste, 50 prostituate obicĭnuite şi 50 ţĕrance oneste şi sănĕtóse, luate ca miḑloc de comparaţie.

Din numerósele tablourĭ statistice presintate de D-na Tarnowsky, resultă următórele:

1) Câmpul vizual al femeilor omucide este maĭ strîmt;

2) Sensaţiunile gustuluĭ nu presintă deosebirĭ apreciabile la femeile criminale;

3) Acuitatea odoratuluĭ şi a auḑuluĭ e maĭ mică la femeile omucide şi la prostituate;

4) Sensibilitatea tactilă este fórte micşorată la femeile omucide;

5) Sensibilitatea durereĭ, cu micĭ diferinţe, s'a constatat aprópe egală la câte'şĭ patru categoriĭ de femeĭ;

6) Prostituatele, carĭ tóte aveaŭ părinţĭ alcoolicĭ şi carĭ şi ele singure eraŭ dedate la bĕutură, presentaŭ anomaliele reflexuluĭ patelar în 54 casurĭ la sută.

**D. Dr. Heger,** *profesor de fisiologie la Universitatea din Bruxelles,* arătând importanţa observaţiunilor D-neĭ Tarnowsky, de unde resultă că nu există marĭ deosebirĭ între simţurile femeilor normale şi criminale, dice următórele:

»Organul simţurilor, »instrumentul«, dacă pot a mĕ exprima ast-fel, este excelent, dar uvrierul care trebue a se servi de el, creerul care trebue a 'l întrebuinţa, valoréză cu atât maĭ puţin, cu cât el face un rĕŭ serviciŭ cu un bun instrument«.

**D. Benedikt,** *profesor la Universitatea din Viena,* care presidéză acéstă şedinţă, mulţumesce, în numele congresuluĭ, D-neĭ Tarnowsky, de felul cu care a urmărit cercetările sale.

D-sa însă afirmă, relativ la sensibilitate, că criminaliĭ aŭ o mare resistenţă la durere; dacă se rupe ósele unuĭ om barbar, unuĭ criminal, lucrul nicĭ nu se observă; pe când un om civilisat va fi imediat apucat de febră. D-sa crede că acéstă resistenţă a criminalilor la traumatism este care 'ĭ face ca eĭ să fie atât de crudĭ.

* * *

**D. Debierre,** *profesor de anatomie la facultatea de medicină din Lille,* face o comunicare din care resultă că *fosseta vermienă* a osuluĭ occipital, care, dupe Lombroso, este cea maĭ caracteristică şi cea maĭ atavică din anomaliele craniuluĭ criminalilor, n'are absolut nicĭ o valóre în antropologia criminală, de óre-ce ea se întâlnesce nu numaĭ la asasinĭ, dar şi la ómeniĭ oneştĭ, şi la hoţĭ, şi la prostituate, şi la otrăvitóre, etc.

* * *

D. Dr. Lacassagne, *profesor la facultatea de medicină din Lyon,* face o importantă comunicare asupra sentimentelor primordiale ale criminalilor.

D-sa demonstră că crima are duoĭ factorĭ: un factor individual, căruia nu 'ĭ dă o mare importanță, și un factor social, care e cel maĭ important.

Cestiunea criminaluluĭ trebue să fie cu totul deosebită de aceea a alienatuluĭ criminal, care trebue chiar eliminată din antropologia criminală, de óre-ce ceea ce constitue crima este voința.

Contrariŭ părereĭ scóleĭ italiane, D. Dr. Lacassagne susține că tipul criminaluluĭ născut nu există, și apoĭ continuă în următorul mod:

»Eŭ disting treĭ categoriĭ de criminalĭ: frontaliĭ saŭ intelectualiĭ, parietaliĭ saŭ impulsiviĭ și occipitaliĭ saŭ emotiviĭ. Ceea ce 'mĭ pare maĭ predominant în studiul particular al criminaluluĭ este partea occipitală a creeruluĭ.

»Eŭ cred că instinctele se pot deosebi în instinct nutritiv saŭ conservator, în instinct sexual, matern, constructor, distructor, în instinct de cominațiune, de orgoliŭ, de vanitate, etc. Creerul este un conglomerat de organe, carĭ servă de sediŭ al acestor instincte saŭ facultățĭ ce pot avea, la un moment dat, o funcționare predominantă, și în acésta constă preponderanța unuia din aceste instincte asupra altuia, care domină câte o dată întréga situațiune.

»Nu există om care să nu aĭbă pasiunea sa dominantă. Și acésta explică de ce criminaliĭ sunt fără judecată, imprudențĭ și neprevĕdĕtorĭ. Din contra, echilibrul cerebral constitue virtutea, adică adaptarea cea maĭ bună la viéța socială. Instinctele occipitale sunt în raport cu viscerile și, prin urmare, cu nutriția.

»Factorul social și mediul în care trăim sunt fórte importante; aceștĭ factorĭ influențéză maĭ cu sémă asupra părțeĭ occipitale a creeruluĭ. Dacă nu există un echilibru perfect, ne găsim față de vițiŭ, de crimă, de

revoltă contra stărei sociale. Acésta explică crimele provocate de miserie.

»Studiul funcţionărei cerebrale trebue dar să predomine, şi pe acest studiŭ trebue să se întemeeze teoria criminalităţeĭ.

»Până acum, în studiul criminalităţeĭ, tótă preocuparea a fost concentrată asupra constatărilor anatomice şi exteriórc. Ar fi mult maĭ bine şi ar fi de o mult maĭ mare valóre dacă s'ar căuta să se afle carĭ sunt instinctele ce devin de o dată predominante şi carĭ sunt influenţele sociale carĭ influenţéză în mod brusc asupra predominanţeĭ cutăruĭ saŭ cutăruĭ instinct«.

Terminând, D. Dr. Lacassagne îşĭ resumă ast-fel observaţiunile sale:

»Astăḑĭ justiţia vestejesce, temniţa conrupe, iar societăţile aŭ criminaliĭ pe carĭ îĭ merită«.

**D. Näcke**, *medic alienist din Leipzig,* arată că nu există nicĭ un fapt patologic care să demonstre că inteligenţa nu residă de cât în partea anterióră a creeruluĭ, în regiunea frontală, şi că instinctele sunt localisate în partea laterală saŭ occipitală.

D-sa arată în acelaşĭ timp că nu crede în existenţa instinctelor înăscute.

* * *

**D. Dr. Cuylits**, *medic şef al asiluluĭ de alienaţĭ din Bruxelles*, face o comunicare asupra **origineĭ morbide a caracterelor recunoscute la criminaliĭ născuţĭ,** conchiḑênd: 1) că criminalul născut nu există; 2) că degeneratul criminal este de sigur victima educaţiuneĭ viţióse a mediuluĭ social şi a alcoolismuluĭ şi că el trebue sechestrat în închisorĭ unde să fie susceptibil la educaţiune şi la amendare; 3) nebunul moral nu trebue să fie confundat cu degeneratul criminal, el nu trebue să fie internat de cât în asilurĭ.

**D. Dr. Dekterew**, *medic alienist la Petersburg,* atrage atenţiunea congresuluĭ asupra uneĭ categoriĭ de indiviḑĭ pervertiţĭ din cea maĭ fragedă copilărie şi pe carĭ nicĭ o educaţiune morală nu 'ĭ póte atinge. Aceştia sunt

descendenţiĭ alcoolicilor cronicĭ. Maĭ tot-d'a-una eĭ sunt atinşĭ, într'un grad maĭ mult saŭ maĭ puţin pronunţat, de degenerescenţă şi chiar de nebunie morală; eĭ nasc cu sigiliul ereditar al părinţilor lor: nesimţirea morală şi stigmate fisice.

Aceştia nu sunt criminalĭ născuţĭ în sensul precis al cuvèntuluĭ? Educaţiunea n'are nicĭ o influenţă asupra lor: eĭ cad în crimă, la cele d'ântêiŭ greutăţĭ ale vieţeĭ. Ce 'ĭ ar putea reţine? Simţul noral născut . . ? Eĭ, din nenorocire, nu 'l aŭ moştenit.

Aceştia sunt criminaliĭ născuţĭ, prin excelenţă, ḑice D. Dekterew.

* * *

**D. Dalifol**, *directorul coloniei agricole din Loge (Francia)*, convins, ca şi D. Dr. Lacassagne, că ceea ce trebue studiat cu deosebire în antropologia criminală este capul, comunică că a inventat un aparat pe care 'l a numit **capacimetru**, care dă, prin nisce liniĭ de o exactitate rigurósă, expresiunea formelor capuluĭ.

Acest instrument, arătând progresiunile saŭ schimbările operate în liniile capuluĭ, se póte ţine ast-fel o adevěrată comptabilitate despre progresele saŭ regresele inteligenţeĭ sujetuluĭ.

D. Dalifol crede că, întrebuinţând acest aparat, antropologia criminală va face marĭ progrese, progrese pe carĭ nu le póte face nicĭ cu ochiul, nicĭ cu fotografia, carĭ maĭ tot-d'a-una înşeală şi induc în eróre.

* * *

**D. Dr. Motet**, *medicul şef al caseĭ de educaţiune corecţională din Paris*, citesce un important raport al sěŭ asupra **mobilurilor delictuluĭ şi crimeĭ la copil şi la adult**, asupra căruia îmĭ voiŭ permite a insista maĭ mult, cestiunea fiind de un interes palpitant.

D. Dr. Motet, ca şef al caseĭ de educaţiune corecţională din Paris, trăind într'un important mediŭ de observaţiune asupra copiilor delicuenţĭ, 'şĭ a putut forma ast-fel o opiniune, întemeiată pe probe irefutabile, asupra valoreĭ intelectuale şi morale a acestor copiĭ; de

aceea, dupe cum am dis, comunicarea D-sale e de cea maĭ mare importanţă.

D. Dr. Motet, în urma a numeróselor observaţiĭ făcute asupra a sute de copiĭ de la 14—15 anĭ, carĭ sunt aduşĭ, în fie-care an, în casa de corecţie din Paris, a ajuns a împărţi acéstă tênĕră populaţie de delicuenţĭ în treĭ categoriĭ: 1) delicuenţiĭ de aventură; 2) delicuenţiĭ instinctivĭ, şi 3) nu delicuenţiĭ alienaţĭ, ci debiliĭ intelectualĭ.

In prima categorie intră copii carĭ, împinşĭ de curiositate, de o exuberantă activitate, părăsesc casa părintéscă şi vagabondéză, adică comit un delict de un vagabondagiŭ aşa dis *inteligent*, pentru a vedea un oraş mare, pentru a vedea marea, pentru a călĕtori cu vaporul, etc. Acest delict, fie simplu, fie complicat cu un furt, pentru a 'şi putea lua un bilet de drum de fer, un bilet de vapor, etc., este un delict nevinovat care n'ar trebui să fie judecat în mod sever.

Tot în acéstă categorie intră copii carĭ, seduşĭ de diferite obiecte ce umplu etalagele magazinelor, şi neîntêlnind nicĭ un obstacol care să 'ĭ reţină, cedéză la ceva impulsiv, întinde mâna şi fură un obiect ce 'l a fascinat. Eĭ bine, aceştĭ copiĭ nu sunt nicĭ rĕĭ, nicĭ perverşĭ, şi maĭ cu sémă nu sunt incorigibilĭ.

Cu totul alt-fel sunt delicuenţiĭ instinctivĭ din a duoa categorie. Aceştia se pot recunósce la prima vedere, fisionomia lor fiind cu totul deosebită de a celor precedenţĭ. Eĭ se înfăţişéză cu o fisionomie încruntată, închisórea 'ĭ sperie, eĭ nu aŭ nicĭ ruşine, nicĭ remuşcărĭ. Mint cu îndrăsnélă, aruncă pe un altul greşéla de care sunt acusaţĭ, iar eĭ n'aŭ făcut nimic, nicĭ n'aŭ eşit din casă, etc. Printre aceştia se găsesc şefĭ de micĭ bande, adesea fórte bine organisate, carĭ devastéză cartierele ce le aleg, şi fug, ca cĭorile de pe câmpurĭ, îndată ce zăresc chipiul sergentuluĭ de oraş.

Dr. Motet a fost speriat de perversitatea precoce a acestor copiĭ. Ceĭ maĭ mulţĭ sunt slabĭ, prăpădiţĭ, eĭ aŭ deja toate viciurile, pe carĭ le mărturisesc cu un cinism re-

voltàtor. La toţi le plac, din instinct, bĕuturile alcoolice, şi pentru a 'şi satisface, în special, acéstă plăcere, eĭ fură. Alţiĭ tot ce fură duc la femeĭ, de carĭ nimenĭ n'ar putea crede că aŭ deja trebuinţă.

Uniĭ din aceştĭ instinctivĭ presintă un caracter fórte important, acela al violenţeĭ. In oraşele marĭ se găsesc copiĭ carĭ daŭ cu cuţitul, carĭ trag cu revolverul; impulsivitatea lor naturală se complică cu o cutezanţă care merge crescênd şi care, de multe orĭ, ajunge la acte de violenţă de necredut.

Ceea ce e de observat, este că toţĭ aceştĭ copiĭ n'aŭ nicĭ un semn de degenerare; singura lor anomalie este perversitatea precoce.

Vorbind despre causa acesteĭ perversităţĭ, Dr. Motet spune că ea nu este de cât de ordine morală, de ordine socială. Iată cum D-sa se exprimă:

„Când viéţa de familie abia există, când legăturile ce o légă sunt fórte slabe, cum voiţĭ ca educaţia morală a copiluluĭ să se pótă face? Şi dacă el n'are înaintea ochilor de cât exemplul luptelor, certurilor născute din réua purtare a tatăluĭ saŭ a mameĭ, dacă el e faţă la scene brutale, a căror causă este maĭ tot-d'a-una beţia, dacă el trăiesce într'o stare de promiscuitate revoltătóre, cine ar maĭ putea să se mire de ravagiile produse de aceste condiţiunĭ de igienă morală atât de defectuóse? Fără nicĭ o supraveghiare, petrecêndu'şĭ tótă ḑiua în stradă cu semeniĭ sĕĭ, lipsiţĭ asemenea ca şi el de orĭ ce direcţiune, fără nicĭ una din acele afecţiunĭ tutelare cu carĭ noĭ ne încongiurăm copii, el cresce fără să 'ĭ trécă prin minte că are verĭ o datorie de îndeplinit; el este cu totul înclinat de a face ceea ce a vĕḑut făcêndu-se şi legea de imitaţie 'i se impune cu o energie sĕlbatică. Nu esit de loc de a face responsabil mediul social de delictele acestor copiĭ cărora totul le lipsesce: chiar acea probă atât de naturală de simpatie, o visită cel puţin a unuia din aĭ lor atuncĭ când porţile caseĭ de educaţiune corecţională s'aŭ închis dupe eĭ. Din 390 copiĭ supuşĭ corecţiuneĭ în virtutea art. 66, 67 şi 69 din co-

dul penal francez, 273 n'aŭ fost nicĭ o dată visitațĭ de cine-va! Unde sunt tóte sforțările carĭ se fac pentru instrucțiunea populară? Legile fac instrucțiunea obligatorie şi, o spun cu adâncă părere de rĕŭ, indiferența părinților este complicea leneĭ copiluluĭ. E un numĕr considerabil de analfabețĭ printre tineriĭ închişĭ la casa de corecție. De aceea prima preocupațiune a administrațiuneĭ penitenciare este aceea de a le da instrucțiunea de la care eĭ aŭ sciut să se sustragă».

In a treea categorie de copiĭ delicuențĭ am arătat că D. Motet claséză pe debiliĭ intelectualĭ, adică pe aceĭ degenerațĭ carĭ nu aŭ atins încă gradul de alienațĭ.

D. Dr. Motet arată că aceştia presintă următórele caractere:

Inainte de a ajunge la delict, eĭ se remarcă printr'o mobilitate excesivă a sentimentelor şi a ideilor; inegalitatea umoruluĭ lor, alternativele de excitație şi de depresiune pe carĭ le presintă, de multe orĭ derutéză pe aceĭ ce 'ĭ examinéză. Dacă aparțin unor familiĭ cu mijlóce, mediul îĭ maĭ susține cât-va timp; dar într'o ḑi, căderea prevĕḑută, fatală, se întêmplă sub forma unuĭ eveniment grav, care nu miră de cât pe aceĭ carĭ nu sunt obicĭnuițĭ cu aceste deviărĭ, cu aceste perversiunĭ.

De la 16 până la 20 anĭ, scena se schimbă, evoluțiunea pubertățeĭ este completă, nouĭ pofte se deştéptă, şi de aci înainte vețĭ avea aface cu un numĕr considerabil de delicte, ba chiar de crime, carĭ n'aŭ alt mobil de cât satisfacerea unor înclinărĭ cu totul egoiste. Eĭ n'aŭ nimic în inimă, totul în eĭ este egoist şi laş, şi aceştia sunt, în timpurile actuale, delicuențiĭ ceĭ maĭ periculoşĭ pentru societate. Printre eĭ se recrutéză criminaliĭ ceĭ maĭ cutezătorĭ. Aceştia nu maĭ sunt delicuențĭ instinctivĭ, eĭ devin delicuențĭ de obiceiŭ, şi mediul social în care trăiesc înăbuşesce în eĭ orĭ ce urmă ar fi putut să maĭ rĕmână de onestitate, orĭ ce rĕmăşiță a uneĭ educațiunĭ prime care se întêmplă să nu fi fost rea.

Acesta este, în trăsăturĭ marĭ, resultatul observațiunilor distinsuluĭ Dr. Motet.

Din aceste observaţiunĭ se póte trage marĭ învĕţăminte din punctul de vedere practic. Pe lângă că ele probéză până la evidenţă absoluta necesitate de a se înfiinţa, acolo unde nu sunt, asemene case de educaţiune corecţională, carĭ pot sustrage de la crimă duoĕ imense categoriĭ de copiĭ nenorociţĭ, carĭ ar putea ast-fel fi transformaţĭ în membriĭ utilĭ societăţeĭ, apoĭ ele ne maĭ învaţă că în aplicaţiunea pedepselor există grave dificultăţĭ carĭ trebue să solicite atenţiunea tutulor acelora carĭ aŭ misiunea de a apăra ordinea socială. Dacă indulgenţa e permisă pentru óre-carĭ categoriĭ de delicuenţĭ, severitatea în represiune se impune, în interesul superior al apărăreĭ sociale, faţă de toţĭ aceia carĭ ameninţă societatea în mod atât de grav şi permanent.

**D. U-Tsong-Lien,** *ataşat la legaţiunea Chineĭ din Paris şi delegatul oficial al imperiuluĭ ceresc*, profitând de comunicarea făcută de D. Dr. Motet, arată că sistemul penal chinez coprinde, pe lângă responsabilitatea personală, alte duoĕ felurĭ de responsabilităţĭ: responsabilitatea autorităţeĭ locale şi responsabilitatea capuluĭ familieĭ.

In China, autoritatea locală e obligată să se inspire, în exerciţiul misiuneĭ sale, de datoriile autorităţeĭ paterne. Dacă o infracţiune se comite acolo, ea este atribuită prósteĭ instrucţiunĭ morale pe care ḑisa autoritate este obligată s'o dea administraţilor sĕĭ. Ast-fel în China, dupe ce se pedepsesce criminalul, guvernul central pedepsesce în acelaşĭ timp şi pe autoritatea locală care nu 'şĭ a îndeplinit datoria, lăsând a se comite o crimă.

Din contra, însă, autoritatea este în tot-d'a-una fórte bine recompensată atuncĭ când, în timp de treĭ lunĭ, nu se întêmplă pe teritoriul eĭ nicĭ o crimă.

Tot ast-fel când un copil comite un delict, tatăl luĭ este urmărit pentru că n'a sciut să 'ĭ dea o bună educaţie. In schimb, însă, părinţiĭ sunt autorisaţĭ a 'şĭ face o onóre din titlul copiluluĭ lor, care 'şĭ a dobêndit o posiţiune strĕlucită în cariera de mandarin.

**D. Tarde,** *judecător de instrucţie în Francia*, observă

că faptul diminuărei din ce în ce maĭ mult a responsabilităţeĭ criminale, şi mărirea, în acelaşĭ timp, a responsabilităţeĭ civile, nu însémnă alt-ceva de cât că deja s'a început a se face responsabil mediul social de crimele sèvîrşite, căcĭ responsabilitatea civilă nu este alt-ceva, propriŭ vorbind, de cât responsabilitatea mediuluĭ social.

In acelaşĭ timp achitările criminalilor pasionalĭ devin din ce în ce maĭ numeróse; iar atuncĭ când sunt pedepsiţĭ, penalitatea ce li se prescrie e aprópe zero.

**D. Prins**, *inspectorul general al penitenciarelor din Belgia*, propune ca pentru judecarea copiilor să se înfiinţeze în cantóne saŭ în comune, ceea ce se propune în Germania sub numele de *tribunale de tutelă*.

Aceste tribunale să fie compuse din filantropĭ, medicĭ şi părinţĭ carĭ să aĭbă misiunea nu de a judeca pe copiĭ, dupe cum se judecă adulţiĭ, ci de a da o justiţe cu adevĕrat omenéscă. Acest tribunal de tutelă va trebui să facă alegerea despre care a vorbit D. Dr. Motet: să trimită pe uniĭ înaintea tribunalelor şi să ia faţă de ceĭ-alţĭ mĕsurĭ de protecţie socială.

S'ar lucra ast-fel, ḑice D. Prins, în interesul adevĕrat al copiilor şi al societăţeĭ.

Propunerea D-luĭ Prins este priimită cu aplause unanime de către congres.

**D. Dr. Vassicĭ**, *directorul asiluluĭ de alienaţĭ din Belgrad*, comunică că în Serbia populaţiunea rurală cere de mult timp **o lege** *prin care să se oblige comunele de a despăgubi, în óre-care proporţie, pe cetăţeniĭ ale căror bunurĭ ar fi distruse prin incendiĭ provocate din o manifestă rea-voinţă.*

Acéstă despăgubire comuna să fie obligată a o plăti atât în casul când culpabilul nu va fi descoperit, cât şi în acela când el, fiind descoperit, n'ar fi solvabil.

Cu tótă oposiţia formală a legiştilor, carĭ declarau că o asemenea lege ar fi contrarie principiilor dreptuluĭ actual şi chiar Constituţiuneĭ ţěreĭ, eĭ aŭ trebuit să cedeze în cele din urmă şi legea acésta a fost votată de

Corpurile legiuitóre. Eĭ bine, o asemenea lege nu este alt-ceva, dupe cum observă cu drept cuvênt D. Dr. Vassicĭ, de cât punerea în practică a responsabilităţeĭ mediuluĭ social.

Pe lângă acésta, acéstă lege a contribuit în mod simţitor la împuţinarea incendiurilor de carĭ era decimată şi acolo populaţiunea rurală, dupe cum este şi în România. Prin faptul că comuna are un interes puternic, este interesată ca culpabilul să fie descoperit; rar, fórte rar se întêmplă, de la votarea acesteĭ legĭ, ca verĭ un incendiator să scape din mânile justiţieĭ; acest lucru a provocat o micşorare simţitóre a numĕruluĭ acestuĭ soiŭ de criminalĭ.

Intemeiat pe acéstă experienţă, D. Dr. Vassicĭ crede că întinderea responsabilităţeĭ civile a comuneĭ pentru o întrégă categorie de atentate contra proprietăţeĭ şi a persónelor ar contribui în mod imens la împuţinarea criminalităţeĭ.

## ŞEDINŢA A IV-a ŞI A V-a

### 9 August

**D. Drill** dă citire unuĭ interesant raport al sĕŭ asupra **principiilor fundamentale ale scóleĭ antropologieĭ criminale.**

Iată, în resumat, aceste principiĭ, în numĕr de şépte, formulate de D. Drill, un distins advocat şi publicist din Moscova :

1. Scóla de antropologie criminală, creeată prin lucrările perseverente ale celebruluĭ profesor Lombroso, renunţă cu desĕvîrşire la principiul legeĭ *talionuluĭ*, luat în diferitele sale modificărĭ, ca scop final şi principal şi ca basă a orĭ căreĭ pedepse judiciare. Acéstă scólă nu recunósce acesteĭ pedepse altă basă şi alt scop de cât necesitatea de a protege societatea contra consecinţelor periculóse ale crimeĭ, fie prin educaţiunea morală a criminaluluĭ, fie prin depărtarea luĭ de mediul social.

2. Scóla de antropologie criminală nu se mulţu-

mesce de a studia numaĭ faptul criminal; ea face, înainte de tóte, un studiŭ serios al criminaluluĭ însușĭ în tipurile sale numeróse; ea caută a defini causele carĭ aŭ produs crima; în urmă studiază sfera de acțiune a criminaluluĭ, precum și měsurile raționale de luat față de el pentru a apăra societatea contra faptelor sale rĕŭfăcĕtóre.

3. In crimă, scóla de antropologie criminală vede resultatul a duoĭ factorĭ, a duoĕ influențe, carĭ lucréza în mod reciproc, maĭ ântêiŭ particularitățile individuale, provenind din natura criminaluluĭ saŭ din organisațiunea sa psychofisică și care forméză basa caracteruluĭ sĕŭ, dupe cum ea forméză basa caracteruluĭ fie-căruĭ om, pe urmă vin particularitățile influențelor exteriόre, fie ale climeĭ și ale natureĭ țereĭ sale, fie ale mediuluĭ sĕŭ social.

4. Intemeiată pe date exacte, scóla de antropologie criminală consideră criminalul ca avênd o organisare maĭ mult saŭ maĭ puțin nenorocită, vițiósă, sérăcită, rĕŭ echilibrată, o organisare în care se găsesc lacune, care nu este aptă pentru luptă în mediul sĕŭ social și care, prin urmare, în condițiunĭ defavorabile, este incapabilă de a duce acéstă luptă în formele stabilite de legĭ.

5. Asupra causelor crimeĭ, scóla de antropologie criminală le claséză în treĭ categogiĭ: 1-iŭ, causele intime și imediate, carĭ aŭ isvorul lor în organisarea psychofisică a autoruluĭ crimeĭ; 2-lea, causele maĭ depărtate, carĭ se ascund în condițiunile nenorocite și defavorabile ale vieței sale și sub influența cărora particularitățile organice se desvoltă în factorĭ aĭ crimeĭ, maĭ mult saŭ maĭ puțin constanțĭ; 3-lea, causele predisposante, carĭ împing la crimă aceste organisme rĕŭ proporționate și în mod vițios desvoltate.

6. Scóla de antropologie criminală reunesce cestiunea fenomenelor crimeĭ umane cu marea cestiune socială și consideră aceste fenomene ca un resultat inevitabil al activităței reciproce a factorilor socialĭ și in-

dividualĭ; pentru acésta ea insistă asupra necesităților mĕsurilor de prevențiune largĭ și eficace, pentru a putea da putința de a lupta cu succes contra crimeĭ.

7. Ca o urmare logică a acestor principiĭ, scóla de antropologie criminală vede o lipsă de bun simț în mĕsurile represive hotărîte d'inainte cu durata lor și cu caracterul lor specific. Ea afirmă, din contra, că în fiecare ocasiune de delict trebue a se avea în vedere particularitățile individuale și a le studia scrupulos înainte de a da o hotărîre. Termenul pedepseĭ trebue să dureze atât cât timp există causele carĭ aŭ necesitat'o, și acest termen trebue să se sfĕrșéscă îndată ce causele aŭ încetat de a maĭ exista.

D. Drill, prin raportul sĕŭ, cu tóta absența antropologiștilor italienĭ, aduce în discuțiune principiile celor treĭ scóle antropologice: scóla clasică, spiritualistă, scóla positivistă și scóla lombrosiană.

Ceĭ d'ântêiŭ carĭ iaŭ cuvêntul pentru a combate conclusiunile D-luĭ Drill sunt D-niĭ *Zakrewsky,* procurorgeneral al curțeĭ de apel din Kharkoff, și *Meyers*, substitut la Tonges (Belgia), ambiĭ partisanĭ aĭ scóleĭ clasice spiritualiste.

Ambiĭ oratorĭ neagă existența uneĭ scóle de antropologie criminală, de óre-ce este imposibil de a se susține existența unuĭ tip de delicuențĭ, carĭ să se distingă de cel-alțĭ ómenĭ, dupe cum se disting clasele umane între ele; este asemenea imposibil de a se vorbi de atavism atuncĭ când nu există nicĭ chiar un început de probă.

De mult s'a renunțat la legea talionuluĭ; ceĭ ce combat acum acéstă lege nu fac de cât a se lupta cu Moise; căcĭ nimenĭ astădĭ nu pedepsesce numaĭ în scop de a face să sufere cel pedepsit.

Studiul criminaluluĭ și nu numaĭ al crimeĭ nu este o invențiune a scóleĭ antropologice. In tóte legislațiunile s'a înscris de mult circumstanțele atenuante, un maximum și un minimum de pedépsă.

Dreptul penal îșĭ are temelia sa în existența legeĭ mo-

rale şi este întemeiat pe principiul expiaţiuneĭ şi al utilităţeĭ sociale.

Scóla antropologică urmézá acest principiŭ fundamental al dreptuluĭ penal şi al represiuneĭ, negând liberul arbitru şi în acelaşĭ timp cade într'o flagrantă contradicere; căcĭ, negând existenţa liberuluĭ arbitru, susţine în acelaşĭ timp că ceea ce omul voiesce el póte să facă!

Teoria apărăreĭ sociale susţinută de scóla antropologică este teoria forţeĭ, căcĭ ea neadmiţênd nicĭ dreptul, nicĭ legea morală, nu 'ĭ maĭ rĕmâne de cât numĕrul şi forţa pentru a justifica represiunea. Eĭ bine, întrébă D. Meyer, sunteţĭ D-vóstre, antropologiştiĭ criminalĭ, sigurĭ că interesul mareluĭ numĕr va fi tot-d'a-una din partea represiuneĭ?

Scopul pedepseĭ, dupe scóla antropologică, este de a apăra societatea şi de a împedica tendinţele criminale ale óre-căror indivizĭ. Dupe acest sistem, dar, deosebirea între tentativa crimeĭ şi crima îndeplinită trebue să dispară, pentru că acel care tentézá de a comite o crimă este tot atât de periculos ca şi cel care a comis'o. Va dispare asemenea deosebirea între loviturile ce aŭ ocasionat mórtea şi între acelea carĭ n'aŭ ocasionat'o.

Dupe scóla antropologică, societatea ar trebui protegiată contra ómenilor pasionaţĭ, susceptibilĭ de a deveni criminalĭ, contra beţivilor, contra irascibililor, contra acelora carĭ urăsc pe semeniĭ lor, etc., etc.

Eĭ bine, acésta ar însemna că jumĕtate din genul uman trebue să fie închis de cea-altă jumĕtate, pentru ca acésta să fie protegiată.

In acelaşĭ timp, D. Drill susţine că unul din principiile scóleĭ antropologice este ca pedépsa să înceteze îndată ce causa care a provocat o crimă a încetat. Va să dică, un bărbat care trage cu revolverul asupra femeeĭ saŭ amanteĭ sale infidele, o femee care comite un infanticid, etc., aceştia nu trebue să fie pedepsiţĭ, pentru că o dată ce femeea adulteră a murit, o dată ce copilul a fost ucis de mama sa, causa crimeĭ a încetat, şi de si-

gur criminalii de aci înainte nu vor mai deveni recidiviştĭ. Eĭ bine, se póte susţine acésta?

In sfêrşit, pentru a declara incorigibil pe un individ, scóla antropologică nu face alt-ceva de cât iĭ dice că e incorigibil. O ast-fel de teorie e menită să pĕtrundă lesne în spirite; fie-care se va lăsa impulsiunilor sale, pentru că acésta e maĭ lesne şi maĭ conform cu natura umană. Oratoriĭ însă întrébă, terminând, ce va deveni atuncĭ societatea?

**D. Dr. Van Hamel,** profesor de dreptul criminal la universitatea din Amsterdam, rĕspundênd D-lor Zakrewsky şi Meyer, susţine că nu e de loc exactă imputarea ce se face scóleĭ antropologice cum că ea nu invócă de loc fapte, ci citéză numaĭ ipoteze. Degenerescenţa, influenţa ereditățeĭ, influenţele morbide, influenţele economice asupra criminalităţeĭ, tóte acestea nu sunt de loc ipoteze, ci fapte constatate. Influenţa causelor biologice şi sociale asupra criminalităţeĭ nimenĭ nu o maĭ póte tăgădui astădĭ.

D-sa, adresându-se adepţilor scóleĭ spiritualiste, le face următórea întrebare: »Aţĭ opus principiilor scóleĭ antropologice, în special principiuluĭ »apărăreĭ sociale«, *ideea* D-vóstre *de justiţie*. Dar acéstă idee, ast-fel cum o luaţĭ, ca o idee absolută, nu este şi ea asemenea o mare ipoteză? De unde vine acéstă idee de justiţie? Iĭ cunósce cine-va origina şi evoluţiunea?«

Ideea de justiţie, ca idee absolută, dice D. Van Hamel, este o mare ipoteză, şi o ipoteză care, dupe D-sa, nu 'şĭ găsesce temelia în fapte.

Rĕspundênd obiecţiuneĭ făcută principiuluĭ »apărăreĭ sociale«, cum că prin el s'ar predica în fond dreptul celor maĭ forţĭ, dreptul celuĭ maĭ mare numĕr, D. Van Hamel dice că şi aderenţiĭ »ideeĭ de justiţie« aŭ suferit, maĭ mult de cât îşĭ pot închipui, influenţa forţeĭ şi a numĕruluĭ. D-sa reamintesce în acéstă privinţă legea asupra drepturilor soţilor şi adagiul cunoscut relativ la acéstă lege, că »ceĭ maĭ forţĭ aŭ făcut legea«; de asemenea, relativ la legislaţiunea uvrieră, D-sa arată cât de cu-

rios e acest fapt, că ideea de justiţie atuncĭ a început a predica maĭ multe reforme când puterea numĕruluĭ, a masselor s'a arătat la orizont!

Şi pe urmă apărarea socială nu este apărarea unuĭ cadavru, unuĭ mecanism mort. Ea este apărarea unuĭ organism viŭ, apărarea desvoltărcĭ pacifice contra forţelor brutale, carĭ ameninţă pacea de care societatea are trebuinţă pentru a se reforma: iată ideea măréţă ce există în fondul acesteĭ ideĭ a apărăreĭ sociale. Numai să facem tot ceea ce depinde de noĭ pentru a avea o societate demnă de a fi apărată.

Pe aceste considerante, D. Dr. Van Hamel susţine că ideea apărăreĭ sociale este o idee înaltă, sublimă.

Relativ la cestiunea liberuluĭ arbitru ridicată în special de D. Meyer, D. Van Hamel susţine că tot-d'a-una există motive cărora omul se supune şi organismul nostru are o mare influenţă asupra acţiunilor nóstre; uniĭ ḑic că numaĭ organismul singur ne influenţéză, alţiĭ că influenţa luĭ se adaogă la influenţa mediuluĭ social, însă nimenĭ nu 'ĭ póte tăgădui influenţa.

Rĕspunḑênd obiecţiuneĭ că scóla antropologică nu face nicĭ o distincţie între delictul îndeplinit şi tentative, D. Van Hamel recunósce că lucrul este aşa şi susţine că nu e de loc drept de a se face acéstă deosebire. D-sa crede că doctrina penală va trebui să se simplifice fórte mult sub inflenţa antropologieĭ criminale şi constată că sistemul circumstanţelor atenuante nu este în fond de cât o concesiune a vecheĭ doctrine penale făcută ideilor pe carĭ antropologia criminală le profeséză.

**D. Const. Lahovari**, distinsul procuror al parchetuluĭ din Bucurescĭ şi eminentul meŭ coleg la acest congres, susţine, în mod magistral, ideea examenuluĭ psichologic al criminaluluĭ.

Iată strînsa şi logica argumentare a D-luĭ Lahovari:

»Ideea examinăreĭ psichologice a criminaluluĭ este una din temeliile seriόse ale antropologieĭ criminale, tot atât de seriósă ca şi examinarea fisiologică, patologică şi chiar externă.

»De obiceiŭ, voința la omul moral constituit și pe care educația și ereditatea 'l a format normal, se exercită în câmpul exclusiv ce 'ĭ reservă simțul moral. Simțul moral este un simț conscient, care ne dă mĕsura actelor nóstre într'un mod calitativ, un derivat, dacă voițĭ, al acestuĭ instinct pe care noĭ îl avem maĭ bun, al acesteĭ dorințe care ne împinge la maĭ bine, la progres. Fără acéstă dorință nemărginită de maĭ bine, noĭ n'am putea exista, genul omenesc ar fi deja stins prin lipsa de orĭ ce sforțare. Voința de a trăi, instinctul de conservare, se exercitéză într'un sens de progres; simțul moral este, așa dar, simțul pe care noĭ îl avem de valórea vieţeĭ și de valórea destinatelor eĭ.

»Criminalul este, așa dar, acela care, într'un mod anormal și pentru motive ce le voiŭ arăta îndată, lipsindu'ĭ acest simț, își va exercita voința într'un câmp de acțiune care nu va fi conform cu simțul moral.

»Acesta este lucru neschimbător, numaĭ moralitatea faptuluĭ deviază în timp.

»Există crimă saŭ delict îndată ce există o discordanță între simțul moral și voință; adevĕrațiĭ responsabilĭ sunt aceĭ carĭ vor fi în posesiunea integritățeĭ simțuluĭ lor moral.

»Stabilesc, în principiŭ, că criminalul nu este un om lipsit, fie de simț moral, fie de voință, că, prin urmare, nu este inconscient; la criminal aceștĭ duoĭ factorĭ sunt viciațĭ saŭ numaĭ slăbițĭ; acolo unde nu există voință, nu este crimă. Și este ast-fel în starea de somn, în starea de somnambulism, parțial în hipnotism, de ordinar în alienație mintală. Adevĕrațiĭ alienațĭ nu comit crime; și nu este ast-fel de cât atuncĭ când voința este vie saŭ slăbită, cum este casul în stările mintale morbide ce resultă din degenerescență saŭ din neurasthenie.

»Carĭ sunt factoriĭ carĭ viciéză saŭ suprimă simțul moral și voința? Starea de represiune, nebunia, degenerescența, alcoolismul, obsesiunea morbidă saŭ imitativă, óre-carĭ factorĭ socialĭ, ca fómea saŭ rĕsboiul, carĭ sunt de natură a deștepta stările de represiune, în

sfêrşit factorii esenţiali individuali, ca pasiunile, pasiunile cerebrale saŭ genesice.

»Se póte diversifica la nesfêrşit clasificarea acestor factori; se pot grupa, de exemplu, în direcţi şi indirecţi. Sunt factori cari înfluenţéză direct asupra voinţeĭ nóstre respectând absolut şi consciinţa nóstră şi simţul nostru moral, aceştia sunt: obsesiunea morbidă, obsesiunea imitativă, pasiunile, factorii sociali. Printre factorii indirecţi se grupéză nebunia, degenerescenţa morală, alcoolismul; eĭ fac ca terenul să fie favorabil încolţireĭ criminalităţeĭ. Ast-fel degeneratul este mult maĭ lesne têrât la crimă de cât individul normal. Acest mod de a vedea aduce o nouă lumină în procesul făcut luĭ Lombroso. Savantul profesor italian s'a ataşat a arăta că degeneratul este un criminal născut, aplicat în mod absolut, fatal, la crimă; examinarea fisică a óre-căror criminali 'i aŭ revelat óre-cari semne de degenerescenţă şi el a dedus de aci imediat că asimetriele, semnele fisiologice şi atavice ar fi adevĕraţii culpabili, uĭtând că aceste semne de degenerescenţă fisică se găsesc la omul pe care noĭ îl considerăm onest. Prin urmare, chiar în materie de degenerescenţă, ceea ce noĭ trebue să avem în vedere este degenerescenţa morală, degenerescenţă pe care nu o putem vedea de cât prin un examen psichologic riguros.

»In starea actuală a sciinţeĭ examenul phsichologic ne va fi de un mare ajutor pentru a surprinde mecanismul obscur al voliţiunilor nóstre. Pentru acésta eŭ aşi voi ca ordonanţa judecătoruluĭ de instrucţie sa fie de aci înainte o adevĕrată consultare de psichologie criminală; examenul prevenituluĭ criminal va fi în acelaşĭ timp antropometric, medical şi psichologic.

»Fie-care tribunal ar putea avea experţii sĕi cari să lucreze sub depunere de jurămênt; s'ar putea ast-fel institui în fie-care ţéră comitete de antropologie criminală, unde s'ar concentra resultatele cercetărilor psichologice şi patologice. D. Prins, în şedinţa de ierĭ diminéţă, denunţa organisarea judiciară ca rea; trebuie, dicea

D-sa, a descentralisa; instituţia judecătorilor cantonalĭ este singură capabilă de a permite judecătoruluĭ ca să cunóscă criminalul maĭ de aprópe. Îmĭ permit de a nu împărtăşi vederile onorabiluluĭ orator; nu cred că trebue a se vorbi de descentralisare pentru a ajunge la acest scop. Pentru a apropia pe judecător de lumea criminală, ar fi îndestul a face din judecătorul de instrucţie un magistrat a parte, în afară absolut de cariera judiciară regulată, a căruĭ avansare s'ar face pe loc, prin crescere de salariŭ şi de onorurĭ, şi care ar fi destul de desinteresat pentru a lucra tótă viéţa sa în acelaşĭ mediŭ social. S'ar ajunge ast-fel, fatal, de a avea acéstă cunoscinţă profundă individuală, care ne este necesară într'un studiŭ serios al criminaluluĭ.«

Ceea ce caractériséză, însă, acest congres, în importanta şi savanta discuţiune ce s'a urmat asupra principiilor diferitelor scóle de antropologie criminală, este dorinţa aprópe unanimă a membrilor congresuluĭ de a găsi un teren comun, pe care să se pótă pune de acord diferiţiĭ representanţĭ aĭ acestor scóle şi de a se opune tendinţelor acelora carĭ voiesc să sape un abis între vechia scólă şi între ideile moderne asupra criminalităţeĭ.

Juriştĭ, preoţĭ chiar, partisanĭ aĭ scóleĭ clasice, aŭ recunoscut importanţa netăgăduită a studiilor moderne de antropologie şi cu toţiĭ aŭ exprimat dorinţa legitimă ca sciinţa să mérgă mână în mână cu dreptul penal.

Acésta e de netăgăduit un progres enorm al antropologieĭ criminale.

Ast-fel *abatele* **Maurice de Baets** din Gand, de şi partisan al scóleĭ clasice, nu se unesce cu criticele aduse antropologieĭ. Eminenţa sa susţine, în aplausele apróPe unanime ale congresuluĭ, că este de cea maĭ mare urgenţă de a se studia partea organismuluĭ şi a mediuluĭ în crimă şi emite dorinţa de a vedea magistratura, baroul, clerul, toţĭ aceĭ carĭ se ocupă de drept şi de morală, studiind cestiunile antropologice; acésta este absolut necesar, dice abatele de Baets, dacă voim a organisa,

în mod serios, lupta contra crimeĭ pentru morală şi pentru societate.

Abatele de Baets recunósce că trebue a se studia criminalul din punctul de vedere medical, patologic şi fisiologic, dar cere a nu se negligea de asemenea şi faptele de ordin pur moral. Există multe puncte de contact între vechia scólă juridică şi noua scólă antropologică şi aceste puncte trebuesc căutate şi studiate. De sigur, însă, că pentru a se ajunge la o înţelegere trebue ca fiecare scólă să reducă puţin din ceea ce este prea absolut în conclusiunile sale.

**D. Nyssens**, *profesor de dreptul criminal la universitatea din Louvain (Belgia), deputat*, partisan asemenea al scóleĭ clasice a dreptuluĭ criminal întemeiat pe principiul responsabilităţeĭ, declară, în midlocul aplauselor congresuluĭ, că, în principiile fundamentale ale scóleĭ antropologice, nu există nimic care să facă imposibilă adoptarea faptelor demonstrate de antropologia criminală.

Antropologia criminală, dice D. Nyssens, este studiul omuluĭ dupe datele şi metódele exacte, care câştigă în tóte dilele teren. Toţĭ aceĭ carĭ s'aŭ închis atât de mult timp în abstracţiune, recunosc eĭ înşăşĭ că metodele exacte sunt auxiliarul cel maĭ puternic al sciinţeĭ. Nu se maĭ face în dilele nóstre numaĭ psichologie pură; se lumineză psichologia prin fisiologie. Noĭ, criminaliştiĭ, trebue să studiăm dreptul penal ţinênd socotélă de luminele aduse de antropologie.

Antropologia este o sciinţă auxiliară a dreptuluĭ penal, şi, din acest punct de vedere, o salut!

Jurisconsulţiĭ nu pot a se desinteresa de lucrările antropologice. Psichiatria, medicina mentală, biologia, fisiologia aŭ făcut simţitóre progrese.

Există în conclusiunile antropologieĭ resultate, de carĭ noĭ, criminaliştiĭ, trebue să ţinem socotélă, în virtutea înşăşĭ a principiilor nóstre. In adevĕr, n'am afirmat noĭ tot-d'a-una că din punctul de vedere al repre-

siuneĭ, pentru ca să fie o infracţiune trebue reuniunea elementuluĭ material şi a elementuluĭ moral?

Acésta este ceea ce implică responsabilitatea. Acolo unde nu există responsabilitate, dreptul penal, în vechia şi adevĕrata sa accepţiune, a cădut.

Eŭ cred, dice terminênd D. Nyssens, că astădĭ casurile de neresponsabilitate sunt maĭ numeróse de cât s'a credut până acum şi acésta e o conchistă a antropologieĭ moderne. In acéstă privinţă, antropologia ne va procura învĕţăminte înaintea cărora ne vom inclina, dar numaĭ cu condiţiune ca ele să fie bine precisate şi bine demonstrate, pentru că noĭ representăm legea şi dreptul, păzitórele esenţiale ale societăţeĭ.

**D. Prins**, *profesor la universitatea din Bruxelles, delegatul Uniuneĭ internaţionale a dreptuluĭ penal,* arată că elocintele cuvinte de conciliare şi de înţelegere între scóla clasică şi scóla modernă aŭ îmbucurat pe toţĭ şí maĭ cu sémă pe delegaţiĭ Uniuneĭ dreptuluĭ penal, pe care o represintă şi care numeră 700 membri, aparţinênd tutulor scólelor juridice şi filosofice: Acéstă Uniune a parvenit a reuni bărbaţĭ aparţinênd tutulor convingerilor pentru că ea s'a aşedat numaĭ pe terenul faptelor. Ea a dis: Sciinţa penală, astfel cum există, sciinţa clasică, are merite netăgăduite; ea a edificat instituţiunĭ neperitóre; dar ea este prea abstractă, ea trebue să considere omul ast-fel cum el este, adică o fiinţă complexă: moral, fisic şi social, în acelaşĭ timp.

Acéstă transformare, dice D. Prins, s'a îndeplinit în tóte domeniile şi maĭ cu sémă în acel al Economieĭ politice. La începutul seculuĭ, nu exista ca basă a Economieĭ politice de cât o noţiune absolut abstractă: munca considerată ca marfă şi ca midloc de producţiune. De o dată, îndărătul munceĭ, s'a vĕdut ivindu-se muncitorul, cu bucuriile sale, cu mizeriile sale, trăind într'un mediŭ determinat şi îndată a apărut marea lege a pietăţeĭ sociale care inspiră pe toţĭ aceĭ ce se ocupă de Economia politică.

Acelaşĭ fenomen se întêmplă şi cu dreptul penal. Noua scólă de antropologie dice : Nu există nicĭ un delict abstract ; tot-d'a-una e un delicuent îndărătul acestuĭ delict ; acest delicuent póte să fie o ființă suferindă şi neresponsabilă, póte să fie asemenea o ființă normală şi responsabilă.

Uniunea dreptuluĭ penal, continuă D. Prins, e călĕuzită de un principiŭ pe care nu'l părăsesce nicĭ o dată : ea se teme de a generalisa. Alienistul este tentat de a vedea pretutindenĭ numaĭ nebunĭ, fisiologistul de a vedea pretutindenĭ acțiunea centrilor nervoşĭ, sociologul acțiunea centrilor socialĭ, juristul vede pretutindenĭ un culpabil pe care trebue în mod absolut a'l pedepsi, iar drept-credincĭosul este tentat de a vedea pretutindenĭ o ființă tot-d'a-una ameliorabilă. E ceva adeverat în fiecare din aceste sciințe, dar una din ele nu póte să fie absolută nicĭ generalisată. Există ființe normale, degenerațĭ şi obsedațĭ în închisori ca şi aiurea. Trebue a se cunósce delicuentul, trebue a se cunósce omul.

Conciliațiunea este fórte posibilă între scóla practică şi scóla clasică, cu condițiune ca şi una şi alta să reducă din pretențiunile lor. Punĕnd bună credință, domeniul credințelor şi acel al cunoscințelor pot a'şĭ conserva independența lor reciprocă. Domeniul sentimentuluĭ şi acel al gândireĭ pot merge paralel şi cu o egală independență.

Acestea sunt principiile Uniuneĭ dreptuluĭ penal, dice, terminând, D. Prins.

**D. Paul Otlet,** *advocat în Bruxelles,* rĕspundĕnd D-luĭ Meyers, care a vorbit în calitate de jurist, dice că D-sa vorbesce ca advocat şi în acéstă calitate aduce, maĭ ântêiŭ, omagiĭ de respectuósă simpatie luĭ Lombroso, care va rĕmâne tot-d'a-una pentru juriştĭ adevĕratul creator al antropologieĭ criminale.

D. Otlet susține că dreptul penal şi antropologia criminală nu maĭ pot fi considerate astădĭ de cât ca sciințe de aplicațiune. Şi unul şi cea-altă îşĭ împrumută principiile de la sciințe maĭ generale, carĭ s'aŭ constituit de-

finitiv în aceştĭ din urmă anĭ : Biologia generală şi Sociologia criminală.

Aşa fiind, înţelegerea se póte face mult maĭ lesne asupra aplicaţiunilor imediate ale uneĭ sciinţe de cât asupra principiilor eĭ.

Ca să nu existe o ireductibilă antinomie între principiile dreptuluĭ penal şi între acelea ale antropologieĭ criminale, trebue a se căuta să se vadă în ele ceea ce sunt în mod real, adică sciinţe de aplicaţiune, apropriate la obiecte cu totul practice, şi să nu se maĭ caute a se introduce principiĭ metafisice, principiĭ religióse de carĭ nu se maĭ ţine socotélă de la 1789. Caracterul propriŭ al *legeĭ moderne* este de a fi, înainte de tóte, civilă şi «ametafisică».

Aceeaşĭ este şi părerea D-luĭ **Van Hamel.** D-sa crede că nu se póte ajunge la o înţelegere de cât cu duoe condiţiunĭ: 1-iŭ, ca cu toţiĭ să accepte ca basă aceeaşĭ metodă de examen şi de investigaţiunĭ, adică studiarea faptelor, metoda sciinţelor exacte, şi al 2-lea, ca cu toţiĭ să fie dispuşĭ a priimi *sans parti pris* tóte resultatele la carĭ acest examen va putea duce.

**D. Benedikt,** *profesor la universitatea din Viena*, spune că D-sa nu recunósce de cât o scólă antropologică, scóla sciinţifică; ea este în acest moment una şi aceeaşĭ cu scóla positivistă saŭ evoluţionistă.

Aceĭ carĭ nu pot şi carĭ nu voiesc a urma calea nouă şi aceĭ carĭ aŭ făcut o oposiţie prea prematură nouilor ideĭ, nouilor metode, aŭ fost părăsiţĭ saŭ eĭ singurĭ s'aŭ separat de noĭ, dându'şĭ numele de »clasicĭ«.

Noĭ, natural, ḑice D. Benedikt, priimim tóte verităţile şi tóte resultatele predecesorilor noştri, şi prin acésta noĭ suntem cu toţiĭ clasicĭ, de şi positivişti.

Valórea uneĭ scóle depinde înainte de tóte de talentul creeator al membrilor eĭ. In fie-care scólă există erorĭ, dar în istorie rĕmâne creeaţiunea şi erorile dispar.

De aceea trebue să fim maĭ toleranţĭ cu Lombroso. Dacă el n'a creeat nimic alt de cât cuvêntul *uomo delinquente*, care conţine o mare idee şi o largă programă

şi dacă el n'a descoperit alt lucru de cât pe *Enrico Ferri*, el ar avea deja merite nemuritóre pentru sciinţă.

Tot în acéstă şedinţă, D-niĭ doctorĭ **Emil Houzé** şi **Leo Warnots**, *ambiĭ profesorĭ la universitatea din Bruxelles*, presintă raportul D-lor comun, care tratéză despre cestiunea de a se sci **dacă există un tip criminal determinat în mod anatomic**, ast-fel dupe cum susţine Lombroso.

De şi partisanĭ ardenţĭ aĭ scóleĭ positiviste de antropologie criminală, D-niĭ Houzé şi Warnots, conchid, în urma unor numeróse şi fórte interesante cercetărĭ, pe carĭ le expun congresuluĭ, urmĕtórele:

1) Tipul anatomic desemnat de profesorul Lombroso, ca aparţinênd criminaluluĭ-născut, este un produs hibrid, compus prin reunirea unor caractere luate din isvóre diferite. Nu este, aşa dar, un tip real. Cu tóte acestea, admiţênd că acest tip se întâlnesce, el nu se găsesce însă de cât la minoritatea criminalilor; trebue dar să fie respins.

2) Pentru a constitui un tip, trebue a alege, nu numaĭ în aceeaşĭ localitate, dar, chiar într'o aceeaşĭ clasă socială, un numĕr egal de delicuenţĭ şi nedelicuenţĭ.

3) Divisiunea indivigilor în delicuenţĭ şi în nedelicuenţĭ este arbitrală, pentru că, dupe cum gice profesorul Brouardel, nimic nu probéză că un individ fără cazier judiciar este un om onest.

4) Un óre-care numĕr de criminalĭ aparţin patologieĭ; eĭ presintă stigmate numeróse de degenerescenţă, dar eĭ nu constitue în familia degeneraţilor nicĭ o categorie specială. Cutare degenerat este tuberculos, cel-alt este nebun, unul este idiot, altul este asasin.

5) Degeneraţiĭ sunt produse ereditare degradate ale raseĭ din care purced; incapabilĭ de a se adapta mediuluĭ, ca refractarĭ la orĭ ce educaţiune din causa insuficienţeĭ organice, eĭ sunt victimile evoluţiuneĭ.

Oare-carĭ degeneraţĭ sunt periculoşĭ şi societatea tre-

bue să ia, faţă de eĭ, mĕsurĭ de siguranţă, cu atât maĭ riguróse cu cât penalitatea 'ĭ găsesce incorigibilĭ.

Aceste conclusiunĭ presentate de D-niĭ doctorĭ Houzé şi Warnots sunt priimite de aprópe unanimitatea membrilor congresuluĭ. Nicĭ un partisan al scóleĭ luĭ Lombroso, din sênul congresuluĭ, nu admite acéstă idee a luĭ Lombroso, cum că ar exista un tip criminal determinat, un criminal-născut.

**D. Dr. Jelgersma,** *medic alienist la Meerenberg (Holanda)*, presintă un interesant raport prin care susţine că **caracterele fisice intelectuale şi morale recunoscute la criminalul-născut sunt de origină patologică.**

D. Dr. Jelgersma recunósce că nu se póte dice unuĭ om că este criminal, pentru că el presintă semnele de degenerescenţă observate de Lombroso, adică pentru că ar presinta craniul diform, saŭ pentru că ar avea urechia luĭ Morel, maxilarul enorm saŭ palatul strîmt, etc.; dar, D-sa susţine, că un asemenea om fiind criminal, diformităţile ce presintă ar fi nu causa crimeĭ, dar conseciuţa.

Iată cum doctorul Jelgersma explică acésta :

»Când o schimbare patologică óre-care se întêmplă în organisaţia corpuluĭ omenesc, fie ea naturală saŭ experimentală, ea nu rĕmâne fără să producă alte modificărĭ. Organismul omenesc formézǎ un tot fórte complicat, ale căruĭ diferite părţĭ influenţézǎ unele asupra altora. O schimbare în unul din organele sale aduce câte o data alteraţiunĭ în părţĭ fórte depărtate«.

D. Dr. Jelgersma, dă următórele exemple în sprijinul tezeĭ sale :

In casurile de meningită acută şi de febră tifoidă, se observă micĭ pete roşiĭ pe pântece. Pneumonia este însoţită de micĭ vesicule herpetice pe buze. In casurile de spina bifidă se întâlnesc variaţiunile cele maĭ eterogene în cele-alte părţĭ ale corpuluĭ. Dupe extirperea testiculelor, vocea perde timbrul eĭ masculin şi resultă o hipertrofie a ţesutuluĭ adipos sub-cutanat.

Eĭ bine, dice D. Jelgersma, este tot aşa şi cu criminalul-născut.

Nimenĭ nu póte tăgădui că variaţiunea primară este o stare anormală, o defectuositate a organisăreĭ moleculare a creeruluĭ. Acéstă variaţiune primară nu remâne isolată, ci causéză în cele-alte părţĭ ale corpuluĭ acele schimbărĭ variabile şi inconstante carĭ se numesc semnele degenerăreĭ.

Cine-va nu este criminal, dice doctorul Jelgersma, pentru că presintă un câmp visual fórte mărginit, lucru constatat de remarcabilele experienţe ale luĭ Lombroso şi Ottolenghi, ci pentru că este criminal, pentru că presintă acele alteraţiunĭ ale creeruluĭ carĭ îl conduc la crimă, de aceea are câmpul visual cu contururĭ defectuóse.

Intemeiat pe aceste observaţiunĭ, D. Dr. Jelgersma susţine că între un criminal şi un nebun moral nu este altă deosebire de cât aceea că, cel d'ântêiŭ a întêlnit în drumul sĕŭ un judecător, iar cel de al duoilea un medic, şi fiind-că aceste duoĕ persóne se deosibesc fórte mult în modul în care privesc viéţa, unul a fost trimis în temniţă, cel-alt într'o casă de sănĕtate.

D. Dr. Jelgersma nu admite părerea luĭ Lombroso, cum că criminalul este un individ care a suferit legile atavismuluĭ saŭ că este un epileptic.

D-sa observând statisticele şi vedênd crescerea înspăimêntătóre a crimeĭ, e maĭ mult condus a crede că criminalul este « omul fin-de-siècle».

Studiind simptomele criminaluluĭ născut, D-rul Jelgesma afirmă că ele aŭ raporturĭ mult maĭ intime cu cele-alte forme ale alienaţiuneĭ mintale de cât cu epilepsia.

Sfêrşind, D. Dr. Jelgersma pune congresuluĭ următórele întrebărĭ:

«Statistica ne arată o mărire a nevroseĭ, a alienaţieĭ mintale, a sinuciderilor, a alcoolismuluĭ şi a criminalităţeĭ. Tóte aceste simptome n'ar fi ele de aceeaşĭ natură? N'ar avea ele tóte o aceeaşĭ origină?

«Alcoolismul şi, póte, înclinaţiunea pentru alte intoxicaţiunĭ, sunt maladiĭ. Este demonstrat că abusul de alcool produce de nenumĕrate orĭ alienaţia mintală şi criminalitatea, dar înclinarea de a abusa de alcool este deja o stare maladivă. Ast-fel, dintr'un grup de indivigĭ aşeḑaţĭ în aceleaşĭ condiţiunĭ avantagióse saŭ desavantagióse, un óre-care numĕr numaĭ va deveni alcoolicĭ. Alcoolismul este, aşa dar, causă şi efect în acelaşĭ timp.

»Nevrosa, alienaţia mintală, alcoolismul, sinuciderea şi crima, n'ar face cu tótele parte dintr'o mare şi aceeaşĭ familie de bóle ale spirituluĭ omenesc? Nu sunt ele stărĭ maladive carĭ se deosibesc prin particularităţĭ, dar carĭ aŭ aceeaşĭ origină?.«

**D. Massoin**, *profesor la universitatea din Louvain*, combate cu mult succes ideea D-luĭ Jelgersma dupe care criminalul-născut n'ar fi de cât un bolnav, un alienat.

D-sa arată deosebirile carĭ disting pe un criminal de un alienat.

Alienatul operează cu o iresistibilitate desĕvîrşită, câte o dată chiar fără a alege victima, el face rĕŭ fără un scop interesat; el omóră pentru a omorî, fură pentru a fura, fără să caute verĭ un profit şi de altmintrelea fără să aĭbă trebuinţă; criminalul, din contra, lucréză mânat numaĭ de interes, pentru aşi potoli ura saŭ pasiunea sa, pentru a'şĭ satisface o trebuinţă nutritivă, genesică saŭ cerebrală, dupe excelenta formulă a D-luĭ Dr. Dallmagne. Când faptul este consumat, criminalul caută a fugi. Câtă deosebire de alienatul care se predă singur! Pe când alienatul prepară faptul şi 'l îndeplinesce singur, isolat, criminalul are adesea complicĭ: nimic nu e maĭ comun de cât asociaţiunile de rĕŭ-făcetorĭ. O dată actul consumat, un fel de uşurare se operéză la alienat, ca şi cum 'şĭ a satisfăcut o trebuinţă, el se întórce calm, adese inconscient, fără regrete saŭ remuşcărĭ. In cas de nebunie morală, precocitatea perversiuneĭ constitue, de asemenea, câte o dată, un

indiciŭ serios. Pentru bolnavul saŭ iresponsabilul târât la crimă există o schimbare de personalitate: individul devine un om noŭ, un străin faţă de el însuşĭ; el este, cu un cuvênt, un alienat, ast-fel că dupe gravele cuvinte ale luĭ Krafft-Ebing: «Faptul singur că un individ care până aci a dus o viéţă exemplară îşĭ schimbă de o dată caracterul şi 'şĭ perde simţul moral, e suficient pentru a arăta că aci nu póte fi vorba de cât de o stare patologică«.

In tóte casurile positive de nebunie morală, există o afecţiune cerebrală, provenind fie din perióda embrionară, fie dintr'o maladie encefalică gravă manifestată dupe nascere. La cel maĭ mare numĕr din indivițĭ atinşĭ de degerescenţă morală, se observă tulburărĭ funcţionale ale sistemuluĭ nervos saŭ infirmitățĭ fisice. La eĭ, de asemenea, orizontul intelectual este tot-d'a-una în mod simţitor îngustat, îngustime care póte să mérgă până la o adevĕrată slăbicĭune de minte.

Se maĭ observă la eĭ anomaliĭ în instinctele naturale, maĭ cu sémă ale instinctuluĭ sexual. In sfêrşit, mersul uneĭ depravărĭ patologice este fatal progresiv, independent de circumstanţe exteriόre.

Din tóte acestea resultă, dupe D. Massoin, că distincţiunea între criminal şi alienat este bine marcată şi D-sa termină dicênd:

»Să nu confundăm criminalul cu alienatul; unul e demn de dispreţ, cel-alt demn de milă; să nu confundăm temniţele cu ospiciile de nebunĭ; să nu identificăm pe nenorocitul ale căruĭ cele maĭ nobile facultățĭ aŭ fost sdrobite într'o di fatală saŭ aŭ rĕmas rudimentare, cu omul pervers şi criminal, care este lovit de reprobarea publică ca şi de lege. Noĭ nu vom dice niciĭ o dată ca D. Jelgersma, că «fie-care criminal, orĭ cât de rĕŭ ar fi, este tot atât de demn de milă ca şi cel maĭ nenorocit din alienaţĭ».

ȘEDINȚA VI-a

10 August (diminéța)

**D-niĭ Dr. Voisin,** medic la Salpêtrière și delegat al societățeĭ de hypnologie din Paris, și **D. Berillon,** director al revisteĭ de hypnotism din Paris, presintă raporturĭ separate asupra **sugestiunilor criminale saŭ delictuóse și responsabilitatea penală.**

Ambiĭ oratorĭ comunică congresuluĭ maĭ multe experiențe fórte interesante de sugestiunĭ hypnotice făcute de D-lor personal, experiențe carĭ aŭ dat și unuia și altuia următórele resultate:

1. Sugestibilitatea criminală saŭ delictuósă, atât în stare deștéptă, cât și în stare de hypnoză, este intim legată cu debilitatea saŭ cu degenerescența mintală a individuluĭ sugestionat.

2. Uniĭ indivizĭ presintă în mod normal, în stare de deșteptare și fără manevre prealabile, o ast-fel de sugestibilitate că ar fi posibil de a'ĭ face să execute automatic, sub influența uneĭ sugestiunĭ verbale, fără ca eĭ să aĭbă cunoscință și fără ca să pótă resista, acte delictuóse saŭ criminale.

3. Alăturĭ de nenumeróse casurĭ negative saŭ simulate, există altele, fórte rare în adevĕr, în carĭ, sub influența uneĭ sugestiunĭ hypnotice, individul este capabil de a comite acte criminale saŭ delictuóse întocmaĭ ca óre-carĭ degenerațĭ impulsivĭ.

4. Responsabilitatea penală a unuĭ individ care a comis o crimă saŭ un delict, sub influența uneĭ sugestiunĭ hypnotice, trebue să fie declarată ca nulă, conform art. 64 din codul penal frances: »Nu există nicĭ crimă, nicĭ delict atuncĭ când prevenitul a fost în stare de demență în timpul acțiuneĭ, saŭ atuncĭ când a fost constrîns de o putere căreea n'a putut resista.«

5. Din contra, autoriĭ de sugestiunĭ criminale saŭ delictuoase vor cădea sub aplicațiunea art. 265, 266, 267 268 din codul penal frances, carĭ vizéză asociațiunile de rĕŭ-făcĕtorĭ și maĭ cu sémă sub art. 60 din codul

penal frances, care prevede culpabilitatea acelora carĭ, prin abus de autoritate, de putere, machinaţiunĭ saŭ artificiĭ culpabile, vor provoca îndeplinirea uneĭ acţiunĭ calificată crimă saŭ delict saŭ vor fi dat numaĭ instrucţiunĭ pentru a o comite.

**D. Dr. Benedikt,** *profesor la universitate,* citesce raportul sĕŭ consacrat tot cestiuneĭ **sugestiunilor criminale.** D-sa ajunge la resultate cu totul contrariĭ resultatelor la carĭ aŭ ajuns D-niĭ Dr. Voisin şi Berillon.

D. Benedikt declară că dupe o studiare de 30 anĭ a sugestiuneĭ în stare deştéptă, şi dupe o practică de 25 anĭ atât din punct de vedere fisiologic cât şi terapeutic, dupe ce a urmărit şi repetat tóte experienţele semnalate pretutindenĭ în acéstă privinţă, a ajuns la urmatórea încheiare:

Cestiunea crimelor prin sugestiune, ca şi aceea a responsabilităţeĭ criminalilor prin sugestiune, e lipsită de orĭ-ce caracter de actualitate. Nu există motive suficiente pentru ca legislaţiunea să se ocupe, atât din punct de vedere teoretic, cât şi din punct de vedere practic, fie de aceste crime, fie de responsabilitatea criminalilor carĭ le aŭ comis.

Este de dorit, dice D. Benedikt, ca să se continue cercetările experimentale până când se va putea dispune de materiale suficiente, pentru a întreprinde critica sciinţifică a resultatelor obţinute.

Cu tóte acestea, D-sa crede că faptul de a obicĭnui, de a dresa un individ la hipnotisare şi la sugestiune este un delict, o crimă contra sănĕtăţeĭ sale. Este afară de orĭ-ce îndoială că abusul de hipnosă duce la degenerescenţă nervósă pe bolnavul care recurge la ea. Cel mult, se póte recomanda de a se ocupa de studiul sciinţific al casurilor carĭ se presintă, de a se servi de hipnotisare şi sugestiune ca mijloc calmant la indivijiĭ hipnotisabilĭ şi sugestionabilĭ; trebue să fie interdis de a se crea stărĭ maladive.

»Ţin a scuza tot ce s'a făcut până acum, dice D. Benedikt, pentru acest singur motiv că nu voiesc să dre-

sez un act de acusare. Dar nu maĭ este permis de a tolera ca lucrul să se maĭ continue. Trebue a spune sus şi tare că hypnotismul, aplicat în mod excesiv, constitue un pericol pentru individul sugestionat şi că este necesar de a isola pentru tot timpul cât este în stare maladivă pe individul care a abuzat de hypnotism. Procedând ast-fel putem fi convinşĭ că nimenĭ nu va fi târât la acte criminale prin sugestiune».

Se urméză o discuţiune fórte interesantă asupra conclusiunilor diferite a acestor raporturĭ.

**D-niĭ Dr. Crocq,** *profesor la universitatea din Bruxelles;* **Ladame,** *profesor la universitatea din Geneva;* **Masoin,** *profesor la universitatea din Louvain;* **Houzé,** *profesor de antropologie la universitatea din Bruxelles;* **De Jong,** *medic specialist la Haga,* cu toţiĭ împărtăşesc conclusiunile la carĭ aŭ ajuns D-niĭ **D-rĭ Voisin** şi **Berillon,** aducênd nouĭ fapte, nouĭ exemple, nouĭ observaţiunĭ în sprijinul lor.

Singuriĭ D-nĭ Dr. *Motet*, delegat al ministeruluĭ de instrucţie din Francia, şi *Mendel*, profesor la universitatea din Berlin, împărtăşesc părerile emise de D. Benedickt, combătute cu vigóre, în sînul congresuluĭ, de D-niĭ *Voisin* şi *Berillon.*

Congresul este unanim însă de a condamna practicele şi aşa disele experienţe de hipnotism întreprinse de ómeniĭ ce n'aŭ nicĭ un caracter sciinţific.

Ast-fel D. Dr. *Crocq*, pronunţându-se contra acestor experienţe de a dicta acţiunĭ criminale individilor hipnotisaţĭ, dice următórele:

«Sciţĭ D-vóstre dacă aceştĭ individĭ, cărora le inculcaţĭ ideea de a comite o crimă, n'aŭ într'ênşiĭ o disposiţiune la comiterea de crime, disposiţiune care ar putea dormi inconscient tótă viéţa lor, dacă nimic şi nimenĭ n'ar deştepta-o, dacă nimenĭ nu 'ĭ ar împinge înainte? Cine dintre noĭ ar putea să afirme că n'are nicĭ o disposiţiune latentă pentru a comite o faptă rea?

«Prin urmare, acel care sugeréză unuĭ hipnotisat acte

criminale, fie pentru a glumi, fie pentru a edifica publicul, comite un act blamabil, care trebue să fie impedicat; şi legislaţiunea belgiană a lucrat înţelepţesce interḑicênd hipnotismul altor persóne de cât medicilor saŭ savanţilor carĭ, în mod prudent, pot a se servi de el în cercetărĭ sciinţifice saŭ în aplicaţiunĭ terapeutice.

»In afară de acésta, nu trebue permis nimĕnuĭ de a aservi creerul unuĭ alt om, de a 'l subjuga şi de a 'l supune la practice carĭ slăbesc forţele cerebrale, acţiunea centrilor nervoşĭ, creând nevrosaţĭ, histericĭ, paraliticĭ, alienaţĭ«.

**D. Dr. Ladame** se pronunţă în acelaşĭ sens. Iată propriile D-sale cuvinte:

»Eŭ cred că sugestiunea hipnotică póte deveni la un moment dat, la óre-carĭ persóne, causa ocasionala a uneĭ obsesiunĭ şi a uneĭ impulsiunĭ criminale. Iată pentru ce crimele, chiar experimentale şi de laborator, presintă pentru mine marĭ pericole. Cine ne póte asigura că nenorocitul în creerul căruia D-vóstre aţĭ implântat o dată ideea crimeĭ, nu va sucomba într'un viitor maĭ mult saŭ maĭ puţin depărtat, dacă circumstanţele vor veni să deştepte acéstă sugestiune imprudentă?

V'am citat, în raportul ce v'am presentat asupra obsesiunilor criminale, cazul uneĭ femeĭ, fórte mult impresionată de omorul copiilor Lombadi, care a trăit timp de 7 anĭ fără ca acéstă impresiune să devie impulsivă. Dar în ḑiua în care circumstanţele vieţeĭ acesteĭ femeĭ devenіră nenorocite, când ea fu apucată de supărărĭ, de grijĭ, când trebui să suporte maltratările unuĭ bărbat beţiv şi privaţiunĭ de tot felul, imediat obsesiunea, care o pândea, se acapară de ea şi ea trebui să lupte contra oribileĭ ideĭ de a 'şĭ stringe de gât copii, ca contra uneĭ bestiĭ feroce.

»Nimic nu probéză că o sugestiune criminală nu se va comporta tot ast-fel în circumstanţe asemenea. Eŭ am intima convingere că tot ast-fel se întêmplă şi cu aceste sugestiunĭ şi de aceea condamn experienţele de acéstă natură«.

**D. Dr. De Jong** citesce un raport al sĕŭ special asupra hipnotismuluĭ, conchiḑênd că există în sugestiune marĭ pericole din punctul de vedere al justiţieĭ criminale, de óre-ce executarea actelor sugerate nu depind de propria voinţă a sujetuluĭ, ci de starea de conductibilitate a căilor de asociaţiune ale creeruluĭ sĕŭ, conductibilitate fórte variabilă şi deosebită dupe fie-care individ.

ŞEDINŢA a VII

**11 August (diminéţa)**

**D. E. Gauckler,** *profesor la facultatea de drept din Caen*, presintă analisa raportuluĭ sĕŭ asupra **importanţeĭ elementelor sociale şi a elementelor antropologice în determinarea penalităţilor.**

Fără a tăgădui importanţa antropologieĭ criminale, D. Gauckler e în contra ideeĭ de a readuce toţĭ factoriĭ crimeĭ numaĭ la factoriĭ antropologicĭ. Influenţa factorilor socialĭ este mult maĭ mare. De aceea nu trebue ca, în pedépsa de aplicat delicuenţilor, să se aĭbă în vedere numaĭ caracterele antropologice.

Dreptul criminal nu trebue ca să se ocupe numaĭ de delicuent; funcţiunea luĭ e mult maĭ complexă. El trebue să ţină socotélă, în fixarea penalităţeĭ, de elemente fórte diferite, printre carĭ elementul antropologic ţine un loc destul de mare, fără îndoială, cu tóte acestea însă, un loc secundar.

**D. Gauckler,** aşeḑânduse pe terenul uneĭ sociologiĭ positive, caută a precisa aceste elemente, încercându-se de a le aprecia valórea, pentru a delimita ast-fel câmpul acţiuneĭ antropologieĭ criminale.

D. Gauckler ḑice că dreptul criminal are un îndoit scop: de a preveni delictul posibil şi de a repara efectele delictuluĭ îndeplinit. Miḑlócele propriĭ pentru a atinge acest scop constă numaĭ în diferitele mĕsurĭ aplicabile delicuentuluĭ, fie în persóna sa, fie în bunurile sale.

Pentru a preveni delictul pe viitor trebue ca, pe de

o parte, să se corigeze delicuentul, saŭ, dacă acésta nu se póte, să se elimineze din sînul societăţeĭ; iar, pe de altă parte, să 'i se aplice un rĕŭ care să producă asupra mulţimeĭ un efect de exemplaritate şi să paraliseze astfel atracţiunea ce o exercită resultatele obţinute de un delict, precum şi urmările spirituluĭ de imitaţie.

Pentru a repara efectele delictuluĭ îndeplinit, se va constrînge delicuentul de a despăgubi pe victima delictuluĭ fie din averea sa actuală, fie din produsele ulterióre ale munceĭ sale.

Delictul însă n'are ca urmare numaĭ prejudiţiul causat victimeĭ directe a acestuĭ delict. El, pe lângă acésta, a provocat în sînul societăţeĭ óre-carĭ emoţiunĭ de carĭ trebue a se ţine socotélă, dându-le o satisfacere maĭ mult saŭ maĭ puţin completă. »Organisarea uneĭ funcţiunĭ sociale óre-care, dice D. Gauckler, trebue să fie, tot-d'a-una, în armonie cu totalitatea ideilor şi sentimentelor societăţeĭ pentru care acéstă organisare este creeată. Fără acéstă adaptare a funcţiuneĭ speciale la organismul total, jocul eĭ regulat este imposibil. Căcĭ din duoĕ lucrurĭ unul: saŭ penalitatea, fie fixată prin lege, fie aplicată de judecător, este maĭ gravă de cât aceea care ar rĕspunde sentimentelor masseĭ, şi atuncĭ aplicaţiunea legeĭ ar fi paralisată, pentru că ea nu va întêmpina concursul voinţelor individuale a tutulor cetăţenilor; saŭ acéstă penalitate va fi maĭ puţin gravă, şi atuncĭ massa populaţiuneĭ va fi tentată de a înlocui acţiunea justiţieĭ cu propria eĭ acţiune, ceea ce ar da nascere la o adevărată desordine socială«.

Prin urmare, D. Gauckler susţine că în determinarea penalităţeĭ trebue ca să se aĭbă în vedere, pe lângă corigerea delicuentuluĭ, pe lângă intimidarea delicuenţilor viitorĭ şi indemnisarea victimeĭ, şi aceste diferite emoţiunĭ ale cetăţenilor.

In resumat, pedépsa trebue să îndeplinéscă duoĕ seriĭ de condiţiunĭ: 1-iŭ o condiţiune antropologică, care depinde de caracterele antropologice ale delicuentuluĭ, de a 'l corige saŭ de a 'l face nevătĕmător, şi al 2-lea o con-

dițiune socială, adică ca pedépsa să fie exemplară pentru a preveni delictul, să coprindă mĕsurĭ carĭ să asigure reparațiunea de prejudițiul causat și, în sfêrșit, să țină socotélă de óre-carĭ emoțiunĭ sociale.

Acésta este în esență analisa raportuluĭ D-luĭ Gauckler, care a dat nascere, în congres, la o importantă discuțiune, atât din punct de vedere sciințific, cât și din punct de vedere practic, discuțiune la care a luat parte ceĭ maĭ savanțĭ antropologiștĭ criminalĭ și pe care mĕ voiŭ încerca a o resuma aci.

**D. von Liszt**, *profesor la universitatea din Halle*, a insistat asupra maĭ mareĭ importanțe a factorilor socialĭ de cât a factorilor antropologicĭ în producțiunea criminalitățeĭ.

Pentru a arăta acésta D. Liszt ia exemplul uneĭ fete de 18 anĭ, care a furat ceva.

Acest furt, considerat în mod isolat, nu este de cât resultatul unuĭ factor biologic și al unuĭ factor social.

Dacă privim, însă, de aprópe, dacă ne întrebăm de unde provine acest factor biologic, acéstă înclinare accentuată pentru crimă, acéstă desechilibrare a funcțiunilor mintale, acéstă lipsă absolută a simțuluĭ moral, dacă examinăm aceste diferite puncte, vom găsi, ḑice D. Liszt, că educațiunea acestĕĭ tinere fete a fost neglige̦ată de părințiĭ sĕĭ, saŭ că ea nicĭ nu 'șĭ a cunoscut părințiĭ.

Eĭ bine, întrébă D. Liszt, nu găsițĭ că societatea care pedepsesce crima, nu face nimic, saŭ aprópe nimic pentru a o preveni ?

Nu credețĭ că acéstă tênĕră persónă, rĕŭ nutrită de când s'a născut, demoralisată înainte de maturitate, cu o inteligență nedesvoltată, cu o voință nedisciplinată, care astăḑĭ este hóță incorigibilă, prostituată, dată la alcoolism, nu credețĭ că ea a fost împinsă la crimă de factorul social, de mediul social în care a trăit ?

D. Liszt merge maĭ departe, D-sa presupune că acéstă tênĕră acusată ar fi o degenerată ereditară, că ar fi născută din părințĭ epuisațĭ de viciurile lor. Ea este con-

damnată la crima ce este stigmatisată prin ereditate înainte de a se nasce.

Şi acésta, D. Liszt o numesce întreita funcţiune a factoruluĭ social. Factorul social determină grieful în momentul pertractăreĭ faptuluĭ criminal, el determină individualitatea criminaluluĭ, *el determină individualitatea părinţilor luĭ.*

Dacă am schimba mediul social, dacă 'l am îndrepta, ḑice D. Liszt, noĭ am scăpa o cantitate de indiviḑĭ nu numaĭ din generaţia nóstră, ci şi din generaţiunile viitóre. Acésta nu e un vis de utopist, ci o urmare a legilor biologice.

**D. Tarde,** *savantul judecător de instrucţie al Franciei la Sarlat,* recunósce de asemenea importanţa factoruluĭ social în criminalitate.

»Eŭ nu pot înţelege, ḑice D-sa, că criminalul póte fi studiat alt-fel de cât în fiinţa sa, în tot trecutul sĕŭ ereditar, în mediul în care a trăit şi care a lucrat asupra luĭ. Imĭ este imposibil de a înţelege crima alt-fel de cât ca resultanta uneĭ încrucişărĭ, uneĭ întâlnirĭ, uneĭ convergințe a acestor diferiţĭ factorĭ«.

D. Tarde face elogiĭ noueĭ scóle italiane de antropologie criminală, care, despărţindu-se de Lombroso, a recunoscut importanţa factorilor sóciali în criminalitate.

»Justiţia trebue să fie pentru sociologie, ḑice D. Tarde, ceea-ce echilibrul este pentru fisică, ceea-ce sănĕtatea este pentru fisiologie. Dupe cum nu se póte face fisică saŭ mecanică fără a se preocupa de legile echibruluĭ, tot aşa *nu se póte face sociologie fără a se preocupa de cestiunea de justiţie.*«

**D. Prins,** *profesor la universitatea din Bruxelles,* nu admite teoria intimidăreĭ, emisă de D. Gauckler. D-sa e de părere că trebue a se tinde la *individualisarea* pedepseĭ. Trebue a se deosebi delicuenţiĭ. Sunt uniĭ carĭ pot fi salvaţĭ, alţiĭ carĭ pot fi amendaţĭ şi alţiĭ carĭ trebue să fie intimidaţĭ.

Numaí prin acéstă individualisare a pedepseĭ se póte realisa progrese. *Condamnarea şi liberarea condiţională,*

*comitetele de patronagiŭ, închisorile-asilurĭ, agravarea progresivă a pedepselor în cas de recidivă*, aceste tóte nu sunt de cât aplicaţiunile ideeĭ individualisăreĭ pedepselor.

In loc de a clasa delictele şi pedepsele trebue a clasa pe delicuenţí, trebue a separa pe delicuenţiĭ de ocasie, carĭ merită indulgenţa, de delicuenţiĭ profesionalĭ, carĭ aŭ câte o dată nevoe de severitate.

Şi aci trebue, însă, a ne pădi de o generalisare abstractă, dice D. Prins. Nu trebue a decreta, în mod absolut, severitatea faţă de delicuenţiĭ profesionalĭ din causa miserieĭ carĭ aŭ nevoie, nu de rigórea, ci de protecţiunea socială. Sunt delicuenţĭ profesionalĭ, din causă de degenerescenţă, din causa uneĭ debilităţĭ patologice; aceştia sunt maĭ tot-d'auna nisce nenorociţĭ pentru carĭ maĭ mult se impune protecţiunea de cât represiunea.

**D. Van Hamel**, *profesor de drept criminal la universitatea din Amsterdam*, se ridică in contra ideeĭ din raportul D-luĭ Gauckler, dupe care, dreptul penal şi penalitatea ar trebui să ţie socotélă de sentimentele de ură, de rĕsbunare, carĭ nasc în societate. Dupe D-sa, acésta ar însemna că sentimentul de penalitate nu este alt ceva de cât sentimentul rĕsbunăreĭ.

Sentimentul rĕsbunăreĭ nu este ceva absolut. Sentimentele nóstre de justiţie, sentimentele nóstre de ură, trebue să se supună legeĭ evoluţiuneĭ, ele trebue să se reformeze, căcĭ nu sunt imutabile. Şi nimic nu póte reforma ideile nóstre de justiţie de cât studiul omuluĭ şi al antropologieĭ. Nu s'a vĕdut de nenumĕrate orĭ mulţimĭ oarbe, carĭ, neascultând de cât de sentimentele de ură şi de rĕsbunare, s'aŭ aruncat asupra unuĭ criminal fără ca ele să cunóscă motivele carĭ 'l aŭ făcut să comită crima?

Acéstă mulţime, în acţiunea eĭ, se supune unuĭ sentiment pe care D. Gauckler voesce a 'l respecta, ca pe un sentiment de justiţie; dar dupe câte-va dile, când criminalul era condamnat la mórte, aceeaşi mulţime îşĭ schimba sentimentul de ură într'un sentiment de milă.

D. Van Hamel susţine că nu trebue să se ţină socotélă în penalitate de aceste sentimente de ură şi de rĕsbunare carĭ animă societatea. Tot-d'auna trebue să avem în vedere că aceste sentimente pot şi trebuesc să se reformeze; şi acéstă reformă, care trebue să fie idealul nostru al tuturora, nu va putea să se realiseze de cât prin studiul antropologieĭ.

**D. Benedikt,** *profesor la universitatea din Viena,* arată cât de periculósă este erórea ce se face când se caută a se opune antropologieĭ sociologia. Societatea, ḑice D-sa, este un conglomerat de indiviḑĭ, şi fie-care individ are contra-factorĭ psichologicĭ importanţĭ, calităţĭ înăscute; studiul acestor calităţĭ este unul din scopurile antropologieĭ.

Dacă crimele isvorăsc numaĭ din relaţiunile sociale, atuncĭ, pentru a aboli crimele, n'avem de cât să ne declarăm partisanĭ aĭ revoluţieĭ socialiste. Este o periculósă eróre de a da noueĭ scóle italiane, care a înlocuit antropologia cu sociologia, o importanţă sciinţifică positivă. Partisaniĭ acesteĭ scóle nu sunt în realitate de cât Marxiştĭ.

In majoritatea crimelor, există ceva care se desvoltă chiar atuncĭ când circumstanţele sunt defavorabile faptelor criminale; factoriĭ psichologicĭ, ca desgustul de muncă, predilecţiunea pentru trucurĭ, obiceiurile sexuale viciόse, marile pasiunĭ, vor fi isvórele fecunde ale crimelor în societatea socialistă ca şi astăḑĭ.

Numĕrul crimelor se va micşora dacă se va reuşi a se înlătura miseria, lucru pe care cu toţiĭ îl dorim. Dar în acelaşĭ timp numĕrul criminalilor se va mări, pentru că relaţiunile sociale favorabile, carĭ proteg astăḑĭ o parte a societăţeĭ, contribue ca mulţĭ din criminaliĭ-născuţĭ astăḑĭ să nu ajungă a comite crime, din causa posiţiuneĭ lor materiale favorabile.

**D. Ferdinand Puglia,** *advocat în Mesina,* crede că este neexactă opiniunea D-luĭ Gauckler că »dacă valórea elementuluĭ antropologic este considerabilă, ea nu este cu tóte acestea de cât secundară«. D-sa susţine că

de multe orĭ elementul antropologic are valóre primară. Pentru a înţelege acésta, trebue a deosebi causele carĭ predispun la crimă de acelea carĭ determină crima: factoriĭ antropologicĭ sunt, în majoritatea casurilor, causele carĭ predispun la crimă, dar dacă circumstanţe particulare nu cooperéză, inclinaţiunile criminale nu se pot manifesta; în acest cas criminalul trebue să fie considerat ca criminal-născut. Câte o dată sunt factorĭ socialĭ carĭ predispun la crimă, atuncĭ criminalul este criminal de ocasiune, factoriĭ antropologicĭ neavênd asupra luĭ mare influenţă. In primul cas, elementul antropologic are valóre primară, iar în al duoilea cas are o valóre secundară.

Ast-fel, dar, în determinarea mĕsurilor ce tind a corige pe delicuenţĭ, trebue a se preocupa şi de elementele antropologice şi de cele sociale, şi, când există preponderanţa celor d'ântêĭ, criminalul trebue să fie considerat ca criminal născut saŭ incorigibil; iar dacă elementele sociale sunt preponderante, atuncĭ criminalul trebue considerat ca criminal de ocasiune, ca criminal corigibil.

Ca sancţiune a acestor interesante desbaterĭ, **D. Louis Franck**, *advocat din Anvers*, propune următórea moţiune:

»Congresul decide că, pe lângă cercetarea cestiunilor antropologice, studiul *detailat* al factorilor socialĭ aĭ criminalităţeĭ să figureze în ordina de ḑi a viitoruluĭ congres, în acelaşĭ timp cu examenul *practic* al reformelor de adus din acest punct de vedere dreptuluĭ penal positiv«.

Semnaţĭ: *Von Liszt, Van Hamel, Ad. Prins, P. Heger, Tarde, L. Franck.*

*
* *

**D. Dr. Winckler**, *profesor de psychiatrie la universitatea din Utrecht,* presintă congresuluĭ un important memoriŭ asupra *absoluteĭ necesităţĭ de a se introduce în facultăţile de drept şi de medicină studiul* **antropologieĭ criminale.**

Unanimitatea membrilor congresuluĭ recunósce acéstă necesitate şi aprobă ideea D-luĭ Dr. Winkler.

### ŞEDINŢA a VIII

### 11 August

**D. Hector Denis**, *rectorul universităţeĭ din Bruxelles*, face o importantă comunicare asupra **criminalităţeĭ şi criseĭ economice.**

Intemeiat pe numeróse date statistice, D. Denis arată raportul strâns ce există între criminalitate şi crisele economice. Orĭ de câte orĭ verì o crisă economică a bântuit Europa saŭ părţĭ din Europa, statistica a arătat înmulţirea considerabilă a crimelor şi delictelor de tóte naturele.

Din acest studiŭ comparativ, D. Denis deduce următórele :

»Soluţiunea problemeĭ criminalităţeĭ trebue să fie în parte cerută instituţiunilor economice. Cu cât mişcarea socială a bogăţieĭ va fi maĭ regulată şi maĭ constantă, cu cât societatea se va apropia de un echilibru normal al funcţiunilor colective, cu cât justiţia va pătrunde maĭ mult în instituţiunile economice, cu atât maĭ mult se va ajunge a se pune stavilă criminalităţeĭ.

»Un savant criminalist italian D. Ferri, studiând evoluţiunea criminalităţeĭ în Francia, în raporturile sale cu venitul claseĭ celeĭ maĭ numeróse, a arătat că odată cu mărirea generală a salariilor, a scăpat óre-carĭ clase de delicte. Crescerea generală a avuţieĭ este un gagiŭ sigur al micşorăreĭ criminalităţeĭ şi în acelaş timp ea provócă diminuarea acestor oscilaţiunĭ maĭ mult saŭ maĭ puţin profunde ale lumeĭ economice, a acestor crise economice a căror reîntórcere periodică este, de sigur, una din aspectele cele maĭ grave ale stăreĭ sociale moderne.

»Pe lângă acestea, causele economice carĭ afectéză tendinţa la crimă, aŭ o solidaritate imensă, care merge tot-d'a-una întinḑêndu-se în spaţiŭ dupe cum ereditatea

'şĭ afundă în timp profundele eĭ rĕdăcinĭ. Marile fluctuaţiunĭ ale preţurilor sunt comune lumeĭ întregĭ şi individul, pe care aceste perturbărĭ îl împing la crimă printr'o continuitate de repercutărĭ, priimesce sguduirea de la un mare numĕr de alţĭ indivi̦dĭ, fără ca el să aĭbă verĭ o dată consciinţă de acéstă solidaritate infinită. Scinţa, însă, trebue să se silĕscă de a aduna probele, mărturiile acesteĭ solidarităţĭ.

»In sfêrşit, pe de o parte, aceste marĭ influenţe economice tind a reduce câmpul responsabilităţeĭ individuale, iar pe de altă parte a da un caracter precis responsabilităţeĭ societăţeĭ.

»In adevĕr, societatea este responsabilă în limitele în carĭ putênd opri saŭ împedica fluctuaţiunile economice şi a 'ĭ corige efectele, ea negligéză de a o face. Acésta arată că cuvêntul teribil al luĭ Quetelet este încă adevĕrat : »Societatea arméză singură braţul criminaluluĭ«.

Congresul priimesce în aplause aceste conclusiunĭ ale raportuluĭ presentat de D. Denis.

*
* *

**D. Tarde,** *judecător de instrucţie la Sarlat (Francia)*, presintă interesantul sĕŭ raport asupra **crimelor mulţimeĭ.**

D. Tarde arată că până acum nicĭ un criminalist, aparţinênd fie vechilor, fie nouilor scóle, nu s'a ocupat de crima colectivă. In criminalitatea colectivă nimenĭ n'a vĕdut pênĕ acum de cât un simplu total de criminalităţĭ individuale. Acest punct de vedere este absolut fals când e vorba de indivi̦dĭ carĭ aŭ lucrat în comun şi în massă, sub impulsiunea antrenărilor la carĭ cu toţiĭ participă şi unde se degagĭază forţe, virtualităţĭ carĭ, în stare de isolare, ar rĕmâne amorţite.

O mulţime criminală forméză o individualitate aparte, o mare persónă confusă cu miĭ de feţe, care se recunósce dupe acésta că are un amor propriŭ colectiv cu totul deosebit de amorul propriŭ al membrilor sĕĭ.

Cum se forméză o asemenea mulţime ? In virtutea căreĭ minunĭ atâţea ómenĭ, rĕspândiţĭ o dată, indiferenţĭ

unii de alţii, s'aŭ solidarisat, s'aŭ agregat într'un lanţ magnetic, care 'ĭ fac pe toţĭ să scótă aceleaşĭ strigăte, să alerge împreună, să lucreze în perfectă armonie!

D. Tarde spune că acésta se realiséză în virtutea simpatieĭ, a acestuĭ isvor al imitaţiuneĭ, al acestuĭ principiŭ vital al corpurilor sociale.

Un pumn de aţâţătorĭ deşteptă acéstă putere adormită şi o îndréptă către un punct hotărît; dar, pentru ca acéstă impulsiune iniţială să fie urmată, pentru ca embrionul mulţimeĭ să se măréscă repede, trebue ca o muncă anterióră şi cu totul asemĕnătóre în fond să se fi operat în creerĭ. O contagiune lentă de la om la om, o imitaţie liniscită şi tăcută, tot-d'a-una a precedat şi a preparat aceste contagiunĭ repeḑĭ, aceste imitaţiunĭ sgomotóse şi antrenante carĭ caracteriséză mişcările populare.

Graţie acesteĭ înduoite contagiunĭ, energia vitală a acesteĭ fiinţe animate, numită mulţime, e formată dintr'o credinţă comună, dintr'o pasiune comună, dintr'un scop comun. Prin natura acestuĭ scop, a acesteĭ ideĭ, a acesteĭ pasiunĭ, mult maĭ mult de cât prin deosebirile de rasă, se disting mulţimele criminale.

Şi orĭ-care ar fi scopul, fie el nobil şi legitim, care ridică o mulţime, formaţiunea eĭ e tot-d'a-una o adevĕrată retrogradare pe scara evoluţiuneĭ sociale. Toţĭ aceştĭ ómenĭ în carĭ circulă, ca sângele prin celulele aceluiaşĭ corp, sentimentul exaltat al solidarităţeĭ lor, curentul mutualeĭ lor surescitărĭ, devin îndată străinĭ de orĭ-ce sentiment de umanitate faţă de aceĭ carĭ nu fac parte din grupul lor, inaccesibilĭ de orĭ-ce milă pentru suferinţele celor-alţĭ ómenĭ, o dată fraţĭ şi concetăţenĭ aĭ lor, acum necunoscuţĭ saŭ duşmanĭ, bunĭ de a fi masacraţĭ, arşĭ, jefuiţĭ.

Tot ast-fel şi tot pentru aceste motive, se observă la sectele religióse şi politice o scădere simţitóre a moralităţeĭ şi o atrocitate uĭmitóre în acţiunile lor, cu tot scopul generos şi înalt ce îl urmăresc. O armată chiar, orĭ cât de perfecţionată ar fi, are tendinţa de a trata

ca şi aceste mulţimi, pe ori cine care e străin în ea, chiar pe compatriotul civil. Acésta provine de acolo că armata fiind animată de un profund spirit de solidaritate, pe care organisaţia eĭ 'l perfecţionéză neîncetat, ea se simte cu totul separată, cel puţin în campanie, de restul naţiuneĭ, şi, în acest cas, numaĭ energia disciplineĭ póte reţine pe soldaţĭ pe panta jafurilor şi brutalităţilor.

Comparată cu o naţiune civilisată, mulţimea apare ca un organism social retrograd, şi caracterul de retrogradare este mult maĭ manifest când se compară cu un individ. Mulţimele acestea, fie ele formate din populaţiunile cele maĭ civilisate, sunt tot-d'a-una sĕlbatice, sunt bestiĭ impulsive şi maniace, jucăria instinctelor lor şi a obiceiurilor machinale. Ele sunt mult maĭ despotice, mult maĭ intolerante de cât majoritatea membrilor ce le forméză. Pentru ce? Pentru că opiniunile, apropiindu-se, se fortifică, se fac convingerĭ şi credinţe şi convingerile devin fanatism; ceea ce era o simplă dorinţă la individ, devine pasiune în massă. Mulţimea, ca şi ómeniĭ primitivĭ, nu scie ce este îndoiala, nicĭ hesitarea; nu cunósce jumĕtăţile de voinţe, nicĭ jumĕtăţile de credinţe; ea este cu desĕvîrşire dogmatică şi pasionată. In schimb, însă, ea se contradice ca femeile şi ca copiĭ, fără cea maĭ mică jenă şi cu inconscienţa cea maĭ absolută : de la Capitoliŭ până la stânca Tarpeiană pentru ea nu este de cât un pas.

In faţa individuluĭ isolat care 'i se opune, mulţimea nu suportă nicĭ resistenţă, nicĭ contradicere; trebue, sub pedépsă de mórte, ca el să strige cu ea: *să trăiască,* saŭ *jos,* ca el să mérgă unde merge ea, ca să facă ce face ea. In faţa, însă, a forţeĭ armate, mulţimeĭ 'i e frică şi la primul foc ea se risipesce, pentru că, fie-care din ceĭ carĭ o compun, perd îndată acel orgolios sentiment de a tot-puternicie momentană, care până aci iĭ enerva.

Prin aceste bruscĭ alternative de despotism şi de laşitate, prin aceste explosiunĭ succesive de sentimente contrariĭ, mulţimea îşĭ arată desichilibrarea eĭ înăscută.

O adunătură de ómenĭ destul de sănĕtoşĭ la minte, devin, în adevĕr, destul de lesne, un singur şi unic nebun. Şi acéstă nebunie a mulţimeĭ, care este delir de persecuţie, megalomanie, manie acută, are drept causă ordinară, ca şi aceea a individuluĭ, prodigiósa tumefacţie a orgoliuluĭ şi a egoismuluĭ. O altă causă maĭ este şi alcoolismul. Este de observat că, teribile saŭ vesele, feroce saŭ entusiaste, mulţimile aŭ o tendinţă constantă la beţie, chiar când ele sunt formate din ómenĭ relativ sobriĭ. Setea lor este nestinsă. Jefuind casele, prima lor grijă este de a umplea pivniţele şi a deşerta buţiile.

Dupe acéstă descriere a mulţimelor criminale, pe care eŭ o daŭ aci într'un slab şi palid resumat, D. Tarde explică causele pentru carĭ ómeniĭ, luaţĭ ca mulţime, sunt şi moral şi intelectual maĭ inferiorĭ de cât luaţĭ ca indivigĭ separaţĭ; arată carĭ sunt faptele psichologice cele maĭ contagĭóse şi carĭ sunt ómeniĭ carĭ se influenţéză maĭ lesne, şi explică, în acelaşĭ timp, deosebirile pe carĭ le presintă aceste agregate omenescĭ, aceste mulţimĭ criminale.

Partea, însă, cu deosebire importantă a lucrăreĭ D-luĭ Tarde este aceea relativă la responsabilitatea colectivă.

D. Tarde spune că atuncĭ când e vorba de responsabilitatea acestor mulţimĭ criminale, cestiunea esenţială este de a deosebi cu precisiune pe aţiţătorĭ de aţiţaţĭ. In teorie deosebirea ar părea grea de făcut; în practică, însă, ea este fórte lesne.

Pedépsa trebue, natural, să apese asupra celor d'ânteiŭ. Acésta, însă, nu va să dică că ceĭ d'al duoilea trebue să fie declaraţĭ neresponsabilĭ. Se póte ca eĭ să nu fi lucrat liberĭ, ca o forţă iresistibilă să'ĭ fi subjugat; dar acéstă forţă n'a fost iresistibilă de cât pentru că natura lor 'ĭ a făcut s'o sufere fără resistenţă. Causa acţiuneĭ lor este în eĭ însăşĭ pentru o óre-care parte, tot aşa precum pentru o parte egală saŭ superióră este în ceĭ-alţĭ.

Şi pe urmă nimic nu se opune, în principiŭ, ca individul să fie lovit pentru fapta acelora cu care el este

solidar. Cimentul social este acel sentiment energic al solidarităţeĭ care se întemeiază pe o ficţiune tot atât de necesară cât este şi de îndrăsnéţă, anume aceea că un rěŭ făcut unuia din noĭ, precum un furt, un incendiŭ, o rănire, etc., este făcut în acelaşĭ timp la toţĭ ceĭ-alţĭ şi, prin urmare, că o greşélă comisă de ceĭ-alţĭ este făcută de noĭ înşine. Acéstă ficţiune care face forţa uneĭ armate disciplinate, uneĭ societăţĭ civilisată, este cu atât maĭ aprópe de adevěr, cu cât intensitatea vieţeĭ colective este maĭ mare. Prin urmare, cu cât mulţimea saŭ secta criminală a arătat un maĭ mare spirit de corp, de logică şi de armonie, cu cât ea a fost una, originală, identică cu ea însăşĭ, cu atât maĭ mult trebue a se respinge pretenţiunea acelora din membriĭ eĭ, carĭ, dupe ce aŭ fost solidarĭ în crimă, voiesc să nu fie şi în pedépsă. Eĭ toţĭ trebue să fie consideraţĭ ca participanţĭ, maĭ mult saŭ maĭ puţin, la crima pe carĭ uniĭ din eĭ aŭ făptuit'o.

Bine înţeles, însă, că caracterul în parte fictiv al uneĭ ast-fel de participărĭ la isprăvile altuia, nu trebue nicĭ o dată să fie uitat, şi responsabilitatea colectivă de care e vorba trebue să fie concepută ca un tot din care o fracţiune numaĭ apasă pe capul fie-căruia din participanţĭ. Cu alte cuvinte, formula responsabilităţeĭ aţîţatorilor ce aŭ făcut parte dintr'o mulţime criminală, trebue să fie acésta:

Cu cât grupul, din care un individ face parte, este maĭ mult culpabil în totalitatea luĭ, culpabilitate din care el are numaĭ mica sa parte, cu atât acel individ e maĭ puţin culpabil în particular.

Cât despre aţîţătorĭ, eĭ fiind aceia carĭ aŭ deslănţuit acéstă faptă rěŭ-făcětóre, acest teribil *boa* care are ca inele ómenĭ aserviţĭ şi subjugaţĭ, eĭ fiind inima care aŭ animat'o şi cărea 'ĭ aŭ dat nascere dupe chipul şi asemĕnarea lor, eĭ bine, culpabilitatea lor particulară va fi maĭ mult în raport direct de cât în raport invers cu culpabilitatea totală. Trebue să li se céră o socotélă cu

atât maĭ severă despre faptele lor directe, cu cât faptele inspirate de eĭ aŭ fost maĭ grave.

Greutatea este însă, dice D. Tarde, de a găsi felul de represiune şi de prevenire a acestor crime colective.

In ceea-ce privesce midlócele preventive, cea maĭ bună poliţie ar fi insuficientă, dacă nu se va hotărî urmărirea celor maĭ strigătóre abusurĭ ale preseĭ, escitările imprimate la crimă şi la delict.

In ceea-ce privesce midlócele represive, totul va fi inutil atât timp cât instituţiunea juraţilor va exista. Slăbiciunea juraţilor în acéstă materie, pusilanimitatea şi fecilitatea lor de a absolvi pe toţĭ carĭ se presintă sub orĭ ce colóre politică, este atât de deplorabilă, în cât adese orĭ guvernele aŭ fost silite de a sustrage aceste crime colective de la competinţa lor şi de a recurge la curţĭ marţiale. Se cade ast-fel dintr'un exces în altul. D. Tarde susţine înfiinţarea uneĭ magistraturĭ exclusiv criminale, special exercitată şi recrutată dintre ómenĭ carĭ, pe lângă competinţa necesară, să întrunéscă şi calităţile de caracter nu maĭ puţin cerute în asemenea materie.

Acesta este, în esenţă, voluminosul raport al D-luĭ Tarde.

**D. Dekterew**, *medic alienist din St. Petersburg,* istorisesce marile turburărĭ isbucnite în Rusia cu ocasiunea invasiuneĭ cholereĭ, şi arată că divisiunea D-luĭ Tarde în ceea ce privesce pe participanţiĭ la asemenea turburărĭ, în aţîţătorĭ şi aţîţaţĭ, nu este tot-d'a-una exactă, de órece mulţimea órbă şi ignorantă care în Rusia s'a format în bande furióse carĭ aŭ distrus baracele spitalelor, aŭ ars casele, aŭ maltratat pe funcţionarĭ, aŭ omorît pe medicĭ, n'avea nicĭ un şef, nicĭ un aţîţător.

Mĕsurile sanitare prescrise de autorităţĭ, lovind în prejudiţiile ignoranţilor, în specula micilor comercianţĭ, ele singure aŭ produs aceste teribile explozi de nebunie generală, şi, mulţimea în delir, deprimată în acelaşĭ timp de frică, surescitată de mersul repede al flageluluĭ, convinsă că tocmaĭ mĕsurile luate de autorităţĭ propagaŭ cholera, s'a ridicat de o dată, comiţĕnd crime atroce.

D. Dekterew susţine că, în asemenea casurĭ, nu trebue tot-d'a-una a se recurge numaĭ la represiunea brutală, trebue câte o dată a se recurge şi la mĕsurĭ psichologice, a pune părintesce mulţimea în curentul situaţiuneĭ. Nu trebue să cercetăm numaĭ de cât soluţiunea preventivă a crimelor mulţimeĭ numaĭ în ameninţărĭ, arestărĭ, întemniţărĭ, trebue a ne adresa la inimă şi la experienţa preveniţilor, a le pune în faţă faptele pe carĭ imaginaţiunea lor le desfigurézǎ.

D. Dekterew spune că prin aplicarea acesteĭ mĕsurĭ de psichologie şi antropologie criminală, D. general Baranow, guvernatorul departamentuluĭ Nijni-Nuwgorod, a reuşit se împedice o mare revoluţie, ce isbucnise din causa oprireĭ têrguluĭ anual ce trebuia a se ţine la Nijni.

*
* *

*Majestatea Sa Regele Belgieĭ intră în sala şedinţelor, şi ia loc în logea regală, în mijlocul aclamaţiunilor entusiaste ale congresuluĭ.*

**D. Dr. Magnan,** *medicul şef al asiluluĭ Sainte-Anne din Paris*, care presidézǎ acéstă şedinţă, adresézǎ M. S. Regeluĭ următórele cuvinte de salutare:

*Sire,*

»Onorând cu presenţa sa acéstă şedinţă a congre-»suluĭ, Majestatea Vóstră, al căruĭ spirit este tot-d'a-»una deschis ideilor generóse, ideilor de progres, ne dă »o preţiósă mărturisire de interesul ce Ea îl dă lucrări-»lor nóstre.

»Când în a II-a sesiune, ţinută în 1889 la Paris, adu-»narea generală a congresuluĭ internaţional de antro-»pologie criminală îşĭ întorsese privirile spre Belgia, ea »scia că, în acéstă ţéră de liberă discuţiune, tóte opiniu-»nile pot a se manifesta; şi Marţea trecută (şedinţa de »la 9 August), Sire, noĭ am asistat la spectacolul măreţ »al uneĭ lupte sciinţifice în care doctrinele cele maĭ »opuse, opiniunile cele maĭ contradictoriĭ aŭ venit nu »pentru a se isbi într'o întêlnire sterilă, dar aŭ ajuns la

»acest resultat că adversarii 'şi aŭ întins în mod loial »mâna, pentru a urmări într'o înțelegere comună so-»luțiunea problemelor celor maĭ înalte de psicho-fisio-»logie, de morală şi de justiție.

»Majestatea Vóstră, care a înlesnit atât de mult sar-»cina nóstră, bine-voiască a priimi astăḑĭ expresiunea »viueĭ nóstre recunoscințe. (Aplause).«

* * *

Se continuă discuțiunea asupra raportuluĭ D-luĭ Tarde.

**D. Zakrewsky**, *procuror-general la curtea de apel din Kartkof*, spunea că marea experiență ce a dobêndit'o în acéstă materie a crimelor mulţimeĭ, prin funcțiunea sa, 'ĭ a dat convingerea că e fórte greŭ de a stabili deosebirea între ațițătorĭ şi ațițațĭ.

»Când e vorba de o mişcare care se manifestă în clasa cultă, admit, ḑice D. Zakrewsky, că se póte ḑice că publiciştiĭ, ḑiariştiĭ, oratoriĭ sunt ațîțătoriĭ. Maĭ cu sémă nenorociţiĭ ḑiariştĭ sunt aceia carĭ sunt acuzaţĭ de tóte relele. Ah! daca presa n'ar exista, cât de plăcut s'ar trăi în acéstă lume! (Ilaritate). Dar deosebirea presintă mult maĭ multă dificultate când ne găsim în fața uneĭ mişcărĭ cu adevĕrat populară«.

Şi D. Zakrewsky citéză in sprijinul păreređ sale tot revoltele țĕrănimeĭ din Rusia cu ocasiunea ivireĭ cholereĭ, în care 'ĭ a fost peste putință să găséscă pe instigatorĭ.

**D. Dr. Paul Garnier**, *delegatul guvernuluĭ frances*, recunósce că participarea unor adevĕrațĭ nebunĭ în mişcările populare este destul de frecuentă şi activă.

Ca medic al prefectureĭ din Paris, a constatat de nenumĕrate orĭ că mulţimea în mişcările eĭ era condusă de nebunĭ carĭ maĭ târḑiŭ mureaŭ în asilul de alienațĭ.

»Un eveniment care provócă o mişcare profundă într'o națiune este, ḑice D. Garnier, ca sunetul clopotuluĭ care adună în grabă armata desechilibraţilor. Ceĭ maĭ excitaţĭ dintre eĭ—adesea adevĕrațĭ delirantĭ—sunt aceia carĭ fascinéză mulţimea prin cuvêntările lor

aprinse, şi iată 'ĭ deja în capul mişcăreĭ. Cutezanţa lor îĭ impune şi acéstă cutezanţă se măresce, natural, din causa neprevedereĭ lor, din causa inconscienţeĭ lor de pericol.

»Trebue a maĭ reaminti, de asemenea, ce rol a jucat alcoolismul colectiv în criminalitatea colectivă de la 1871 în Paris? Da, alcoolismul este adesea unul din stimulenţiĭ carĭ tèraşte mulţimea la cele maĭ rele excese. Acest alcoolism le face în acelaşĭ timp şi forţa şi slăbiciunea lor; pentru că daca el este isvorul uneĭ energiĭ impulsive, acéstă energie nu se prelungesce nicĭ o dată până a duoa ḑi.

»Dar acéstă parte făcută *nebunieĭ criminale a mulţimeĭ,* e óre drept de a refuza orĭ ce utilitate şi orĭ ce grandóre acestor agregate omenescĭ, prin miḑlocul cărora pare că trece un curent electro-magnetic, mergênd de la individ la individ, pentru a 'ĭ solidariza în mod cât se póte de strîns şi pentru a'ĭ antrena într'o acţiune comună?

»E exagerare a ḑice ca D. Tarde, că mulţimea este numaĭ o fiinţă »spinală«. Ea póte fórte bine să se pórte ca o fiinţă »frontală«. Ea póte merge către un ideal din cele maĭ nobile, să se supună sentimentelor celor maĭ înalte, să fie ridicată de inspiraţiunile cele maĭ grandióse. Nu trebue a ḑice numaĭ rĕŭ de aceste agregate umane, a căror impulsiune victoriósă a făcut pe popóre să trécă multe trepte pentru îmbunătăţirea stăreĭ lor sociale.

»Vorbind de crimele mulţimeĭ, ḑice terminênd D. Garnier, trebue să facem deosebire între acele mişcărĭ incoerente ale mulţimeĭ şi între acéstă trebuinţă de acţiune comună, care unesce pe ómenĭ pentru o iniţiativă fecundă, şi care ne dă elanul în mersul nostru înainte spre cele maĭ nobile conchiste ale umanităţeĭ.

**D. Benedikt,** *profesor la universitatea din Viena,* nu admite ideile din raportul D-luĭ Tarde de cât relativ la asociaţiunile criminalilor ordinarĭ, cum sunt bandele de briganḑĭ saŭ de falsificatorĭ.

Nu trebue să judecăm tóte crimele mulţimeĭ în acelaşĭ fel, ḑice D. Benedikt. Sunt crime în adevĕr ocasionale unde o eróre fatală, combinată cu spaĭma, cu panica, têrasce la crimă pe ceĭ maĭ forţĭ.

Relativ la ideea emisă de D. Tarde că asociaţiunea *încanailézăă* pe om, D. Benedikt ḑice următórele:

»Aristot a ḑis'o de mult că noĭ suntem creaturĭ sociabile, şi tot ceea ce noĭ avem ca perfecţiune intelectuală şi morală a născut din asociaţiune. Este un inconvenient că criminaliĭ profită, la rêndul lor, din forţa asociaţiuneĭ, dar acest inconvenient nu trebue să ne facă a refuza asociaţiuneĭ orĭ ce virtute«.

Vorbind apoĭ de crimele comise de mulţimĭ, D. Benedikt ḑice că, comparând aceste crime cu crimele individuale, precum sunt acelea ale luĭ Cesar Borgia şi ale luĭ Ivan Teribilul, trebue să recunóscem că crimele tiranilor nu sunt maĭ micĭ de cât acelea ale mulţimeĭ. De asemenea cruḑimile şi crimele contra-revoluţiunilor şi ale anti-reformelor nu sunt maĭ puţin marĭ şi maĭ puţin sanguinare de cât acelea ale revoluţiunilor.

Pentru a înţelege psichologia revoluţiunilor şi revoltelor, ḑice terminând D. Benedikt, trebue să ne gândim la acésta, că în aceste ocasiunĭ nu isbucnesce numaĭ o emoţiune momentană, dar o acumulare, un adevĕrat capital de ură şi de pasiune, de care mediul social, în general, este tot atât de responsabil ca şi revoltaţiĭ.

## ŞEDINŢA A IX-a

### 12 August

**D. Dr. Paul Garnier**, *medic-şef al prefectureĭ poliţieĭ din Paris*, presintă raportul sĕŭ asupra **necesităţeĭ de a considera examenul psicho-moral al óre-căror preveniţĭ saŭ acusaţĭ ca o datorie a instrucţiuneĭ**

D. Garnier începe prin a arăta neîncrederea cu care la început s'a primit intervenirea medicineĭ legale în materie penală.

Astăḑĭ, însă, medicina legală a trecut în starea adultă

şi nimenĭ nu 'i maĭ póte contesta locul la care ea are un drept legitim ca indispensabilă auxiliară a justiţieĭ.

Progresele realisate de observaţiunea clinică permite astădĭ de a da diagnosticuluĭ o precisiune, o claritate deductivă, care ar trebui să facă să cadă tóte prevenţiunile şi nedreptele apreciărĭ făcute medicineĭ legale. Studiul semiologic, dus din ce în ce maĭ departe, a reuşit să formeze grupărĭ de simptome carĭ corespund unor tipurĭ morbide bine cunoscute, clar definite şi aşa diferenţiate în cât la fie-care din ele se aplică conclusiunĭ hotărite.

Cu tóte acestea, D. Dr. Garnier constată cu durere că justiţia nu este încă la adăpostul acelor erorĭ regretabile şi sfâşietóre de a condamna nenorociţĭ alienaţĭ a căror inconscienţă ar trebui să 'ĭ adăpostéscă în contra severităţeĭ legilor.

D-sa presintă o statistică, făcută împreună cu D. Dr. Magnan, de numĕrul condamnaţilor carĭ le-aŭ fost trimişĭ din diferitele închisorĭ ale Seneĭ, *la câte-va dile numaĭ dupe pronunţarea sentinţeĭ definitive*, pentru a 'ĭ supune unuĭ examen medical.

Din aceştĭ condamnaţĭ, D-lor aŭ găsit, în timp de 5 anĭ, de la 1886—1891, **255** de erorĭ judiciare, adica 255 condamnărĭ pronunţate contra unor ómenĭ absolut iresponsabilĭ, absolut nebunĭ!

Cât de mare, însă, trebue să fie contingentul acestor revoltătóre condamnărĭ, avĕnd în vedere casurile remase necunoscute!

Acésta provine de acolo, dice D. Dr. Garnier, că legea nu consideră ca o datorie a instrucţiuneĭ necesitatea examinăreĭ medicale a preveniţilor saŭ a acusaţilor.

Din duoĕ lucrurĭ unul, dice D. Garnier:—Orĭ să se recunóscă judecătoruluĭ de instrucţie competinţa de a se cobori pe terenul medical şi de a discerne el semnele susceptibile pentru motivarea uneĭ expertise medicale, şi atuncĭ trebue cât se póte de urgent a 'ĭ da instrucţiunea necesară pentru a dobêndi acéstă competinţă technică;—orĭ, dacă judecătorul de instrucţie rĕmâne străin de aceste

cunoscințe speciale, atuncĭ, pentru a se pune capĕt la atât de sfâşietóre şi numeróse erorí judiciare, trebue a încredința uneĭ visite medicale grija de a distinge în mulțimea preveniților, pe ceĭ carĭ, prin existența unor simptome maĭ mult saŭ maĭ puțin manifeste , trebue să fie obiectul uneĭ anchete medicale aprofundate.

Pentru a asigura justițieĭ un bun renume, şi pentru a ne supune la ceea ce comandă şi logica şi filantropia cea maĭ inteligentă, în acelaşĭ timp, nimic nu trebue să fie negligeat, ḑice D. Dr. Garnier, pentru a ajunge acest scop: de a restrînge, cât maĭ mult posibil, regretabilele erorĭ judiciare ce se fac cu ómeniĭ bolnavĭ, absolut inconscienţĭ.

Remediul ar consta, dupe D. Dr. Garnier, în introducerea a unor nouĭ condițiunĭ în procedările carí regulézā actualmente expertisele medicale, condițiunĭ carĭ ar fi destinate să înlesnéscă, sub acest raport, greaua sarcină a judecătoruluĭ de instrucţie de astăḑĭ.

D. Garnier arată că în acéstă privință Belgia se póte considera cu drept cuvênt ca avangarda progresuluĭ, de óre-ce ea e singura țéră care a întrodus, în organisarea eĭ administrativă şi judiciară, fericite reforme, inovațiunĭ filantropice şi înțelepte, carĭ tóte sunt inspirate de datele practice procurate de sciință şi rĕspunḑênd mişcăreĭ neîncetate a spirituluĭ omenesc.

*Ast-fel, în Belgia, s'a creat un serviciŭ special medical pentru a se asigura de starea mintală a condamnaților repartisațĭ pe la diferitele închisorĭ ale regatuluĭ.* Se póte spera că, grație acestĕĭ precauțiunĭ, nenorociţiĭ alienațĭ, a căror desordine cerebrală póte fórte bine scăpa observațiuneĭ unuĭ director de penitenciar, vor fi de aḑĭ înainte semnalațĭ şi tratațĭ dupe cum cere starea lor.

Şi D. Garnier adaugă :

»Dar dacă acéstă anchetă medicală, urmărită în miḑlocul uneĭ populațiunĭ de condamnațĭ, are atât de mare utilitate, şi dacă exemplul dat de Belgia merită de a atrage atențiunea celor-alte țĕrĭ, apoĭ nu trebue să con-

venim cu toţiĭ că ar fi tot atât de oportun de a se prescri o inspecţie medicală, chiar sumară, pentru inculpaţĭ?

»Nu e mult maĭ important de a preveni, de cât de a repara?«

D. Dr. **Hemaut**, *medic principal în armata belgiană,* comunică că în Belgia este înfiinţat, în acelaşĭ timp, încă de la 1885, la Malines, un *spital de observaţiune,* pe care 'l dirigéză D-sa, *pentru preveniţiĭ alienaţĭ militarĭ.* Orĭ ce prevenit de un delict óre-care, precum furt, dezertare, insubordonare etc. trebue, înainte de a fi tradus înaintea justiţieĭ militare, să obţină de la medicul corpuluĭ o declaraţiune de integritate mintală; numaĭ în urma aceşteĭ declaraţiunĭ auditorul militar începe a instrui afacerea.

Dacă medicul de corp are îndoială asupra integrităţeĭ mintale a delicuentuluĭ, el e trimis la spitalul de observaţie, unde e ţinut orĭ-cât de lung timp cred mediciĭ necesar, şi unde se ia asupră'ĭ tóte informaţiile necesare.

*Ast-fel dar, în armata belgiană, nu există prevenit care să treacă pe sub furcile discuţiuneĭ judiciare înainte de a priimi o atestaţiune completă şi detaliată, determinând, în mĕsura posibiluluĭ, starea luĭ mintală.*

D-niĭ **Thiry**, *profesor de dreptul criminal la universitatea din Liège;* **Van Hamell**, *profesor pe dreptul criminal la universitatea din Amsterdam;* **Isidore Maus**, *doctor în drept şi filosofie din Bruxelles;* **Alimena**, *profesor la universitatea din Neapole, şi* **Puglia**, *advocat din Messina, presintă congresuluĭ raporturĭ separate asupra importanteĭ cestiunĭ relative la* **mĕsurile ce trebuesc aplicate incorigibililor şi la autoritatea care e aptă pentru a 'ĭ clasa.**

D. **Thiry** arată prin raportul sĕŭ că, pentru a avea o noţiune exactă asupra incorigibilităţeĭ, trebue a se deosebi delicuenţiĭ, dupe cum forţa care 'ĭ împinge la comiterea delictuluĭ este o forţă momentană saŭ o forţă permanentă.

Ast-fel, există criminalĭ ale căror infracţiunĭ se comit nu în virtutea instinctelor viţióse, dar în urma uneĭ circumstanţe extraordinare şi accidentale, exercitând asupra spirituluĭ lor o dominaţie cu totul trecĕtóre; acestea sunt delictele provocate de pasiune, de rĕsbunare, de nevoie. In regulă generală, aceştĭ criminalĭ nu se fac culpabilĭ de cât de o singură infracţiune; cu tóte acestea, nu este imposibil ca eĭ să devină recidiviştĭ; circumstanţa accidentală care 'ĭ a făcut să comită primul delict, póte, în adevĕr, să se reproducă, şi, dacă eĭ comit un noŭ delict, acésta totuşĭ nu probéză că ne găsim în faţa unuĭ delicuent antrenat de o influenţă viţiósă permanentă.

Recidiva în asemenea casurĭ, destul de rară de alt-fel, nu va face din culpabil un delicuent din obiceiŭ, ea 'ĭ va lăsa caracterul sĕŭ de delicuent din întêmplare.

Cum trebue să se procédă faţă cu aceştĭ indivizĭ? Perderea simţuluĭ lor moral fiind cu totul fortuită, nu trebue a ne ocupa de amendarea lor; faţă de aceştia nu trebue să se întrebuinţeze de cât represiunea prin suferinţă. Ameninţarea cu o pedépsă este necesară, în asemenea casurĭ, pentru a împedica, prin intimidare, îndeplinirea delictuluĭ; acéstă ameninţare chiar dacă rĕmâne fără nicĭ un succes, trebue să se execute, nu pentru a împedica repetirea aceluiaşĭ fapt în viitor, de óre-ce asemenea fapte, în general vorbind, nu se maĭ repet, ci pentru că o ameninţare care nu se execută perde orĭ-ce soiŭ de putere; şi fie-care trebue să pótă a 'şĭ dice, atuncĭ când ideia criminală 'ĭ vine, că pedépsa cu care legislatorul lovesce pe orĭ-ce culpabil îĭ va fi, de sigur, şi luĭ aplicată, dacă comite infracţiunea.

Pentru aceste motive, faţă de aceştĭ delicuenţĭ de ocasiune, actualul sistem penitenciar este satisfăcĕtor, cel puţin în principiŭ.

Trecênd la categoria acelor criminalĭ carĭ nu sunt ca precedenţiĭ, criminalĭ din întêmplare, ci criminalĭ în mod permanent, D. Thiry dice că la aceştia forţa care 'ĭ impinge la crime nu este momentană, ca gelosia saŭ miseria

ci ea există în eĭ tot-d'a-una, prin urmare la aceştĭ criminalĭ consumaţiunea delictuluĭ nu face să dispară în acelaşĭ timp forţa care 'ĭ a împins, ca în crimele accidentale, ci causa, existând mereŭ în eĭ, efectele continuă a se produce şi delictele se urméză cu totul natural.

Pe aceştĭ delicuenţĭ D. Thiry îĭ numesce *incorigibilĭ*.

Punêndu-se dintr'un punct de vedere cu totul practic, D. Thiry consideră ca incorigibilĭ *pe toţĭ aceĭ delicuenţĭ carĭ, dupe ce aŭ suferit o primă pedépsă, se fac culpabilĭ de o nouă infracţiune, a căreĭ causă este o influenţă morală permanentă ce lucrézâ asupra voinţeĭ lor.*

Intrebându-se carĭ sunt mĕsurile carĭ trebuesc luate faţă de incorigibilĭ, D. Thiry susţine că în aceste mĕsurĭ nu trebue să fim călĕuziţĭ de ideea pedepseĭ, ci de aceea a legitimeĭ apărărĭ. Represiunea rĕuluĭ îndeplinit este secondară în acest cas; scopul ce se impune este acela de a împedica rĕul de care suntem permanent ameninţaţĭ.

Pentru aceste motive, D-sa cere ca incorigibiliĭ să fie condamnaţĭ la *o detenţiune* **indefinită**, pentru ca ast-fel să putem: 1) a'ĭ avea în mână atât timp cât internarea lor ar fi necesară; 2) a'ĭ pune în libertate, când acéstă liberare pare meritată; 3) a'ĭ închide din noŭ, când acéstă mĕsură va fi impusă de reaua lor conduită în stare de libertate.

Prin adoptarea acestuĭ sistem, D. Thiry ḑice că nu se va maĭ comite absurditatea de a reda vieţeĭ sociale, numaĭ pentru motivul că pedépsa le-a expirat, pe nisce indiviḑĭ de carĭ continuăm a ne teme. Maĭ mult, în casul când se va putea presupune că incorigibilul s'a amendat, nu va trebui să se maĭ recurgă nicĭ la graţie, un procedeŭ periculos, pentru că el aduce dupe sine stingerea pedepseĭ şi dă, prin urmare, o independenţă completă criminaluluĭ, nicĭ la *liberarea condiţională,* aşa cum există astăḑĭ în Belgia, procedeŭ care presintă aceleaşĭ inconveniente ca şi graţiarea, pentru că, ca şi acesta, ajunge tot la stingerea definitivă a pedepseĭ, nu

imediat, este adevĕrat, dar dupe trecerea unuĭ óre-care timp (adică înduoit timpul de încarcerare ce 'l are a'l maĭ suferi). Folósele liberăreĭ condiţionale sunt conservate prin acest sistem, dar societatea nu va perde *nicĭ un moment* dreptul de a închide din noŭ pe delicuentul care n'a realisat speranţa de ameliorare ce se formase despre el. Cu alte cuvinte, prin sistemul preconisat de D. Thiry, se va dispune de un midloc de apărare permanent, care nu este eliminarea definitivă a incorigibiluluĭ şi care va permite tóte încercările posibile de reabilitare.

Dupe ce rĕspunde la tóte obiecţiunile ce s'ar putea face acestuĭ sistem, D. Thiry trece la examinarea urmĕtórelor cestiunĭ :

1. Care este felul de detenţiune ce trebue adoptat faţă de incorigibilĭ; 2-lea, carĭ sunt mesurile de corecţiune ce trebuesc întrebuinţate, şi al 3-lea, carĭ sunt autorităţile carĭ vor regula aplicarea sistemuluĭ de detenţiune indefinită ?

Asupra punctuluĭ ântêiŭ, D. Thiry spune că detenţiunea indefinită nu admite regimul celular. S'ar putea cel mult impune acest regim pentru un óre-care timp, cum se face în regimul progresiv, dar D-sa nu vede în acésta nicĭ o utilitate, de óre-ce acest regim nu este de cât o mĕsură cu totul timporală. Pentru detenţiunea indefinită, D. Thiry preconisésă coloniele cu viéţa în comun în timpul dileĭ şi cu separarea, din causa moravurilor, în timpul nopţeĭ. Aceste coloniĭ trebue să fie situate în apropiare de marile oraşe, pentru ca societăţile de patronagiŭ *(ce există în tóte ţĕrile civilisate)* să pótă a'şĭ îndeplini considerabila misiune pe care le o recunósce D. Thiry.

Aceste coloniĭ trebue să fie nisce adevĕrate scóle de meseriĭ, pentru ca ast-fel deţinuţiĭ să 'şĭ pótă câştiga în mod onorabil viéţa, dacă ar obţine maĭ târdiŭ liberarea condiţională. Relativ la meseriele pe carĭ aceştĭ deţinuţĭ trebue să le înveţe, D. Thiry preferă pe acelea carĭ

le-ar permite de a fabrica furniturile necesare penitenciarelor şi armateĭ.

Ca mĕsurĭ de corecţiune, în prima linie, sunt munca, instrucţiunea şi maĭ cu sémă educaţiunea morală. Acéstă educaţiune morală nu se póte face cu succes, ḑice D. Thiry, de cât de societăţile de patronagiŭ, pentru că aceste societăţĭ lucrând în mod independent şi din devotament, sunt singurele carĭ ar putea exercita asupra spirituluĭ deţinuţilor o influenţă, pe care n'ar putea-o dobêndi nicĭ o dată autorităţile administrative.

Ca mĕsurĭ secondare, D. Thiry preconiséză îngrijirile medicale şi hypnotismul.

Cele d'ânteiŭ aŭ o netăgăduită utilitate în casurile în carĭ criminalitatea provine, fie din ereditate, fie dintr'o stare morbidă. Este constatat că o nervositate exagerată, neatingênd de alt-fel întru nimic responsabilitatea, póte să aĭbă de efect sĕvîrşirea unor delicte. Tot ast-fel debilitatea, neputênd cu ajutorul voinţeĭ să modereze eretismul instinctelor, devine câte o dată causă a delictelor. Cât despre alcoolism, tótă lumea cunósce urmările înspăimêntătóre la carĭ dă nascere. Nu este dar sigur, întrébă D. Thiry, că în aceste diferite ipoteze medicul trebue să fie chiămat a lua o parte considerabilă la munca depusă pentru amendarea incorigibililor?

Dacă tóte aceste midlóce de corecţiune nu reuşesc, atuncĭ D. Thiry ḑice să nu stăm la îndoială de a întrebuinţa hypnotismul. Experienţele întreprinse de D. Delboeuf a probat, până la evidenţă, că se póte vindeca prin tratamentul hypnotic persóne ale căror înclinaţiunĭ viciόse nu aŭ fost învinseprin nicĭ un alt procedeŭ.

In ceea-ce privesce cestiunea de a se scĭ carĭ sunt autorităţile apte de a statua aceste diferite mĕsurĭ, D. Thiry dă judecătoruluĭ puterea de a pronunţa imediat detenţiunea indefinită, îndată ce el a recunoscut existenţa recidiveĭ şi a uneĭ influenţe morale permanente ce lucréză asupra voinţeĭ prevenituluĭ. In ceea-ce privesce însă atât alegerea mĕsurilor de întrebuinţat pentru tratamentul condamnaţilor, cât şi pronunţarea libe-

rareĭ condiţionale, D-sa cere ca acestea să se facă de funcţionarii penitenciaruluĭ, adică de director, preot şi medic, *împreună cu comitetele de patronagiŭ,* pentru ca ast-fel libertatea deţinuţilor să nu fie lăsată la arbitrariul patereĭ executive.

Acesta este, în resumat, raportul D-luĭ Thiry.

**D. Van Hamel**, prin raportul sĕŭ, ḑice că incorigibiliĭ *sunt aceĭ carĭ trăind liber în societăţile nóstre moderne, sunt pentru ele, din causa tendinţelor lor criminale, un pericol permanent.*

D-sa admite, însă, că aceştia nu pot fi declaraţĭ incorigibilĭ de cât dupe ce aŭ fost clasaţĭ printre *recidivişti.*

Sunt însă *duoĕ excepţiĭ* de făcut, în carĭ, chiar fără o recidivă formală, trebue a clasa pe delicuenţĭ printre incorigibilĭ, şi anume: atuncĭ când un cumul de maĭ multe crime saŭ delicte destul de grave, într'un órecare spaţiŭ de timp — fără ca verĭ-o pedépsă să fi întrerupt seria—puse în raport cu fenomenele antropologice ale individuluĭ ce le a comis, cu antecedentele sale şi cu modul sĕŭ de a trăi, ne procură deja proba uneĭ *profesiunĭ criminale,* a unuĭ obiceiŭ greŭ de stêrpit, şi asemenea, atuncĭ când dupe o *singură crimă* se póte manifesta îndestul de bine *perversitatea excepţională* a criminaluluĭ.

In ceea-ce privesce principiul fundamental ce trebue să domine în alegerea mĕsurilor ce trebuesc luate faţă de incorigibilĭ, D. Van Hamel ḑice că acest principiŭ este: *de a apăra societatea* contra pericolelor cu carĭ aceştĭ delicuenţĭ continuă a o ameninţa, căutând atât *de a 'ĭ face inofensivĭ*, cât şi *de a 'ĭ corige, daca este posibil.*

D. Van Hamel împarte pe incorigibilĭ în duoĕ marĭ grupe: 1) aceĭ carĭ ameninţă *viéţa* chiar a cetăţenilor. In acest grup, ultra-periculos, nu intră numaĭ aceĭ carĭ aŭ omorit, resultatul actelor lor datorindu-se adesea întêmplăreĭ, ci şi aceĭ ce aŭ atentat la viéţa cetăţenilor, căcĭ tentativa are acelaşĭ caracter ca şi crima îndepli-

nită; 2) aceĭ carĭ amenință *proprietatea*. Acésta a duoa grupă D. Van Hamel o împarte în alte duoĕ pe carĭ le numesce: *de mare pericol* și *de mic pericol*.

*Marele pericol* îl formézá hoțiĭ, escrociĭ înclinațĭ la violență, toțĭ ceĭ-alțĭ hoțĭ, pungașĭ, pick-pockețĭ naționalĭ saŭ internaționalĭ, mariĭ escrocĭ profesionalĭ, falsificatoriĭ instruițĭ, bancruțiĭ sistematicĭ. In acest grup se găsesc profesoriĭ crimeĭ, ce exercită influența lor perniciósă asupra tinerilor delicuențĭ neexperimentațĭ. Eĭ desfășură tot-d'a-una o óre-care energie în executarea crimelor lor; rar eĭ se căesc, defectul lor caracteristic este egoismul.

*Micul pericol* îl formézá marea majoritate a recidiviștilor comunĭ, a debililor, desechilibraților, vagabondilor carĭ fură de obiceiŭ obiecte de mică valóre, dar carĭ fură tot-d'a-una.

Pe lângă aceste grupe, D. Van Hamel maĭ găsesce incorigibilĭ printre aceĭ ce *atentéză la pudórea copiilor*, printre *turburătoriĭ păceĭ publice* și printre *calomniatorĭ*.

In ceea-ce privesce mĕsurile de luat contra incorigibililor, D.Van Hamel este de aceeașĭ părere ca și D. Thiry, preconisând detențiunea indefinită și viața în coloniĭ. Și pentru a concorda acéstă mĕsură cu sistemul penal actual, D. Hamel crede că lucrurile se pot petrece ast-fel:

»Pentru cutare crimă saŭ cutare delict, judecătorul pronunță o pedépsă, ca de obiceiŭ, dar el declară în același timp, *dupe arătările legeĭ și în casurile pe carĭ ea le prevede*, că e loc pentru o deliberare ulterióră asupra punctuluĭ de a se sci dacă condamnatul va fi supus tratamentuluĭ incorigibililor.

»Legea va trebui să facă acéstă declarație obligatorie în următórele casurĭ:

*a)* In tóte casurile de asasinat, de omor saŭ de tentativă a uneia din aceste crime, cum și de asemenea în casurile de violențe voluntare ce aŭ causat mórtea;

*b)* In tóte casurile de exploziĭ causată voluntar și ocasionând un pericol pentru viéță (pentru casurile de

incendiŭ, pentru că acéstă crimă e maĭ comună şi maĭ puţin pericolósă, se póte aştepta o recidivă);

*c)* In tóte casurile de furt, cu violenţă, asupra persónelor ;

*d)* In tóte cele-alte casurĭ de furt calificat, dacă condamnatul a fost deja pedepsit anterior pentru crimă saŭ delict ;

*e)* In casurile de furt simplu, sustragere, escrocherie, ameninţărĭ, vagabondagiŭ, dupe duoë condamnărĭ anterióre pentru crimă saŭ delict ;

*f)* In casurile de atentat la pudórea copiilor până la óre-care vêrstă, dupe o condamnare anterióră pentru vre-o crimă saŭ delict contra moravurilor.

»In timpul acesteĭ deliberărĭ ulteriórе, autoritatea competintă, pe care o vom arăta îndată, va ţine socotélă de tot ce va putea arunca óre-care lumină asupra tendinţeĭ criminale a prisonieruluĭ şi asupra caracteruluĭ pericoluluĭ cu care el ameninţă societatea. Informaţiunile asupra acestor diferite puncte se vor raporta la antecedenţiĭ sëĭ, la ascendenţa sa, la conduita luĭ în închisóre, la situaţiunea ce ar putea a'şĭ procura, în sfêrşit la tot ce ar putea fi de óre-care valóre din punctul de vedere de care vorbim.

»Dacă dupe acéstă deliberare ulterióră individul este condamnat la tratamentul incorigibililor, acéstă sentinţă însémnă continuarea detenţiuneĭ şi o nouă deliberare dupe un óre-care spaţiŭ de timp. Pentru aceĭ carĭ aŭ atentat la viéţă, acéstă periódă póte fi lungă, iar pentru ceĭ-alţĭ în raport cu gravitatea pericoluluĭ. De exemplu, pentru recidiviştiĭ puţin pericoloşĭ se póte fixa, pentru prima óră, durata pedepseĭ, la duoĭ anĭ. Legea recunoscênd o óre-care putere discreţionară judecătoruluĭ, va trebui să fixeze maximul durateĭ acestor perióde de pedepse şi va putea urma aci o scară progresivă dupe numĕrul recidivelor. Cu excepţia acelora carĭ aŭ atentat la viéţă, o *liberare condiţională* va putea precede sfêrşitul fie-căreĭ perióde şi fie-căreĭ nouĭ deliberărĭ. Ase-

menea, judecătorul va putea ordona ca o liberare condiţională să fie prelungită.

»Dupe ce aŭ atins vêrsta de 50 anĭ, pentru toţĭ incorigibiliĭ, o nouă deliberare va trebui să se facă la fie-care duoĭ anĭ.

»Judecătorul va putea ordona, fie dupe una din deliberările periodice, fie dupe o deliberare specială, provocată de administraţia închisoreĭ saŭ de ministerul public, saŭ de deţinut chiar, ca el să fie liberat definitiv.

»Autoritatea căreea legea va trebui să încredinţeze grija acestor deliberărĭ şi decisiunĭ periodice, va trebui să fie o autoritate *judiciară*, o *curte*. Numĕrul acestor curţĭ va trebui să fie fórte restrâns, ele vor avea sediul în vecinătatea caselor de detenţiune destinate acesteĭ categoriĭ de condamnaţĭ«.

»Aceste casurĭ vor fi examinate dupe regulile ordinare ale procedăreĭ penale, *cu concursul apărăreĭ*. Curtea va fi informată asupra antecedentelor şi asupra punctelor menţionate maĭ sus, prin acte şi prin deposiţiĭ orale, maĭ cu sémă de direcţia caseĭ de detenţiune saŭ a ospiciuluĭ, în special de medic. Deţinutul va trebui să compară în persónă înaintea curţeĭ. Curtea saŭ delegaţiĭ seĭ va putea să'l visiteze în închisóre saŭ în ospiciŭ«.

D. Van Hamel scie că prin acésta se dă o putere considerabilă în mânele judecătoruluĭ, dar D-sa crede că reînouirea periodică a acestor deliberărĭ va împedica abusurile. Pe urmă va trebui ca cu aceste deliberărĭ să fie însărcinaţĭ magistraţĭ integri şi cu experienţă.

»Să nu uĭtăm, ḑice D. Van Hamel, că este în tendinţa dreptuluĭ penal de a întinde, graţie instituţiilor pe carĭ trecutul nu le cunoscea, puterea discreţionară a judecătoruluĭ«.

Criminalogia nouă, care tinde a avea în vedere maĭ mult pe criminal de cât crima, va trebui să nu dea îndărăt înaintea acesteĭ consecinţe inevitabile a principiilor sale. Nedând judecătoruluĭ acéstă putere, nu e posibil de a aplica teoriile noueĭ scóle.

**D. Alimena** reduce mèsurile de luat contra incorigibililor la următórele treĭ :

1. Intemniţarea prelungită şi mărită în proporţie cu numĕrul recidivilor ;

2. Pentru delicuenţiĭ carĭ se fac culpabilĭ de micĭ delicte, maĭ cu sémă dacă sunt recidiviştĭ, abolirea scurtelor pedepse de închisóre şi înlocuirea lor prin munca obligatorie :

*a)* In stabilimente speciale ;

*b)* In companiĭ de muncă ;

*c)* In lucrărĭ de colonisare interióră ;

3. Deportarea perpetuă pentru criminaliĭ carĭ aŭ întrecut un maximum de recidive.

Autoritatea aptă a face alegerea acestor mĕsurĭ, este, dupe D. Alimena, autoritatea judiciară penală.

D. Alimena, nu crede că este bine a lua orĭ-ce speranţă criminalilor de profesie şi de obiceiŭ.

Dupe probe seriόse de amendare eĭ pot merita libertatea lor. Liberarea condiţională este chiămată a juca aci rolul eĭ.

Pentru a realisa tóte acestea, D. Alimena arată absoluta nevoe ca personalul penitenciarelor să fie compus din ómenĭ cu mult tact, cu talent şi cu experienţă.

»Fără îndoială, ḑice D. Alimena, cel maĭ puternic midloc de a face pe criminalĭ incorigibilĭ, este de a'ĭ convinge că eĭ sunt deja«.

**D. Isidor Maus** susţine că prin mĕsurile de luat faţă de recidiviştiĭ înrĕiţĭ trebue a se tinde maĭ ântêiŭ de a 'ĭ cunósce bine ; a se trimite în *închisorĭ-asilurĭ* pe ceĭ a căror recidivă provine, în mare parte, dintr'o causă patologică; a mări considerabil şi progresiv durata pedepseĭ până la *perpetuitate,* pentru crimele şi delictele fórte grave ; în fine, a face ca represiunea să fie maĭ mult subiectivă, apropiind'o, în scop de amendare, de starea sujetuluĭ şi de natura delictuluĭ.

Acéstă operă dificilă cere nu numaĭ specialiştĭ carĭ, pe lângă o mare experienţă, să întrunéscă şi cunoscinţĭ

serióse de psichiatrie; ea nu póte fi îndeplinită fără concursul sincerilor devotamente (societăţi de patronagiŭ).

Un rol nu maĭ puţin important este reservat acţiuneĭ preventive care póte combate causele sociale ale recidiveĭ: degenerescenţa, alcoolismul, prostituţia, mizeria, etc. Aceştĭ factorĭ fac zadarnice, în mare parte, silinţele opereĭ penitenciare. Continuŭ aceştĭ factorĭ produc recidiviştĭ într'un numĕr mult maĭ mare de cât aceia pe carĭ penitenciarele se încércă a'ĭ corige, şi eĭ reapucă, la eşirea din închisóre, pe aceĭ carĭ credem că 'ĭ am amendat.

**D. Ferdinand Puglia** observă că trebue a fi calificaţĭ ca incorigibilĭ numaĭ aceĭ carĭ, prin caracterele lor antropologice, denotă o degenerescenţă ereditară; că, prin urmare, nu se póte califica ca incorigibilĭ toţĭ recidiviştiĭ.

O discuţiune fórte interesantă s'a urmat asupra tutulor acestor rapórte. Majoritatea oratorilor aŭ împărtăşit vederile D-lor Thiry şi Van Hamel, afară de D-niĭ *Prins* şi *Meyers*, carĭ aŭ admis detenţiunea indefinită saŭ *sentinţa indeterminată*, dupe cum o numesce D. Van Hamel, numaĭ pentru degeneraţiĭ şi pentru indivi̦diĭ carĭ aŭ comis delictul saŭ crima din causa mizerieĭ; pentru toţĭ ceĭ-alţĭ incorigibilĭ D-lor susţin sistemul agravăreĭ progresive a pedepselor.

**D. G. Morel**, medic-director al asiluluĭ Guislain, din Gand, face de asemenea o comunicare asupra *incorigibilităţeĭ, a natureĭ şi tratamentuluĭ sĕŭ.*

Conclusiunea raportuluĭ D-luĭ Morel este următórea:

*»Dacă tóte ţĕrile ar avea fericirea să aĭbă o lege pentru protecţiunea copiilor; dacă autorităţile ar avea o putere suficientă pentru a smulge copii de la părinţiĭ saŭ tutoriĭ incapabilĭ saŭ nedemnĭ; dacă guvernele ar organisa metodic o educaţiune pentru aceste nenorocite creaturĭ, s'ar vedea, în puţinĭ anĭ, descrescênd criminalitatea într'un mod considerabil«.*

Deja în ţările scandinave *numaĭ legea asupra represiuneĭ alcoolismuluĭ* a fost în deajuns pentru a micşora în mod fórte simţitor cifra criminalităţeĭ şi alienăreĭ mintale.

* * *

D. **Alimena** face o importantă comunicare asupra **raportuluĭ ce există între crime şi procesele civile**, şi conchide că *frauda civilă nu este prea deosebită de frauda penală, şi că spiritul gâlcevitor şi procesiv este o criminalitate ascunsă.*

Acésta demonstră, ḑice D. Alimena, că *factorul economic este unul din ceĭ maĭ puternicĭ în etiologia crimeĭ,* fie prin influenţa luĭ directă, fie prin influenţa luĭ indirectă, care devine multiformă în generaţiile viitóre.

* * *

D-niĭ **Dr. de Boeck**, *medic la casa de sănĕtate din Uccle* (Belgia), şi **Paul Otlet**, *advocat pe lângă curtea de apel din Bruxelles,* presintă un fórte interesant raport asupra **închisorilor-asile şi asupra reformelor ce ele ar aduce.**

Unanimitatea membrilor congresuluĭ, admiţĕnd înfiinţarea acestor închisorĭ-asile şi tótă lumea speciala cunoscĕnd motivele imperióse carĭ pledéză în favorul acestor instituţiunĭ, devenite indispensabile astăḑĭ, în urma imenselor progrese făcute de medicina legală şi de antropologia criminală, nu maĭ insist asupra motivelor repetate din noŭ de D-niĭ de Boeck şi Otlet în raportul D-lor în favorul închisorilor-asile.

Mĕ mulţumesc numaĭ a înregistra aci conclusiunile acestuĭ raport, pe care autoriĭ aŭ avut practica idee de a 'l presenta sub forma unuĭ proiect de lege, *inspirat direct de propunerile de carĭ actualmente sunt sezisate Camerile belgiane şi italiane.*

Iată acest proiect de lege:

**Art. 1.** Se va înfiinţa, cu cheltuiala Statuluĭ, sub numele de »asilurĭ speciale ale Statuluĭ«, asile afectate la internarea şi tratarea alienaţilor de ambele sexe carĭ formézǎ obiectul presenteĭ legĭ.

**Art. 2.** Aceste asile vor fi destinate:

1) Pentru toţĭ aceĭ carĭ, fie într'un asil de alienaţĭ, fie în afară de asil, fiind în stare de turburare mintală şi avênd moravurĭ depravate saŭ obiceiurĭ perverse, aŭ comis saŭ aŭ încercat de a comite unul din actele calificate de lege crime saŭ delicte;

2) Pentru toţĭ aceĭ carĭ, condamnaţĭ la pedepse de închisóre pentru crime saŭ delicte, vor fi atinşĭ de turburărĭ mintale în cursul detenţiuneĭ lor;

3) Pentru toţĭ preveniţiĭ de crimă saŭ delict, în sarcina cărora faptele materiale ale infracţiuneĭ aŭ fost probate, dar carĭ sunt recunoscuţĭ de expertisa medicală în stare de turburare mintală.

**Art. 3.** Intrarea în asilul *special* al alienaţilor criminalĭ şi al deţinuţilor alienaţĭ va fi ordonată de preşedintele tribunaluluĭ, întemeiat pe certificatul medical, care va declara că alienatul este în condiţiunile turburăreĭ mintale cerute de lege.

Intrarea în asilul preveniţilor achitaţĭ din causă de alienaţie mintală se va face prin simpla hotărîre a tribunaluluĭ sezisat de urmărire saŭ prin ordonanţa camereĭ de consiliŭ. In materie criminală, juriul va trebui să declare că el achită pentru causă de alienare mintală şi curtea, ca urmare a acestuĭ verdict, va trebui să ordone transferarea acusatuluĭ la asilul *special.*

**Art. 4.** Eşirea din aceste asile se va face pe basa certificatuluĭ mediculuĭ asiluluĭ special, aprobat de preşedintele tribunaluluĭ.

Pentru alienaţiĭ criminalĭ şi pentru preveniţiĭ alienaţĭ, acest certificat va arăta că alienatul a încetat de a maĭ manifesta tendinţe la obiceiurĭ perverse saŭ la moravurĭ depravate. Eĭ vor fi atuncĭ transferaţĭ la *asilul ordinar,* saŭ puşĭ în libertate dacă sunt vindecaţĭ.

Deţinuţiĭ alienaţĭ vor continua, în tot casul, a şedea în asil cel puţin până când vindecarea lor va permite a 'ĭ reîntórce la închisóre.

**Art. 5.** Timpul petrecut în asilul special, de condamnaţiĭ alienaţĭ, va fi scădut din durata pedepseĭ lor.

**Art. 6.** Orĭ ce persónă deţinută într'un asil special al Statuluĭ, saŭ orĭ ce persónă interesată, va putea tot-d'a-una cere preşedinteluĭ tribunaluluĭ de prima instanţă, din localitatea unde asilul e situat, liberarea din asil.

Preşedintele tribunaluluĭ va statua, în urma unuĭ raport ce va cere de la medicul-director al asiluluĭ. El va putea, când nevoia va cere, a face să se redigeze acest raport de unul saŭ maĭ mulţĭ medicĭ străinĭ de asil.

**Art. 7.** Expertisa medicală va trebui ordonată, fie de judecătorul de instrucţie, fie de tribunal, ca datorie a instrucţiuneĭ, orĭ de câte orĭ informaţiunile sumare asupra delicuenţilor vor fi de natură a presupune alienarea mintală.

**D. Artur Goddyn**, *judecător la tribunalul din Gand*, presintă asemenea un raport asupra acesteĭ cestiunĭ, prin care se unesce în totul cu conclusiunile D-lor de Boeck şi Otlet, cerênd numaĭ o singură modificare, şi anume: în loc de a trimite la asilul special pe toţĭ alienaţiĭ carĭ, avênd moravurĭ depravate saŭ obiceiurĭ perverse, aŭ încercat a comite o crimă saŭ un delict prevĕḑut de lege, D. Goddyn cere de a se determina maĭ precis categoria alienaţilor periculoşĭ şi a ḑice, ca în proiectul ce s'a presintat camerilor belgiane, că *alienatul la care examenul medical va descoperi, fie instincte omucide, fie o înclinare la viol saŭ la incendiŭ, va trebui să fie internat într'un asil special.*

## ŞEDINŢA X

### 13 August (diminéţa)

D-niĭ **Franz von Liszt**, *profesor la universitatea din Hall*, şi D. **Benedikt**, *profesor la universitatea din Viena*, presintă raporturile D-lor asupra **aplicaţiunilor antropologieĭ criminale.**

**D. Liszt** arată că antropologia criminală, confirmând faptul că orĭ ce infracţiune, ca şi orĭ ce acţiune omenéscă în general, este resultatul fatal a duoĕ grupe de

factorĭ: de o parte individualitatea, în parte înăscută, în parte dobêndită de culpabil; de altă parte, circumstanţele exterióre carĭ însoţesc îndeplinirea delictuluĭ; din acésta resultă că nu putem lupta contra delictuluĭ de cât printr'o acţiune positivă asupra acestor factorĭ carĭ îĭ daŭ nascere.

Determinarea causelor individuale ale crimeĭ este de domeniul antropologieĭ criminale; iar determinarea circumstanţelor exterióre, adică a causelor sociale sub influenţa cărora autorul se găsea în momentul comitereĭ crimeĭ, acésta e de domeniul *sociologieĭ criminale*, a căreĭ metódă cea maĭ importantă este *statistica criminală*.

Dacă statistica ne arată, dice D. Liszt, că printre causele delictuluĭ, circumstanţele economice defavorabile (nu sĕrăcia, dar inegalitatea şi lipsa de siguranţă în partagiul bunurilor economice) jócă primul rol, este evident că politica socială, care are de scop îmbunătăţirea raporturilor economice, oferă midlocul cel maĭ important pentru a lupta contra crimeĭ, ca manifestaţiune socială.

D. Liszt susţine că politica socială este de cea maĭ mare valóre chiar în combaterea crimelor determinate de individualitatea criminaluluĭ, de óre-ce acéstă individualitate este resultatul unor disposiţunĭ înăscute, graţie tot acţiuneĭ societăţeĭ asupra ascendenţilor seĭ, saŭ a unor disposiţiunĭ dobêndite tot graţie moduluĭ de viéţă în mediul social în care omul se desvoltă.

D-sa arată, în urmă, imensele folóse pe carĭ le póte trage legislatorul din constatarea, de către antropologia criminală, a acesteĭ deosebirĭ profunde ce există între delicuenţiĭ de ocasiune şi de natură, precum şi din constatarea că printre delicuenţiĭ din natură se găsesce un mare numĕr de degeneraţĭ, maĭ cu sémă de individĭ marcaţĭ prin ereditate.

Intemeiată pe aceste resultate ale antropologieĭ criminale, cerinţele *politiceĭ criminale moderne* sunt următórele:

1) Trebue a se deosebi delicuenţiĭ de ocasiune de deli-

cuenţiĭ din natură. Faţă de ceĭ d'ântêiŭ nu se póte urmări de cât un scop, şi anume: a imprima spirituluĭ noţiunea inviolabilităţeĭ ordineĭ legale.

2) Faţă de delicuenţiĭ din natură trebue a se lua mesurĭ cu totul diferite, maĭ cu sémă când e vorba de degeneraţĭ. Când acéstă stare este încă vindecabilă, adică când degeneratul e maĭ têněr, pedépsa trebue să caute a combate, a ameliora pe delicuent; din acest punct de vedere, alăturĭ de penitenciar, şi preferabil orĭ-căreĭ alte měsurĭ, sunt *casele de educaţie şi de corecţiune pentru tinerii delicuenţĭ.*

3) Când acéstă stare este recunoscută ca incurabilă; când înclinarea la crimă este înrăděcinată, trebue să se protégă nenorocitul atât contra luĭ însuşĭ, cât şi contra societăţeĭ. Singurul midloc pentru acésta este de a'l pune continuŭ în imposibilitate de a face rěŭ.

D. **Benedikt** arată asemenea marile progrese sciinţifice îndeplinite graţie interveniréĭ antropologieĭ, saŭ maĭ bine a biologieĭ, în sciinţa penală.

»Până aci se considera crimele şi delictele ca acte antisociale, şi legislatoriĭ şi judecătoriĭ puneaŭ tótă sagacitatea lor pentru a le face să intre în formule preexistente. Psychologia reală a criminaluluĭ n'avea de cât o importanţă secundară: judecătoriĭ şi ministerul public îşĭ făceaŭ o psychologie a criminaluluĭ conformă cu trebuinţele lor practice. Erorile lor aŭ rěmas ascunse îndărătul porţilor închisorilor, saŭ aŭ fost mascate de eşafod.

»Biologia modernă a descoperit că hecatombe de maladĭ aŭ fost sacrificaţĭ de justiţie, care trebue a fi simbolisată astădĭ *nu printr'o femee órbă legată la ochĭ*, ci *printr'un bărbat cu vederea fórte desvoltată.* Ea a demonstrat încă, că există o mulţime de criminalcarĭ, fără îndoială, nu sunt bolnavĭ propriŭ dis, dar *deĭ viaţĭ,* ale căror acte nu pot a se explica prin deducţiunĭ trase din cunoscinţa actelor individilor normalĭ.

»Antropologia, saŭ maĭ bine biologia, nu este singura sciinţă care se ocupă de psychologia criminalilor. Socio-

logia are un rol tot atât de important. *Dacă aceste duoĕ sciinţĭ sunt conexe, să nu uĭtăm că şi relaţiunile sociologice depind, la rêndul lor, de caracterele antropologice congenitale şi ereditare ale indivi̦dilor a căror totalitate constitue societatea. Bunul simţ al biologiştilor trebue să 'ĭ impedice de a lua conclusiunĭ opuse trebuinţelor şi drepturilor sociale. Imprudenţa câtor-va savanţĭ nu trebue să compromită principiul.*

»Maĭ este un alt mi̦dloc de a ajunge la cunoscinţa psichologieĭ criminale: este observaţiunea empirică a criminalilor.

»De mult timp poeţiĭ, cu deosebire *Shakespeare,* care în acest domeniŭ este un adevĕrat profet, aŭ atins scopul la care tind naturaliştiĭ şi sociologiştiĭ contimporanĭ. *Macbeth* are accese epileptice; *Lear* suferă de degenerescenţă senilă; *Othello* şi *Shylock* demonstră până la evidenţă importanţa raseĭ şi a relaţiunilor sociale; *Richard al III-lea* dă un exemplu frapant de ura declasaţilor contra societăţeĭ; *Hamlet* ne face a pĕtrunde în profun̦dimea inimeĭ omenescĭ şi ne arată consecinţele unuĭ defect; *Falstaff* şi tovarăşiĭ sĕĭ ne demonstră cum desgustul de muncă şi deboşul sunt origina actelor anti-sociale.

»Savanţiĭ se încércă astădĭ a studia ceea ce poetul ghicea, a face analisa şi sinteza, înlăturând orĭ ce preocupare speculativă şi, forţĭ în consciinţa lor, nepermiţênd cea maĭ mică afirmaţiune care să nu fie consacrată prin experienţă«.

D. Benedikt termină conchi̦dênd că studiile antropologice şi biologice sunt indispensabile pentru a constitui pe base solide sciinţa, legislaţia penală şi exerciţiul dreptuluĭ penal.

* * *

**D. de Ryckere,** *substitut la Bruges,* presintă raportul sĕŭ asupra **semnalimentelor antropometrice.**

D-sa, dupe ce descrie întréga organisaţie a serviciuluĭ antropometric din Francia şi, în special, al aceluia al prefectureĭ de poliţie din Paris, de sub conducerea

D-luĭ *Alphonse Bertillon*, autorul aplicăreĭ antropometrieĭ la cercetarea şi reconstituirea identităţeĭ rĕŭ-făcĕtorilor, arată că resultatele acestuĭ sistem de identificare, prin midlocul semnalimentelor antropometrice, sunt de o siguranţă şi de o precisiune matematică; variaţiunile de la un individ la altul sunt în aşa grad şi precisiunea mĕsurărilor este atât de mare în cât, din 100.000 individĭ, abia s'aŭ găsit 10 carĭ să aĭbă cifre apropiate.

Utilitatea însă a acesteĭ invenţiunĭ nu se mărginesce numaĭ la recunóscerea stăreĭ civile a recidiviştilor ce'şĭ ascund numele. Câmpul de acţiune al serviciuluĭ antropometric este maĭ vast şi coprinde tóte circumstanţele vieţeĭ sociale în carĭ constatarea identităţeĭ este în joc. Pentru acésta, însă, este de absolută nevoie ca serviciul antropometric să se internaţionaliseze, să fie adoptat de tóte ţĕrile, numaĭ atuncĭ el va da serviciĭ imense, el va produce maximul luĭ de utilitate. Examinând ţĕrile în carĭ acest serviciŭ este deja înfiinţat şi citând şi pe România, în urma atenţiuneĭ ce 'ĭ a fost atrasă de distinsul meŭ coleg Const. Lahovari, D. Ryckere dice următórele:

»Sunt cu desĕvîrşire de acord cu D. Lahovari relativ la utilitatea aplicaţiunilor pe carĭ sistemul D-luĭ Bertillon le a priimit în România şi aduc, împreună cu D-sa, omagiŭ iniţiativeĭ D-luĭ Dr. Minovicĭ«.

Printre consecinţele posibile ale generalisăreĭ serviciuluĭ antropometric, D. Ryckere citéză modificarea eventuală a legislaţiuneĭ penale în sensul stabilireĭ *condamnărilor anonime*; acestea ar reprima infracţiunile la legĭ, fără să arunce desonórea asupra unuĭ nume purtat de o familie întrégă, fără să pună obstacol ridicăreĭ viitóre a culpabiluluĭ.

De asemenea, de cât folos n'ar fi de a se insera în fie-care certificat de viéţă, în fie-care cartă de identitate, în paşapórte, în contractele de asigurărĭ pe viéţă, semnalimentul antropometric al interesatuluĭ? Orĭ ce încercare de şarlatanie ar fi ast-fel dejucată de la început.

Utilitatea semnalimentuluĭ antropometric este asemenea imensă când e vorba de a se stabili identitatea unuĭ alienat oprit pe stradă şi care nu voiesce să spună cine este, a unuĭ nenorocit lovit de paralisie subită în stradă şi incapabil de a'şĭ spune numele, a uneĭ persóne grav rănită care 'şĭ a perdut cunoscinţa, a unuĭ călĕtor necunoscut cădut pe stradă, etc., etc.

In recunóscerea unuĭ cadavru ridicat de pe strade de asemenea semnalimentul antropometric este de mare folos. In loc de a relata semnalimentele ordinare: barba rotundă, faţa ovală, ochiĭ căpruĭ, etc., carĭ sunt cu totul neîndestulătóre, oficierul stăreĭ civile ar putea să procedeze la mĕsurarea cadavruluĭ saŭ a părţilor găsite din cadavru şi să înscrie în actul de deces, cât se va putea maĭ complet, semnalimentul antropometric al necunoscutuluĭ.

Dacă individul a fost mĕsurat maĭ înainte în ţéră saŭ în străinĕtate, identitatea luĭ va fi lesne restabilită; dacă el n'a fost nicĭ o dată mĕsurat, menţiunile semnalimentuluĭ antropometric vor fi, în orĭ ce cas, de natură a înlesni fórte mult, chiar dupe un timp destul de lung, recunóscerea sa de către rudele saŭ amiciĭ interesaţi de a face să se rectifice actul pe numele defunctuluĭ.

Graţie semnalimentelor antropometrice s'a putut găsi la Paris identitatea unuĭ cadavru decapitat, în afacerea Vaubaury-Boutry şi a unuĭ hoţ de profesie care a fost omorît prin explosia uneĭ machinĭ infernale cu care voia să spargă pórta uneĭ vile isolate.

In armată, ar fi de asemenea de un mare folos a se înlocui semnalimentele obicĭnuite cu semnalimentul antropometric.

Graţie lucrărilor D-luĭ Alphonse Bertillon, antropometria a ajuns să resolve probleme de medicină-legală de cea maĭ mare importanţă, şi anume: *fiind dat un segment omenesc într'un cas de fugă a criminaluluĭ, antropometria, prin midlocul tablourilor de coeficienţĭ întocmite de D. Bertillon, póte arăta talia individuluĭ căruia acel segment a aparţinut.*

In afară de aceste casurĭ, din fericire fórte rare, prin tablourile D-luĭ Bertillon se póte de asemenea reconstitui talia şi semnalimentele criminalilor necunoscuţĭ şi fugiţĭ, *luând ca basă obiectele de îmbrăcăminte carĭ aŭ fost uĭtate saŭ perdute de eĭ, precum: pantalonĭ, ghete, mănuşĭ, palton, etc., fără a maĭ vorbi de urmele paşilor.*

Acéstă reconstituire se face în virtutea uneĭ nouĭ legĭ antropometrice, pe care autorul, D. A. Bertillon, o numesce *Paradoxa antropometrică.* Acéstă lege se póte resuma ast-fel: Coeficientul care servă la reconstituirea talieĭ prin midlocul unuĭ segment va trebui să varieze dupe lungimea acestuia. Dacă e vorba, de exemplu, de un membru inferior prea mare, trebue, pentru a avea talia adevĕrată, a înmulţi lungimea acestuĭ membru inferior printr'un coeficient maĭ mic de cât acela cu care trebue a înmulţi când membrul ar fi scurt.

Acéstă lege este adevĕrată pentru orĭ ce parte a corpuluĭ ar aparţine segmentul; chiar dacă aparţine membruluĭ superior saŭ trunchiuluĭ, coeficientul de reconstituirea talieĭ trebue iarăşĭ să se micşoreze cu cât segmentul găsit e maĭ mare; acéstă micşorare, însă, trebue să fie maĭ mică de cât atuncĭ când e vorba de membrul inferior.

Graţie acesteĭ legĭ, D. Georges Bertillon, fratele autoruluĭ eĭ, a descoperit o nouă şi ingeniósă aplicaţiune a antropometrieĭ, care a făcut obiectul teseĭ sale de doctorat, susţinută la 24 Martie 1892, înaintea facultăţeĭ de medicină din Paris.

Iată descoperirea D-luĭ Georges Bertillon: 1) *A reconstitui dupe obiectele de îmbrăcăminte ale unuĭ individ (pantofĭ, pălărie, pantalonĭ,, jachetă şi mănuşĭ) principalele lungimĭ osóse ale semnalimentuluĭ antropometric, cu o aproximaţie suficientă pentru a putea căuta acest semnaliment de identitate al individuluĭ în clasarea antropometrică;* 2) *A determina dimensiunea fie-căruĭ obiect al îmbrăcătureĭ sale prin ajutorul semnalimentuluĭ antropometric.*

Cifrele carĭ aŭ servit de basă calculelor D-luĭ Georges

Bertillon pentru a ajunge la acest resultat, aŭ provenit din mĕsurile luate pe obiectele de îmbrăcăminte a 200 deţinuţĭ, aleşĭ din aceĭ carĭ trec în fie-care diminéţă prin serviciul de identificare al poliţieĭ din Paris.

Acéstă descoperire este destinată a aduce marĭ serviciĭ în căutarea criminalilor, dice, terminând, D. Ryckere.

* *
*

**D. Dr. Leon de Rode,** din Louvain, presentă raportul sĕŭ **asupra inversiuneĭ genitale şi asupra legislaţiuneĭ relative.**

D. de Rode arată că genesa acestor obiceiurĭ contra natureĭ, care s'a înmulţit în dilele nóstre în chip spăĭmântător, este, pe de o parte, predisposiţia nevropatică ereditară, iar, pe de altă parte, educaţiunea viciósă.

Dacă asupra primeĭ cause nu se póte face aprópe nimic, cea d'a duoa se póte preveni printr'o energică intervenire a puterilor publice, şi maĭ cu sémă a părinţilor de familie şi a celor însărcinaţĭ cu educaţiunea tinerimeĭ.

Părinţiĭ să supraveghieze educaţiunea copiilor lor cu atât maĭ mare grije, cu cât puţine familiĭ sunt cu desĕvîrşire lipsite de orĭ ce defecte ereditare. Eĭ să se consacre a combate pericolele carĭ încongióră deşteptarea simţurilor la copii lor, a împedica influenţa relelor exemple, a relelor tovărăşiĭ şi a tot ce póte a le deprava imaginaţia. Să 'ĭ înveţe principiile uneĭ morale virile şi forte, care să le arate un alt scop în viéţă de cât plăcerile carĭ să 'ĭ abată de la acéstă preocupare excesivă a proprieĭ lor personalităţĭ, a acestuĭ egoism saŭ individualism care se găsesce maĭ la toţĭ nevropaţiĭ.

Stabilimentele de instrucţie, şi cu deosebire internatele de băeţĭ ca şi pensionatele de fete, presintă cel maĭ mare pericol. Aceĭ carĭ le dirig să aĭbă grije de a 'şĭ alege ca colaboratorĭ persóne sigure, a căror moralitate să fie la adăpostul orĭ-căreĭ imputărĭ. Să interdică intimităţile suspecte şi acele amiciĭ carĭ aŭ tótă ardórea şi tóte caracterile pasionate ale amoruluĭ. Să jertféscă

fără esitare pe toţĭ aceĭ a căror pervertire precoce va arunca germeniĭ contagiuneĭ printre camaradiĭ lor.

Să se ocupe, asemenea, de educaţiunea *fisică* a copiilor carĭ li sunt încredinţaţĭ. Exerciţiile intelectuale să alterneze cu exerciţiile corpuluĭ, cu preumbările, jocurile în aer liber, gimnastica, înotul, cursele. Numaĭ prin desvoltarea armonică a corpuluĭ şi a minţeĭ, eĭ vor face bărbaţĭ viguroşĭ şi femeĭ sănĕtóse, la adăpostul nevroselor, capabilĭ de a resista solicitărilor pasiunilor vătĕmătóre, şi numaĭ prin acéstă igienă morală eĭ vor combate cu succes efectele germenilor ce ar fi putut depune în inima elevilor lor óre-care ereditate patologică.

Acestea sunt sănĕtósele învĕţăminte pe carĭ D. Dr. de Rode le dă pentru combaterea inversiunilor genitale.

D. **Dr. Magitot,** *delegatul societăţeĭ de antropologie din Paris,* arată că există şi o altă clasă de invertiţĭ, victime ale uneĭ desvoltărĭ anormale.

Iată interesantele explicaţiunĭ pe carĭ le dă în acéstă privinţă D. Dr. Magitot:

»Organul genital, în speţa umană ca şi la tóte mamiferele, nu este dublu în timpul vieţeĭ embrionare; el nu este când bărbat, când femee, dupe sexul viitoruluĭ individ. Acest organ este *unic:* este *glanda genitală* care apare într'un punct al embrionuluĭ, în primele sĕptĕmânĭ ale vieţeĭ fetale, şi a căreĭ evoluţiune se efectuéză fie în sens bărbătesc, fie în sens femeesc.

»Dacă evoluţiunea este normală, regulată; dacă desvoltarea fisiologică a glandeĭ corespunde cu evoluţiunea normală şi concomitentă a sistemuluĭ nervos şi al creeruluĭ, fiinţa devine fie un bărbat normal, fie o femee normală. Ast-fel se produce un bărbat saŭ o femee, în acelaşĭ timp fisiologic şi psichologic, complet şi regulat.

»Dar o mulţime de perturbaţiunĭ pot a se ivi în timpul acesteĭ desvoltărĭ.

»Ast-fel se observă, maĭ ântêiŭ, acele rele formaţiunĭ organice desemnate sub numele de hermafrodism, un nume cu totul defectuos, pentru că, în urma celor dise, nu póte să existe nicĭ un individ care să aĭbă în acelaşĭ

timp ambele sexe. Nu există de loc indivizĭ carĭ să fie în acelaşĭ timp şi bărbat şi femee, dupe cum s'a credut mult timp, nu există hermafrodiţĭ. Acésta este o legendă. Ceea ce există, sunt bărbaţĭ şi femeĭ rĕŭ formaţĭ şi la carĭ predomină, cu tóte acestea, unul din sexe asupra celuĭ-alt. Maĭ adese-orĭ organul bărbătesc predomină, de şi individul presintă în acelaşĭ timp caractere femeescĭ.

»Ast-fel stă cestiunea hermafrodismuluĭ.

»Dar există alte casurĭ :

»Iată un individ al căruĭ organ genital se desvoltă în sens bărbătesc; dar, în urma uneĭ perturbărĭ embriogenice, despre care evoluţiunea ne oferă atâtea exemple, sistemul nervos şi creerul, în timpul formaţiuneĭ lor, nu intră în concordanţă cu desvoltarea genitală. In loc de un creer bărbătesc, în loc de instincte masculine, ceea ce se desvoltă este un creer de femee, sunt instincte femenine.

»Ce resultă de aci ?

»Resultă, pur şi simplu, un invertit, adică un bărbat cu ideĭ, aspiraţiunĭ, sensaţiunĭ şi simţurĭ de femee. Acest invertit este, aşa dar, congenital; el are un organ bărbătesc şi un creer de femee; el este victima uneĭ stărĭ anatomice şi fisiologice care 'ĭ se impune, fatalĭ inexorabil. Câte o dată, uniĭ din aceştĭ invertiţĭ îşĭ spun starea lor, îşĭ deplâng tendinţele pe carĭ nu pot nicĭ a le îmblândi, nicĭ a le înfrêna; alţiĭ întreprind, cu tótă sinceritatea şi cu curagiŭ, o luptă contra curióselor lor instincte, intră în viéţa regulată, se însor, caută a trăi viéţa normală, dar cine scie cu preţul căror sforţărĭ, căror sacrificiĭ !

»Eĭ bine, ce sunt aceste fiinţe ? Nu sunt bolnavĭ, nu sunt alienaţĭ, sunt invertiţĭ prin réua formare congenitală, prin discordanţa embriologică între organul sexual şi organul cerebral, sunt adevĕrate *monstruosităţĭ*, ale căror casurĭ sunt de domeniul esenţial şi exclusiv al *teratologieĭ*.

»Aceştĭ indivizĭ sunt victime inocente şi inconsciente

ale uneĭ desvoltărĭ anormale, pe care eĭ n'aŭ putut'o împedica, n'aŭ putut'o îndrepta«.

Pentru aceştia, D. Dr. Magitot cere o distincţie deosebită, un loc aparte şi un tratament cu totul altul de cât acela preconisat pentru vicioşĭ şi bolnavĭ.

*
* *

**D. C. Lahovari,** distinsul meŭ coleg, alaturĭ de care am avut onórea a represinta România la acest congres, face o fórte importantă comunicare asupra **responsabilităţeĭ morale şi aplicaţiunile antropologieĭ criminale în România.**

Revenind asupra teorieĭ sale a *simţuluĭ moral*, care a făcut obiectul rĕspunsuluĭ ce D-sa a dat raportuluĭ D-luĭ Drill, arătând că tipul criminalului născut, precum şi tipul omuluĭ absolut normal sunt de domeniul pur metafisic, D. Lahovari adaogă :

»Orĭ-care ar fi resultatele obţinute de nouile scóle, îmĭ pare că până acum nu s'a deosebit îndestul că există o nebunie intelectuală şi o nebunie pur morală, care respectă absolut consciinţa nóstră, lăsându'ĭ tótă vitalitatea. Crimele saŭ manifestările criminale se pot împărţi în treĭ categoriĭ : crime provenind din o tulburare a creeruluĭ, pasageră saŭ constituţională, prin urmare din o perversiune a consciinţeĭ, lăsând, însă, sistemul voliţiunilor nóstre absolut sănĕtos; crime provenind dintr'o stare morbidă, fie pasageră, fie constituţională, a sistemuluĭ nostru de voliţiunĭ, simţul nostru moral fiind cu tóte acestea indemn de orĭ ce stare patologică; în sfêrşit crime provenind din turburarea, atât a consciinţeĭ, cât şi a sistemuluĭ nostru de voliţiunĭ, şi carĭ sunt atuncĭ adevĕrate acte de nebunie, în carĭ responsabilitatea penală nu există, când aceste turburărĭ ar fi fost constatate în mod permanent, *inainte,* în *timpul* şi *dupe* îndeplinirea actuluĭ criminal«.

Vorbind de genesa crimeĭ, D. Lahovari ḑice că, prin natura nóstră, noĭ suntem solicitaţĭ la bine, pentru că legea vieţeĭ este progresul. Cu tóte acestea, acéstă lege

a vieței nu póte lua o formă de cât prin silințele, prin sforțările nóstre, de aci nasce legea muncei. Criminalul este, dar, acela care renunță la aceste sforțări și în acest sens s'a putut dice că lenea este mama tutulor viciilor. Criminalul este, dar, un revoltat. El voiesce să obțină printr'o ilusie eronată și rea ceea ce efortul natural nu 'ĭ ar fi dat.

Asupra responsabilităței morale și penale, D. Lahovari susține că ea trebue să varieze dupe cum nebunia intelectuală saŭ nebunia morală predomină la criminal. In afară de casurile de nebunie completă, responsabilitatea va fi mare saŭ mică, dupe cum un examen atentiv al actuluĭ va proba gradul de reacțiune al individuluĭ asupra mediuluĭ social în care trăiesce. In casurile în carĭ mediul social va fi vinovat, responsabilitatea criminaluluĭ va fi maĭ mică; în casurile în carĭ individul criminal n'a fost influențat de mediŭ, ci a lucrat dupe propria luĭ inspirație, în aceste casurĭ responsabilitatea va fi maĭ mare.

Vorbind de aplicațiunile practice ale antropologieĭ criminale, ce 'șĭ aŭ găsit ecoŭ în România, D. Lahovari dice următórele:

»De curênd s'a creeat la Bucurescĭ un biuroŭ antropometric, și sunt dator a aduce în public omagiŭ D-luĭ Dr. Minovicĭ, care este colegul meŭ aci și medicul nostru legist la Bucurescĭ, pentru paciența și energia pe care D-sa o pune în îndeplinirea grelelor sale funcțiunĭ; grație îngrijirilor sale, perseverențeĭ sale modeste de adevĕrat savant, noĭ datorim creearea acestuĭ biuroŭ, precum și a muzeuluĭ criminal, care nu maĭ există de cât în Lyon, Budapesta și Viena.«

Sunt dator să aduc aci mulțumirile mele pentru cuvintele prea elogióse ce 'mĭ aŭ fost adresate de D. Lahovari; acestea vor fi pentru mine un îndemn maĭ mult la muncă, pe terenul practic și fecund în resultate al antropologieĭ criminale.

## ULTIMA ŞEDINŢĂ

### 13 August (dupe amiaḍi)

**D. Heger**, *profesor de psichologie la universitatea din Bruxelles*, printr'o cuvêntare fórte aplaudată, face darea de sémă a lucrărilor congresuluĭ.

**D. Baron de Renzis**, *ministrul Italieĭ în Belgia şi delegatul guvernuluĭ italian la acest congres*, ţine următórea cuvêntare:

*Domnilor,*

»N'aveam intenţiunea de a lua cuvêntul; am tăcut până acum; dar nobilele expresiunĭ din raportul D-luĭ Heger îmĭ daŭ datoria ca, în mod public, să 'ĭ presint mulţumirile mele, atât în numele meŭ personal, cât şi în numele absenţilor, a representanţilor scóleĭ italiane, pe carĭ D-sa a bine-voit a 'ĭ cita cu atâta respect.

»Sunt aci ca delegat oficial al guvernuluĭ italian şi, în numele guvernuluĭ meŭ, viŭ a vĕ aduce expresiunea vieĭ sale simpatiĭ pentru lucrările D-vóstre şi urările sale pentru reuşita congresuluĭ D-vóstre, care este o operă de umanitate şi de progres.

»Rolul meŭ a fost aci, în aceste ḍile, un rol de discreţiune, de efasare personală şi de admiraţiune sinceră pentru lucrările D-vóstre. N'am avut mandat de a apăra ceea ce se numesce scóla italiană şi regret, maĭ mult ca orĭ-cine, că ceĭ maĭ autorisaţĭ din compatrioţiĭ meĭ n'aŭ venit aci la bară să 'şĭ apere ideile lor, energic, curagios, pentru că din ciocnirea ideilor ţişnesce lumina.

»Eĭ ar fi adus aci contingentul lor de studiĭ, de fapte şi de observaţiunĭ personale.

»Eĭ ar fi rectificat câte-va erorĭ carĭ se strecóră în mulţime asupra orientăreĭ sciinţifice a ceea ce se numesce scóla italiană.

»Eĭ ar fi distrus câte-va legende, carĭ s'aŭ format chiar în creerul bărbaţilor celor maĭ cultivaţĭ şi, dupe cum filosoful vechiŭ demonstra mişcarea prin mers, eĭ

ar fi demonstrat prin vitalitatea lor că scóla italiană nu e mórtă.

»Nu, D-lor, lăsaţi-mě s'o dic pentru că şi alţiĭ aŭ dis'o, scóla italiană nu e mórtă, dar ea e vie şi těneră. Ea nu este scóla unuĭ singur profesor, şi ea nu se mărginesce la o singură idee. Prin numěrul aderenţilor sěĭ, ea póte să se numéscă legiune.

»Scóla italiană se compune din lucrătorĭ modeştĭ, al căror zel nu cere de cât onórea de a merge cu D-vóstră, tot-d'a-una în avant-gardă, la conchista veritățeĭ sciinţifice, la conchista adevěrateĭ justiţiĭ omenescĭ.

»Ce importă, D-lor, dacă în învălmăşélă, ceĭ maĭ curagioşĭ, câţĭ-va soldaţĭ dintre miĭ, răniţĭ când lupta e maĭ crâncenă, rěmân la pămênt, când victoria rěmâne a sciinţeĭ!

»Eŭ voiŭ raporta compatrioţilor meĭ absenţĭ frumósele cuvinte carĭ am avut grije de a le culege în aceste din urmă dile, precum şi acelea pronunţate de eminentul nostru raportor.

»Absenţiĭ vor fi fericiţĭ să afle că un spirit de solidaritate s'a manifestat, în acest congres, faţă de eĭ.

»Eĭ vor găsi în conclusiunile acestuĭ congres o probă nouă că artele ca şi sciinţele constitue cea maĭ mare legătură între popóre şi că de mult timp, pentru arte ca şi pentru sciinţe, nu maĭ există nicĭ Pirineĭ, nicĭ Alpĭ, nicĭ frontiere.

»Exprim, pentru că am ocasiunea, tótă recunoscinţa mea oratorilor distinşĭ carĭ aŭ voit a vorbi cu respect de fundatorul scóleĭ italiane saŭ a 'l apăra cu o fervóre cu totul amicală.

»Exprim recunoscinţa mea tutulor acelora carĭ aŭ vorbit cu bună-voinţă de bărbaţiĭ carĭ aŭ dat cea d'ântêiŭ impulsiune acesteĭ ramure a sciinţeĭ, care se numesce antropologia criminală. Eĭ aŭ afirmat că jalónele aŭ fost puse de aceştĭ uvrierĭ, carĭ s'aŭ sculat maĭ de diminéţă.

»Eĭ bine, acest rol e suficient ambiţiuneĭ lor. Istoria va trebui să le decérnă titlul de modeştĭ pionierĭ.

»Urez, D-lor, ca să se apropie ḑiua în care antropologia criminală va ocupa, alăturĭ de codul penal, locul ce 'l ambiţionéză.

»In aceea ḑi victoria D-vóstre va fi desĕvîrşită; în acea ḑi veţĭ cânta imnul păceĭ şi armele de luptă vor fi suspendate la panoplia caseĭ.

»Atuncĭ toţĭ aceĭ carĭ aŭ luat parte la luptă, victorioşĭ saŭ învinşĭ, vor bine-cuvênta ranele lor, pentru că ele vor marca treptele gloriόse în acest drum dificil al verităţeĭ«.

Calda cuvêntare a D-luĭ baron de Renzis a fost necontenit întreruptă de aplause şi cu ea se încheiă acest laborios congres.

*
* *

*Domnule ministru,*

Acestea sunt în scurt, într'un palid resumat, lucrările acestuĭ congres de antropologie criminală, la care am avut distinsa onóre de a fi delegat de D-vóstre.

Vĕ exprim, pentru acésta, adânca mea recunoscinţă, căcĭ luminĭ nouĭ şi nenumĕrate am căpĕtat urmărind cu atenţiune, în lucrările şi discuţiunile lor, alienişti ca Magnan, Mendel, Motet, Garnier, Voisin, Jelgersma; jurisconsulţĭ ca Gauckler, Van Hamel, von Liszt, Prins; psichologĭ ca Benedickt, Tarde; anatomişti ca Gaudenzi, Manouvrier, Houzé, Warnots; sociologĭ ca Lacassagne, Dril, Denis, etc., etc.

Dupe cum am avut onóre a arăta, *D-le ministru,* acest congres a consacrat o mare parte din timp pentru discuţiunile cestiunilor practice, carĭ s'ar putea realisa imediat, atât în interesul justiţieĭ, cât şi al uneĭ maĭ eficace apărărĭ a societăţeĭ în contra ravagiilor criminalităţeĭ.

Permiţêndu'mĭ a vĕ atrage atenţiunea asupra acestor

cestiunĭ, studiate cu atâta seriositate şi competinţă de savanţiĭ ce 'şĭ aŭ consacrat o viéţă întrégă la studiarea aprofundată a lor, am speranţă, că, supuse luminateĭ D-vóstre deliberaţiunĭ, multe din ele ar putea face obiectul unor nouĭ reforme în justiţie, carĭ ar pune România, şi din acest punct de vedere, în concertul Statelor civilisate.

In acest scop, vě rog, *D-le ministru*, a'mĭ permite să recapitulez aci, din noŭ, cestiunile privitóre la aplicarea practică a antropologieĭ criminale, asupra cărora congresul, *în unanimitate*, a dat vot de aprobare.

S'a recunoscut de absolută nevoie şi de imediată realisare:

*1) Creearea unor cursurĭ de antropologie criminală în universităţĭ, cursurĭ carĭ să fie obligatoriĭ pentru studenţiĭ în medicină şi drept.*

*2) Adoptarea şi generalisarea, în tóte ţěrile, a sistemuluĭ* **semnalimentelor antropometrice**, *nu numaĭ pentru identificarea recidiviştilor, dar, asemenea, în scop de a permite constatarea sigură şi repede a identităţeĭ personale.*

*3) Creearea de* **asilurĭ speciale**, *deosebite de inchisorĭ şi de asilurile de alienaţĭ existente, pentru criminaliĭ patologicĭ, asilurĭ ce se impun atât din punct de vedere medical, cât şi din punct de vedere penal.*

*4) Creearea de case de educaţiune corecţională pentru copiĭ delicuenţĭ, carĭ să pórte numele, ca în Belgia, de asilurĭ saŭ de scóle.*

*5) Instituirea unuĭ serviciŭ de inspecţiune mintală a deţinuţilor, dupe cum există în Belgia.*

*6) A se face ca statisticile criminale să fie puse în raport cu fluctuaţiunile economice carĭ pot influenţa mersul criminalităţeĭ.*

(Acéstă propunere a fost făcută de **D. Le Jeune**, ministrul de justiţie al Belgieĭ).

*7) A se completa fóia de informaţiunĭ, alipită actualmente la dosarele criminale şi corecţionale, printr'o fóie*

*de informațiunĭ relative la personalitatea psichologică, fisiologică și morală a prevenituluĭ, pentru a permite magistraților și advocaților de a judeca asupra oportunitățeĭ uneĭ expertise medicale.*

Aceste 7 puncte sunt, *D-le ministru,* cestiunile practice de antropologie criminală asupra cărora a cădut de acord unanimitatea membrilor congresuluĭ, luându'șĭ angagĭamentul a le supune atențiuneĭ guvernelor respective.

Supunêndu-le și eŭ distinseĭ și bine-voitóreĭ D-vóstră atențiunĭ, îmĭ împlinesc o datorie atât ca delegat al D-vóstră la acest congres, cât și ca român.

Bine-voițĭ, vĕ rog, *D-le ministru*, a priimi, și cu acéstă ocasiune, asigurările distinseĭ stime și considerațiunĭ ce vĕ păstrez.

**Dr. Minovicĭ.**